

บทที่ ๓

ความแตกต่างระหว่างบรรดาศักดิ์ขุนนางไทยกับบรรดาศักดิ์ขุนนางต่างประเทศบางตำแหน่ง

และ

การลงรายการสำคัญเกี่ยวแก่อำนาจที่เป็นขุนนางต่างประเทศสำหรับบัตรรายการหนังสือภาษาไทย

ในการพิจารณาความแตกต่างระหว่างบรรดาศักดิ์ขุนนางไทยกับขุนนางต่างประเทศ นั้น มีข้อที่น่าสนใจเกิดขึ้นอย่างเด่นชัดอยู่ ๒ ประการ ประการแรก ขุนนางไทยนั้นมิได้เป็นตำแหน่ง สืบตระกูล เช่นขุนนางต่างประเทศทางตะวันตก โดยเฉพาะขุนนางอังกฤษ เป็นต้น พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๕ ทรงไว้ว่า "ขุนนางในเมืองเรานี้ มิได้เป็นสืบตระกูลเหมือนต่างประเทศ ข้างตะวันตก เป็นธรรมเนียมคล้ายกับเมืองจีน ยศบรรดาศักดิ์กับออฟฟิศร่วมกัน เมื่อมียศบรรดาศักดิ์แล้ว ก็มีออฟฟิศควบ ถ้าออกจากออฟฟิศก็เป็นสิ้นยศบรรดาศักดิ์ไป..."^{๕๗๒} ประการที่สอง การถือศักดินาของไทยนั้น มิคจากการถืออำนาจในที่ดินหรือมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินของชาวยุโรปในสมัยกลาง [Middle Ages] เพื่อความเข้าใจในมูลเหตุของการถือศักดินาประการหลังนี้ จึงสมควรกล่าวไว้พอเป็นสังเขป

ระบอบศักดินาของไทย

คำว่า ศักดินา ในพจนานุกรมแปลว่า "อำนาจปกครองที่นา"^{๕๗๓} อีกความเห็นหนึ่งว่า ศักดินา แปลว่า นาของศักดี มิได้หมายถึงไร่นาที่เป็นที่ดิน^{๕๗๔} และได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับระบอบศักดินาไว้ว่า

^{๕๗๒} พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, "ธรรมเนียมขุนนางไทยโบราณ," หน้า (๒).

^{๕๗๓} พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๔๕๓, หน้า ๔๕๓.

^{๕๗๔} ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช, ฝรั่งศักดินา (พิมพ์ครั้งที่ ๒; พระนคร: ก้าวหน้า, ๒๕๑๑), หน้า ๒๒๓.

ระบอบศักดินาของไทยได้กำหนดเอาศักดิของบุคคลเป็นหลักแห่งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่าง ๆ ในสังคม และเป็นหลักแห่งสิทธิและหน้าที่ของบุคคลในสังคมอีกด้วย เพื่อความสะดวกและความแน่นอน จึงจำเป็นต้องกำหนดศักดิของบุคคลแต่ละคนนั้นให้แน่นอนลงไปด้วยวิธีตั้งมาตราของศักดิขึ้นไว้ เนื่องด้วยคนไทยอยู่ในสังคมที่มีการวัดบุญวัดกุศลตลอดจนการวัดศักดิ์ของบุคคลจึงกระทำเช่นเดียวกับการวัดที่ดินที่ไร่นาทุ่งนา กล่าวคือวัดเป็นไร และด้วยเหตุนี้ศักดินาหรือนาของศักดิจึงมีจำนวนวัดได้เป็นไร ทั้งนี้เพื่อความสะดวกและแน่นอนในการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของบุคคลซึ่งจำต้องบัญญัติไว้ในกฎหมาย ผู้ที่มีศักดินาหมื่นไรก็ดี หรือสูงกวานั้น หรือต่ำกว่านั้นก็ดี มิได้มีเนื้อที่นาตามนั้นจริง ๆ... ๕๗๕

มีหลักฐานว่าระบอบศักดินาของไทยมีมาแต่ครั้งสมัยนางเจ้า กษัตริย์นางเจ้าได้พระราชทานศักดินาแก่บรรดาขุนนางข้าราชการชั้นผู้ใหญ่และขุนอภัยลดหลั่นกันลงมาตามลำดับ^{๕๗๖} ในสมัยสุโขทัยยังไม่พบหลักฐานเกี่ยวแก่เรื่องนี้ จนกระทั่งถึงสมัยกรุงศรีอยุธยารัชสมัยพระบรมไตรโลกนาถ ได้ทรงกำหนดศักดินาของบุคคลทุกตำแหน่งทั้งฝ่ายพลเรือนและทหาร ดังปรากฏใน "พระไอยการตำแหน่งนาพลเรือน และ นาทหาร"^{๕๗๗} ตัวอย่างเช่น สมเด็จพระอนุชาธิราช ทรงศักดินา ๒๐,๐๐๐ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอทรงศักดินา ๑๕,๐๐๐ หรือแม่แต่บุคคลสามัญชนชั้นต่ำสุด เช่น ยาจก ทาส ลูกทาส มีศักดินาได้คนละ ๕ ไร่ ดังนี้เป็นต้น การกำหนดศักดินาของบุคคลต่าง ๆ ขึ้นมานั้น เพื่อให้ทราบฐานะของบุคคลในสังคม ตามกฎหมายพระมหากษัตริย์ผู้เสียหายเรียกร้องให้ผู้ละเมิดชดเชยค่าสินไหมทดแทน หรือการปรับโทษผู้กระทำผิดนั้นถือตามศักดินาของผู้เสียหายและผู้กระทำผิด^{๕๗๘} ดังนั้นเรื่องเกี่ยวแก่ระบอบศักดินา

^{๕๗๕} เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

^{๕๗๖} [พระยาอนุমানราชชน], เรื่องของชาติไทย, หน้า ๓๓.

^{๕๗๗} กฎหมายตราสามดวง, I, หน้า ๒๑๔ - ๓๒๗.

^{๕๗๘} กฎหมายตราสามดวง, I, หน้า ๑๘๗ - ๒๑๔, "พระไอยการพระมหากษัตริย์"

ของไทยนับว่ามีบทบาทสำคัญในทางสังคม กฎหมาย และการปกครองประเทศมาเป็นเวลาช้านาน คราวกระทั่งปี พ.ศ. ๒๔๙๕ ระบอบศักดินาไทยจึงหมดความสำคัญและถูกยกเลิก เมื่อมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตรา "พระราชบัญญัติยกเลิกการปรับไหมตามศักดินา พุทธศักราช ๒๔๙๕" ตามความในมาตรา ๓ และมาตรา ๔ ดังนี้

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกการปรับไหมตามศักดินาเป็นการชดใช้ความเสียหายที่มีบัญญัติไว้ในพระราชกำหนดกฎหมายใด ๆ นั้นเสีย

มาตรา ๔ ถ้าจะต้องกำหนดค่าสินไหมทดแทนตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ท่านมิให้พิจารณาเอาศักดินาของคู่กรณีขึ้นเป็นเหตุเปลี่ยนแปลงการคำนวณค่าสินไหมทดแทนตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์^{๕๙๕}

ดังนั้นระบอบศักดินาของไทยซึ่งมีมาแต่โบราณนั้นจึงเป็น เครื่องกำหนดหลักเกณฑ์ใช้ศักดิ์และบรรดาศักดิ์ของบุคคลแทนที่คตินา บุคคลทุกคนมีศักดิ์และฐานะชั้นใดในสังคมจะมีจำนวนพื้นที่นาที่ระบุไว้ตามกฎหมายว่าด้วยศักดินาเป็น เครื่องกำหนด โดยถือเสมือนเป็นการสมมติในกฎหมายเพื่อกำหนดศักดิ์และฐานะของบุคคลเท่านั้น แต่องค์พระมหากษัตริย์หรือพระเจ้าแผ่นดินนั้นไม่ปรากฏในกฎหมายศักดินาว่าพระองค์ทรงถือศักดินา ข้อนี้จึงแตกต่างจากระบอบฟิวดลลิสม์ของชาวยุโรปเป็นอย่างมาก

ระบอบฟิวดลลิสม์ (The Feudalism)

ระบบนี้เกิดขึ้นในประเทศยุโรปตะวันตกซึ่งเคยตกอยู่ใต้อิทธิพลของจักรวรรดิโรมัน (Roman Empire) เช่นในแคว้นโกล หรือกอล (Gaul) ที่บรรดาชนชาติเยอรมันสาขาหนึ่งมีชื่อเรียกว่า แฟรงก์ (Frank) เป็นชาตินักรบที่เข้มแข็งมาก ได้ยกทัพบุกเข้ามายึด

^{๕๙๕} "พระราชบัญญัติยกเลิกการปรับไหมตามศักดินา พุทธศักราช ๒๔๙๕,"

ราชกิจจานุเบกษา, ๔๕ (๑๙ กุมภาพันธ์, ๒๔๙๕), ๖๒๔.

ครองดินแดนของโรมันไว้ได้ จักรวรรดิโรมันตอนปลายนั้นเริ่มเสื่อมโทรมลง ระบบฟิวดัลลิสต์นั้นเกิดจากความผูกพันสองประการ ประการแรกคือการที่ผู้ไม่มีอำนาจยึดถือที่ดินของผู้มีอำนาจเพื่อประกอบอาชีพ หรือได้ผลประโยชน์จากที่ดินนั้น และอีกประการหนึ่งคือผู้ที่มีอำนาจยินยอมรับความคุ้มครองจากผู้มีอำนาจ เพื่อให้พ้นจากการบุกรุกของพวกป่าเถื่อน (barbarians)^{๕๘๐} การปฏิบัติเช่นนี้เรียกว่า การอุปถัมภ์ (patrocinium, or patronage)^{๕๘๑} นับว่าเป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปการะฝ่ายหนึ่ง (patron) และผู้รับอุปการะ (หรือ client)^{๕๘๒} อีกฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายแรกมีฐานะเป็นนาย ส่วนฝ่ายหลังมีฐานะเป็นข้าชวงไส้ โดยการอาศัยที่ดินประกอบอาชีพและยินยอมกระทำการงานต่าง ๆ เพื่อเป็นการตอบแทน ต่อมาเมื่อบรรดานายทหารชั้นแม่ทัพนายกองของพระเจ้าแผ่นดินที่ยกทัพรุกรานอาณาเขตต่าง ๆ ไปได้มาก ก็เริ่มเป็นผู้มีอำนาจเป็นเจ้าของที่ดินมากขึ้น และเป็นกำลังอันสำคัญของพระเจ้าแผ่นดิน จนกระทั่งได้รับพระราชทานตำแหน่งและฐานันดรศักดิ์ในราชสำนัก จนเป็นมูลเหตุให้มีตำแหน่งขุนนางเกิดขึ้น และในที่สุดขุนนางเหล่านั้นต่างก็มีอำนาจมากขึ้นจนกลายเป็นผู้ครองเขตแคว้นและมีอำนาจ เช่นเดียวกับบรรดาขุนนางผู้เป็นเจ้าของพื้นที่ซึ่งเรียกว่า ลอร์ด (Lord) และกษัตริย์ (Suzerain)^{๕๘๓} ขุนนางผู้ครองแคว้นต่าง ๆ

^{๕๘๐} Stewart C. Easton. The Western heritage (2d ed; New York: Holt, Rinehart and Winston, Inc., c1961, 1966), pp. 195 - 6, "The Middle Ages."

^{๕๘๑} Ibid, p. 196.

^{๕๘๒} Loc.cit.

^{๕๘๓} Ibid, p. 195.

เหล่านั้นต่างมีบรรดาศักดิ์เป็น ดยุก (Duke) บารอน (Baron) ซึ่งเป็นบรรดาศักดิ์ที่ได้เคยเป็นขุนนางเจ้าของที่ดินมาก่อน นอกจากนั้นยังมีบรรดาศักดิ์ เคานต์ (Count) คือผู้ดำรงตำแหน่งชาหลวงต่างพระองค์ที่ได้ไปครองมณฑลต่าง ๆ ดังนี้ เป็นต้น

ระบอบฟิวแคลิสต์ นั้น มีความแตกต่างจากระบอบศักดินาของไทยเป็นอันมาก มีผู้ให้ความเห็นว่า ระบอบฟิวแคลิสต์ทำให้เกิดการกระจายอำนาจของรัฐส่วนกลางออกไป โดยมีเจ้าผู้ครองแคว้นต่าง ๆ ซึ่งต่างแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์ของคนเป็นจำนวนมาก จนทำให้อำนาจของรัฐส่วนกลางต้องกระจายออกไป ส่วนระบอบศักดินาของไทยนั้น เป็นการรวบรวมอำนาจของแคว้นต่าง ๆ เข้ามาไว้ที่ศูนย์กลาง ดังนั้นระบอบ "ฟิวแคลิสต์มีผลในทางแยก แต่ระบอบศักดินามีผลในทางรวม"^{๕๕๔}

ประวัติสังเขปของฐานันดรศักดิ์พระราชวงศ์และบรรดาศักดิ์ขุนนางของบางประเทศในยุโรปและอื่น ๆ

คำว่า ฐานันดรศักดิ์และบรรดาศักดิ์นั้น ใช้ในความหมายจากคำในภาษาอังกฤษว่า titles ซึ่งเป็นคำที่ใช้ระบุถึงฐานันดรของกษัตริย์, ขุนนาง และผู้มีเกียรติ "titles, term used to designate degree of sovereignty, nobility, and honor"^{๕๕๕}

^{๕๕๔} ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช, เรื่องเดิม, หน้า ๓๖.

^{๕๕๕} Webster's third new international dictionary of the - English language; editor in chief Philip Babcock Gove. Unabridged ed. Springfield, Mass.: G & C Merriam Co., c1961, 1964. p:2143.

ฐานันดรศักดิ์กษัตริย์แห่งประเทศไทยในยุโรป ได้แก่คำว่า จักรพรรดิ หรือ พระจักรพรรดิ, ซีซาร์, ไกอเซอร์ และซาร์ เป็นต้น คำภาษาต่างประเทศรวม ๔ คำดังกล่าวนี้มีความหมายรวมคือ กษัตริย์หรือพระเจ้าแผ่นดิน

จักรพรรดิหรือพระจักรพรรดิ มาจากคำภาษาอังกฤษว่า emperor ภาษาลาตินว่า imperator ^{๕๕๖} ตามความหมายเดิมนี้เป็นบรรดาศักดิ์ของแม่ทัพที่ชนะศึก ต่อมาพระเจ้าออกุสตุส ซีซาร์ [Augustus Caesar] และบรรดากษัตริย์แห่งจักรวรรดิโรมันและไบแซนไทน์ ทรงมีพระราชนิยมใช้คำว่า จักรพรรดินำหน้าพระนาม ต่อมาพระเจ้าชาร์ลมาญ [Charlemagne] ทรงใช้ในปี ค.ศ. ๘๐๐ และพระเจ้าออตโตที่ ๑ (Otto I) ทรงใช้ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกเป็นพระจักรพรรดิแห่งจักรวรรดิโรมันในปี ค.ศ. ๙๖๒ นอกจากนั้นคำว่า จักรพรรดิ นี้ยังมีกษัตริย์ในประเทศรัสเซีย คือ พระเจ้าปีเตอร์ที่ ๑ ซึ่งทรงใช้คำนำพระนามนี้จนตลอดรัชสมัยและตราประทับทั้งสิ้นสุพรรณางศ์แห่งรัสเซีย และกษัตริย์อื่น ๆ เช่น จักรพรรดินโปเลียนแห่งประเทศฝรั่งเศส รวมทั้งพระนางวิกตอเรียผู้ทรงเฉลิมพระนามาภิไธยว่า "empress of India" ^{๕๕๗} ฐานันดรศักดิ์ชั้นจักรพรรดิในประเทศยุโรปนั้น นับเป็นพระยศเทียบเท่ากับจักรพรรดิของบรรดาประเทศในเอเชีย เช่น จีน, ญี่ปุ่น, เปอร์เซีย [อิหร่าน] รวมทั้งบรรดากษัตริย์แห่งจักรวรรดิออตโตมัน เอธิโอเปีย และอินเดีย ^{๕๕๘}

^{๕๕๖} Loc. cit.

^{๕๕๗} Loc. cit.

^{๕๕๘} Loc. cit.

ซีซาร์ (Caesar) พระสมญาแห่งจักรพรรดิจูเลียส ซีซาร์ นั้น กษัตริย์ออกุสตุสทรงมีพระราชนิยมใช้เฉลิมพระนามแห่งพระองค์และจักรพรรดิองค์หลัง ๆ แต่ต่อมากลายเป็นพระยศของพระราชทายาท^{๕๘๘}

ไกเซอร์ (Kaiser) คำนำพระนามกษัตริย์แห่งพระราชวงศ์เยอรมัน^{๕๘๙}

ซาร์ (tsar) คำนำพระนามกษัตริย์แห่งพระราชวงศ์รัสเซีย^{๕๙๐}

ฐานานุศักดิ์พระราชวงศ์อังกฤษรวมบรรดาศักดิ์ขุนนางอังกฤษและของบางประเทศเนื่องจากพระอิสริยยศของเจ้านายในพระราชวงศ์อังกฤษบางพระยศนั้นมีชื่อเกี่ยวกับบรรดาศักดิ์ขุนนาง นอกจากนั้น ยศและบรรดาศักดิ์บางตำแหน่งมีความสัมพันธ์กัน และเทียบตำแหน่งกันได้โดยลำดับ ดังนั้นจึงสมควรกล่าวไว้ด้วยกันโดยเริ่มจากยศชั้นสูงเรียงลำดับกันดังนี้คือ

๑. Sovereign^{๕๙๑} คือองค์พระมหากษัตริย์

^{๕๘๘}
Loc. cit.

^{๕๘๙}
Loc. cit.

^{๕๙๐}
Loc. cit.

^{๕๙๑}
Sir Bernard Burke, A genealogical and heraldic -

dictionary of the peerage and baronetage of the British empire

(36 th ed., London : Harrison & Sons, 1874), p. 69, "Introduction"

๒. Prince of Wales^{๕๕๓} เป็นตำแหน่งมกุฎราชกุมารของอังกฤษ และเป็นพระอิสริยยศของพระเจ้าลูกยาเธอองค์ใหญ่ในพระเจ้าแผ่นดิน

๓. Duke ดุก หรือดยุก เป็นทั้งพระอิสริยยศของเจ้านายในพระราชวงศ์อังกฤษ และบรรดาศักดิ์ขุนนางอังกฤษผู้มีสิทธิ์เข้านั่งในสภาขุนนางได้ บรรดาศักดิ์ชั้น Duke นั้นแต่เดิมใช้ในประเทยุโรปมานานแล้ว ประเทศอังกฤษเริ่มใช้ในรัชสมัยพระเจ้าเอ็ดเวิร์ด ผู้ทรงสถาปนาพระราชโอรสองค์ใหญ่ขึ้นเป็น duke of Cornwall^{๕๕๔} และนับตั้งแต่นั้นมา พระอิสริยยศชั้นดุกของพระราชทานแก่พระราชโอรสองค์ใหญ่ ผู้ที่จะทรงพระเจริญเป็น Prince of Wales สืบไป เจ้านายผู้ทรงดำรงพระยศชั้นนี้นับเป็นราชสกุลยศ หรือ "dukes of the blood royal"^{๕๕๕} และโดยปกติมักตั้งจากชื่อเมืองซึ่งเรียกว่า Royal Dukedoms^{๕๕๖} เช่น Edinburgh, Cumberland and Teviotdale และ Cambridge เป็นต้น บรรดาเจ้านายในราชสกุลผู้ทรงดำรงตำแหน่งดุกเหล่านี้ ส่วนมากเป็นชั้น พระเจ้าลูกเธอ ซึ่งอาจเปรียบกับเจ้านายทรงกรมได้ เพราะพระนามกรมของเจ้านายไทยบางพระองค์นั้นเป็นชื่อเมืองเช่นกัน เช่น สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้า กรมขุนพิษณุโลกประชานาถ^{๕๕๗} ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งทรงพระกรุณา

^{๕๕๓} Ibid., p. 71.

^{๕๕๔} Webster's third new international dictionary of the English language, p. 2143.

^{๕๕๕} Loc. cit.

^{๕๕๖} Sir Bernard Burke, op. cit., p. 1296 a.

^{๕๕๗} เรื่องเฉลิมพระยศเจ้านาย ฉบับมีพระรูป, หน้า ๒๑๘.

โปรดเกล้าฯ สถาปนาให้ทรงกรมเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๓๔ และสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าฯ กรมขุนนครสวรรค์วรพินิต^{๕๘๘} เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๔ ทั้งนี้เป็นต้น พระราชวงศ์แห่งกษัตริย์ในยุโรปวงศ์อื่น ๆ ก็ทรงมีพระราชนิยมใช้พระยศ duke นี้ เช่น Duke of Normandy^{๕๘๙}

ส่วนบรรดาศักดิ์ของขุนนางชั้น duke^{๖๐๐} นับเป็นยศชั้นสูงสุดของขุนนางอังกฤษ มีสิทธิเข้าสภขุนนางได้ และเป็นยศสืบตระกูล ภรรยาของ Duke เรียกว่า duchess

๔. Marquess มาร์ควิส^{๖๐๑} บรรดาศักดิ์ขุนนางผู้ครองแคว้นชายแดน (boundary land) เป็นตำแหน่งสืบตระกูล บรรดาศักดิ์นี้เป็นบรรดาศักดิ์ของขุนนางญี่ปุ่นด้วย สำหรับขุนนางอังกฤษผู้มีบรรดาศักดิ์เป็น มาร์ควิส นั้น มีตำแหน่งรองจากชั้นคอร์ด แต่สูงกว่าชั้นเอิร์ล (earl)

๕. Earl เอิร์ล^{๖๐๒} เป็นบรรดาศักดิ์ของขุนนางอังกฤษแต่ดั้งเดิมก่อนสมัยราชวงศ์นอร์มันจ์ นับเป็นยศขุนนางลำดับที่ ๓ รองจากชั้นมาร์ควิส และสูงกว่าชั้นไวสเคานต์ ภรรยาของขุนนางชั้นนี้เรียกว่า เคาน์เตสส์ (countess)

^{๕๘๘} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๔๐.

^{๕๘๙} Webster's third new international dictionary of the English language, p. 2143.

^{๖๐๐} Loc. cit.

^{๖๐๑} Ibid., p. 1384.

^{๖๐๒} Ibid., p. 713

๖. Viscount ไวส์เคานต์^{๖๐๓} บรรดาศักดิ์ขุนนางสืบตระกูล เดิมเป็นตำแหน่ง
ข้าหลวงประจำเคานต์ (county sheriff) บรรดาศักดิ์ชั้นนี้เริ่มมีขึ้นในสมัยพระเจ้าเฮนรี
ที่ ๔ ภรรยาขุนนางชั้นนี้เรียกว่า ไวส์เคานเตสส์

๗. Baron บารอน^{๖๐๔} บรรดาศักดิ์ขุนนางอังกฤษชั้นต่ำสุดที่มีสิทธิ์เข้าประชุมใน
สภาขุนนาง ยศชั้นนี้เดิมเป็นขุนนางผู้ถือที่ดิน ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๓๘๗ ได้มีการแต่งตั้งขุนนาง
ชั้นบารอนโดยสัญญาบัตร (created by letters patent) เนื่องจากเป็นผู้มีความดีความ
ชอบทางราชการ บารอนดังกล่าวนี้ไม่ต้องถือที่ดิน และมีสิทธิ์เข้าประชุมในสภาขุนนางได้
ส่วนขุนนางชั้นบารอน หรือบรรดาศักดิ์อื่นที่เป็นขุนนางโดยหมายรับสั่ง (by writ of -
summons) ขุนนางประเภทนี้ทายาทมีสิทธิ์ได้รับบรรดาศักดิ์ แต่ต้องรอรับพระราชทานหมาย
รับสั่งก่อนจึงจะมีสิทธิ์เป็นสมาชิกสภาขุนนางได้

ฐานานุศักดิ์ขุนนางอังกฤษตั้งแต่ชั้นสูงสุดเริ่มจาก ดุก, มาร์ควิส, เอิร์ล, ไวส์-
เคานต์ และบารอน เหล่านี้เป็นบรรดาศักดิ์ขุนนาง (Title of nobility) ^{๖๐๕} ส่วน
บรรดาศักดิ์แห่งเกียรติยศ (Title of honor) นั้นได้แก่ขุนนางที่เรียกว่า อัศวิน
(Knight)^{๖๐๖} เป็นพวกทหารในสมัยพิวคัลล์โดยเสด็จพระราชดำเนนในการศึก คำว่า
อัศวิน มาจากคำในภาษาฝรั่งเศสว่า chevalier เป็นผู้มีชื่อว่ามี ความกล้าหาญและถือ
สัตย์ และเดิมเมื่อไปสงครามอัศวินเหล่านี้จะสวมเกราะถือโล่และหอกขึ้นมาทำการรบ

^{๖๐๓} Ibid., p. 2557.

^{๖๐๔} Ibid., p. 178.

^{๖๐๕} Sir Bernard Burke, op.cit., p. 63.

^{๖๐๖} Webster's third new international dictionary of the
English language, p. 1249 - 50.

ตำแหน่ง อัศวิน นี้ เป็นตำแหน่งเกียรติยศที่สูงกว่าบรรดา ทนาย (Squire) และมหาดเล็ก (page) อัศวินมีหลายประเภทเช่น Knight of the Bath ซึ่งได้แก่บรรดาอัศวินที่ทรงสถาปนาในพิธีบรมราชาภิเษก Knight of the Garter ฯลฯ ในสมัยปัจจุบันหมายถึงบรรดาผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และบรรดาศักดิ์ชั้น เซอร์ (Sir) ซึ่งเป็นบรรดาศักดิ์ประจำตัวไม่สืบทอดตระกูล เครื่องราชอิสริยาภรณ์ของอังกฤษชั้นต่ำสุดเรียกว่า Knight Bachelor ชั้นสูงสุดเรียกว่า Knight Grand Cordon ซึ่งเทียบได้กับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้น มหาปรมาภรณ์ของไทย ซึ่งมีชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า Knight Grand Cordon of the most noble Order of the Crown of Siam^{๖๐๓}

ตอนที่หนึ่ง

การลงรายการสำคัญเกี่ยวกับผู้แต่งที่เป็นขุนนางต่างประเทศสำหรับบัตรรายการหนังสือภาษาไทย

การพิจารณาในการลงรายการสำคัญเกี่ยวกับผู้แต่งที่เป็นขุนนางต่างประเทศ รวมทั้งการให้หัวเรื่องชื่อขุนนางเจ้าของชีวิตประวัตินั้น หอสมุดในประเทศไทยใช้หลักเกณฑ์จากหนังสือ "A.L.A. cataloging rules for author and title entries"^{๖๐๔}

^{๖๐๓} พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระราชนิยมในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, หน้า ๘๘, ๙๐.

^{๖๐๔} American Library Association, A.L.A. cataloging rules for author and titles entries (2d ed.; Chicago: 1949), pp. 87, 106 - 108.

และ "Anglo-American cataloguing rules"^{๖๐๘} เป็นส่วนมาก ผู้เขียนวิทยานิพนธ์
ขอเสนอตารางเปรียบเทียบเนื้อหาของหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้จากหนังสือทั้ง ๒ เล่ม ตามลำดับหัวข้อ
จากหลักเกณฑ์ในหนังสือทั้งสอง หมายเลขที่กำกับย่อหน้าหัวข้อในตารางที่จะแสดงไว้ข้างล่าง
นี้ตรงกับหมายเลขกำกับหัวข้อในหนังสือดังกล่าว

<u>" A.L.A. cataloging rules for author and title entries "</u>	<u>" Anglo-American cataloguing rules "</u>
41. Titles of nobility, office, etc. A (1) - (2)	46G. Titles of nobility, honour address, etc., added to the name G1. Titles of nobility G2. British titles of honour
57. Noblemen A (1) - (8) B C	47. Entry under title of nobility A B C 57. Indonesian names B1. Titles 58. Thai names A. Names conferred with titles

^{๖๐๘} American Library Association and Others, Anglo-American
cataloguing rules (London: c1967), pp. 148 - 9, 74 - 7, 87 - 9,
148 - 9.

ตารางเปรียบเทียบหัวข้อหลักเกณฑ์การลงรายการสำคัญเกี่ยวแกชื้อของผู้แต่งที่มีบรรดาศักดิ์ หรือการกำหนดหัวเรื่องเจ้าของชีวิตของผู้มีบรรดาศักดิ์นั้น หนังสือ "Anglo-American cataloguing rules" ได้เพิ่มเติมหลักเกณฑ์ต่าง ๆ มากขึ้น นอกจากนี้ยังมีหนังสืออีกเล่มหนึ่งซึ่งใช้เปรียบเทียบหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เกี่ยวแกชื้อของผู้มีบรรดาศักดิ์ คือ "National usages for the entry of names of persons" ^{๒๑๐} ซึ่งเป็นรายงานส่วนหนึ่งของการประชุมระหว่างชาติเกี่ยวแกหลักเกณฑ์ในการทำรายการบัตรหนังสือ มติของที่ประชุมนี้ได้เสนอหลักเกณฑ์การลงชื้อผู้แต่งที่มีชื้อหลายพยางค์ จนทำให้เกิดปัญหาการลงชื้อผู้แต่งในรายการสำคัญ หรือรายการหลัก [main entry] เพื่อแกไขปัญหาที่ประชุมจึงไคมอบใ้ นาย A.H. Chaplin จัดทำแบบสอบถามส่งไปยังห้องสมุดและส่วนราชการของประเทศต่าง ๆ เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวแกการลงชื้อผู้แต่งในประเทศที่ไครับแบบสอบถามนี้ นอกจากนั้นยังอนุโลมตามภาษาที่ผู้แต่งใช้เขียนเป็นประจำอีกด้วย ผู้เขียนวิทยานิพนธ์จึงขอนำหลักเกณฑ์การลงรายการสำคัญเกี่ยวแกชื้อผู้แต่งชาวต่างประเทศผู้มีบรรดาศักดิ์ โดยเฉพาะเพื่อให้ตรงกับขอบเขตของวิทยานิพนธ์นี้ โดยการนำหลักเกณฑ์จากที่ปรากฏเป็นหลักฐานในหนังสือทั้งสามเล่มดังกล่าวมาแล้ว เพื่อเป็นแนวทางที่จะถือปฏิบัติในการทำรายการบัตรหนังสือภาษาไทยที่เป็นหนังสือแปลจากภาษาต่างประเทศ สำหรับผู้แต่งผู้มีบรรดาศักดิ์ชาวต่างประเทศที่นำมาเรียบเรียงนี้ เป็นเพียงบรรดาศักดิ์ของบางประเทศและบางตำแหน่งเท่านั้น อนึ่งการถ่ายทอคอักษร (transliteration) นั้นได้ใช้ระเบียบวิธีทับศัพท์คำอักษรโรมันซึ่งราชบัณฑิตยสถานเป็นผู้วางระเบียบนี้ เสนอต่อสำนักนายกรัฐมนตรี และ

^{๒๑๐} International Conference on Cataloguing Principles, Paris, 1961, National usages for the entry of names of persons: A survey by A.H. Chaplin (London: National Central Library, 1963) (Mimeographed.)

สำนักนายกรัฐมนตรีมีประกาศให้ใช้เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๔๘๕^{๖๑๑} ดังได้แนบฉบับพิมพ์คำสั่งนาม มาไว้ในภาคผนวก หน้า ๓๗๗ - ๔๓ ในวิทยานิพนธ์นี้แล้ว

หลักเกณฑ์ข้อ 41. Titles of nobility office, etc.

การลงบรรดาศักดิ์ขุนนางชาวต่างประเทศจะต้องลงชื่อสกุลก่อน แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค "," [comma] แล้วจึงลงชื่อคน (first name of forename) และชื่อกกลาง (middle name) ตามลำดับ ชื่อที่นำสังเกตคือ ลงปีเกิดและปีตายไว้ท้ายคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค เมื่อจบข้อความแล้วจึงใช้เครื่องหมายมหัพภาค "." [full stop] ชื่อที่แสดงบรรดาศักดิ์นั้นจะใช้ชื่อตามภาษาพื้นเมืองเดิมของผู้แต่งชาตินั้น ๆ (Titles of nobility are given in the vernacular...) ^{๖๑๒} ตามตัวอย่างดังนี้

ลิคนอฟสกี, คาร์ล มาร์กซ, ฟือร์สท์ ฟอน, ค.ศ. ๑๘๖๐ - ๑๙๒๘.

Lichnowsky, Karl Marx, Fürst von, 1860 - 1928.

เฟอรร่าโร, ออกุสโต, บาโรเน, ค.ศ. ๑๘๖๖ -

Ferrero, Augusto, barone, 1866 -

ดู ก็องซ, ชาร์ลส์ ดู แฟรส์น, ซีเออร์, ค.ศ. ๑๖๑๐ - ๑๖๘๘.

Du Cange, Charles Du Fresne, sieur, 1610 - 1688.

^{๖๑๑} "ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่องบัญญัติศัพท์ฉบับที่ ๑," ราชกิจจานุเบกษา, ๕๙ (๑๓ ตุลาคม, ๒๔๘๕), ๑๘๓๑ - ๔๒.

^{๖๑๒} American Library Association, op. cit., p. 87.

(2) ฐานันดรซึ่งแสดงตำแหน่งหน้าที่ตอลงเป็นภาษาอังกฤษ ตามหลังชื่อต้น หรือ
ชื่อสกุล ส่วนคำแสดงบรรดาศักดิ์ไว้ท้ายสุด โดยมีเครื่องหมายจุลภาคคั่นวรรคตอน^{๖๑๓}
ตัวอย่าง

อันเดรียส, มาร์เกรฟแห่งเบอร์กอ, คาร์ดินัล, ค.ศ. ๑๕๕๘ - ๑๖๐๐.
Andreas, margrave of Burgau, Cardinal, 1558 - 1600.

มัสริก, ทอมัส การ์ริก, ประธานาธิบดีสาธารณรัฐเชโกสโลวาเก, ค.ศ. ๑๘๕๐ -
๑๙๓๗.

Masaryk, Tomáš Garrigue, Pres. Czechoslovak Republic,
1850 - 1937.

หลักเกณฑ์ข้อ 57. Noblemen^{๖๑๔}

ขุนนางบรรดาศักดิ์ให้ลงบรรดาศักดิ์ครั้งสุดท้ายที่ได้รับ และจะตอลงชื่อสถานที่
หรือชื่อเมืองก่อนชื่อต้น ชื่อกลาง ต่อมาจึงเป็นบรรดาศักดิ์ และควรจะต้องทำบัตรโยง^{๖๑๕}
อ้างจากชื่อที่ห้องสมุดมิไคไซลงรายการหลักไว้ให้ทราบ ในกฎข้อ 57 A ได้ระบุการลงบรรดา
ศักดิ์ขุนนางอังกฤษไว้^{๖๑๖} ดังตัวอย่างต่อไปนี้

^{๖๑๓} Loc. cit.

^{๖๑๔} American Library Association, op. cit., p. 106.

^{๖๑๕} บัตรโยง (Reference card) เป็นบัตรที่ห้องสมุดทำขึ้นเพื่อให้ผู้ใช้ห้องสมุด
ทราบว่า จะต้องไปดูรายการที่บัตรซึ่งห้องสมุดกำหนดให้เป็นมาตรฐาน ชื่อที่ห้องสมุดมิไคไซ
ลงรายการเป็นมาตรฐานได้แก่ ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง หรือหัวเรื่อง เป็นต้น

^{๖๑๖} American Library Association, op. cit., p. 106 - 107.

- ดุก : เวลลิงตัน, อาร์เทอร์ เวลลิสลีย์, ดุกที่ ๑ แห่ง, ค.ศ. ๑๗๖๙ - ๑๘๕๒.
 Wellington, Arthur Wellesley, 1st duke of, 1769 - 1852.
 Refer from
 Wellesley, Arthur, 1st duke of Wellington.
- มาร์ควิส : ควีนส์เบอร์รี่, จอห์น ชอลโต ดักลาส, มาร์ควิสที่ ๘ แห่ง, ค.ศ. ๑๘๔๔ -
 ๑๙๐๐.
 Queensberry, John Sholto Douglas, 8th marquis of,
 1844 - 1900.
 Refer from
 Douglas, John Sholto, 8th marquis of Queensberry.
- เอิร์ล : เชสเตอร์ฟีลด์, ฟิลิป ดอร์เมอร์ สแตนฮอป, เอิร์ลที่ ๔ แห่ง, ค.ศ.
 ๑๖๙๔ - ๑๗๙๓.
 Refer from
 Stanhope, Philip Dormer, 4th earl of Chesterfield.
- ไวส์เคานต์ : เกรย์ ออฟ แฟลโลดัน, เอ็ดเวิร์ด เกรย์, ไวส์เคานต์ที่ ๑, ค.ศ.
 ๑๘๖๒ - ๑๙๓๓.
 Grey of Fallodon, Edward Grey, 1st viscount, 1862 -
 1933.
 Refer from
 Grey, Edward, 1st viscount Grey of Fallodon.

บารอน : ลิตตัน, เอ็ดเวิร์ด จอร์จ เอิร์ล ลิตตัน บุลเวอร์-ลิตตัน, บารอน,
ค.ศ. ๑๘๐๓ - ๑๘๗๓.

Lytton, Edward George Earle Lytton Bulwer-Lytton;
baron, 1803 - 1873.

Refer from

Bulwer-Lytton, Edward George Earle Lytton, baron
Lytton.

บารอนเน็ต : สก็อตต์, เซอร์ วอลเตอร์, บาร์ท, ค.ศ. ๑๗๗๑ - ๑๘๓๒.
Scott, Sir Walter, bart, 1771 - 1832.

ไนต์ : แลนด์เซียร์, เซอร์ เอ็ดวิน เฮนรี, ค.ศ. ๑๘๐๒ - ๑๘๗๓.
Landseer, Sir Edwin Henry, 1802 - 1873.

เคม : แคมป์เบลล์, เคม เจเน็ต แมรี.
Campbell, dame Janet Mary.

ลอร์ด : (อิสริยยศของบุตรแห่งขุนนางชั้นคึก หรือมาร์ควิส)^{๒๑๗}
กอร์ดอน, ลอร์ด จอร์จ, ค.ศ. ๑๗๕๑ - ๑๗๘๓.
Gordon, Lord George, 1751 - 1783.

เลดี : (อิสริยยศของธิดาแห่งขุนนางชั้นคึก, มาร์ควิส หรือ เอิร์ล)^{๒๑๘}
สแตนฮอป, เลดี เฮสเตอร์ ลูซี, ค.ศ. ๑๗๗๖ - ๑๘๓๙.
Stanhope, Lady Hester Lucy, 1776 - 1839.

^{๒๑๗} Ibid., p. 107.

^{๒๑๘} Loc. cit.

ออเนอเรเบิล : (Honorable: อีสริยศของบุตรแห่งขุนนางชั้นเอิร์ล และบุตรธิดาแห่งไวส์เคานต์ หรือบารอน ; และเป็นบรรดาศักดิ์เกียรติยศของนางพระกำนัลแห่งพระราชินีด้วย)^{๖๑๘}

เคปเพล, ออน. อาร์โนลด์ โยสต์ วิลเลียม, ค.ศ. ๑๘๘๔ -
Keppel, Hon. Arnold Joost William, 1884 -

รัสเซลล์, ออน. แฮร์เรียต

Russell, Hon. Harriet.

สำหรับบรรดาศักดิ์โดยสิทธิ (Right honorable) ของขุนนางอังกฤษนั้นจะใช้โดยลำพังมิได้ นอกจากในทางกฎหมายหรือเอกสารราชการ บรรดาศักดิ์ประเภทนี้ เป็นบรรดาศักดิ์ขุนนางที่สืบยศจากบิดา ไม่ใช่ลงรายการบัตร^{๖๒๐} ในกฎข้อ 57A ยังแยกหัวข้อย่อยออกไปอีกดังนี้

57 A (1) คำนำหน้าชื่อที่แสดงยศ, ตำแหน่ง หรือบรรดาศักดิ์ (titles of address) เช่น ลอร์ด, เลดี นั้นใช้กับสมาชิกแห่งขุนนางอังกฤษ ยกเว้นบรรดาศักดิ์ ดุก และดัชเชสส์ (dukes and duchesses) ในการลงรายการให้ใช้บรรดาศักดิ์ที่เหมาะสมแทนที่ ตัวอย่างเช่น ลอร์ด แม็กคอลลีย์ [เป็นคำเรียกขุนนางผู้มียศชั้น บารอน ซึ่งตามปกติเรียกว่า ลอร์ด] จะต้องลงในรายการว่า

^{๖๑๘} Loc. cit.

^{๖๒๐} Loc. cit.

แม็กคอลลีย์, ทอมัส แบ็บบิงตัน แม็กคอลลีย์, บารอน, ค.ศ. ๑๘๐๐ - ๑๘๕๘.

Macaulay, Thomas Babington Macaulay, baron, 1800 - 1859.

57 A (2) บรรดาผู้พิพากษาแห่ง Count of Sessions ของสกอตแลนด์ ซึ่งดำรงตำแหน่ง ลอร์ด (Lord) ใหลงชื่อแสดงตำแหน่งผู้พิพากษา (Lord of justiciary) ตามด้วยชื่อสกุล หรือชื่อเมือง (territorial name), และลงบรรดาศักดิ์ไว้หลังสุดแทนที่จะลงบรรดาศักดิ์ไว้หน้าชื่อตน (forename) ตามแบบการลงบรรดาศักดิ์ซึ่งเป็นอิสริยยศขุนนาง (Countesy title) ชั้น Lord ซึ่งลงไว้หลังชื่อสกุล ในการลงตามกฎข้อ (2) นี้จะควรทำตร้อย อาจจากหรืออาจถึงชื่อซึ่งมิได้ใช้ลงเป็นมาตรฐานในบัตรรายการไว้ด้วย^{๖๒๑}

ถ้าผู้พิพากษามีบรรดาศักดิ์ขุนนาง เช่นเดียวกับบรรดาศักดิ์ตามกฎหมาย, ใหลงบรรดาศักดิ์ขุนนาง ซึ่งเป็นตำแหน่งสืบตระกูลโดยเฉพาะ แมว่าท่านผู้นั้นจะรู้จักดีในตำแหน่งบรรดาศักดิ์ทางกฎหมายก็ตาม^{๖๒๒}

ตัวอย่างเช่น

เคมส์, เฮนรี โฮม, ลอร์ด, ค.ศ. ๑๖๘๖ - ๑๗๘๒.

Kames, Henry Home, Lord, 1696 - 1782.

Refer from

Home, Henry, Lord Kames.

^{๖๒๑}
Loc. cit.

^{๖๒๒}
Loc. cit.

กัทรี, ชาร์ลส์ จอห์น กัทรี, ลอร์ด, ค.ศ. ๑๘๔๙ - ๑๙๒๐.

Guthrie, Charles John Guthrie, Lord, 1849 - 1920.

กรานต์, เซอร์ ฟรานซิส, บารอน., ค.ศ. ๑๖๕๘ - ๑๗๒๖.

Grant, Sir Francis, bart., 1658 - 1726.

Refer from

Culen, Francis Grant, Lord.

(3) ภรรยาขุนนางซึ่งได้รับยศตามบรรดาศักดิ์ของสามี ตัวอย่างเช่น คีซเซส (duchess), มาร์ชเนสส์ (marchioness), เคานเตสส์ (countess), ไวส์เคานเตสส์ (viscountess), บารอนเนสส์ (baroness)^{๖๒๓} ลงรายการดังนี้

เดอวอนเซอร์, จอร์เจียนา (สเปนเซอร์) แควนดิช, คีซเซสแห่ง, ค.ศ.

๑๗๕๗ - ๑๘๐๖.

Devonshire, Georgiana (Spencer) Cavendish, duchess of,

1757 - 1806.

(4) ภรรยาของขุนนางชั้นบารอนเน็ต หรือ ไนต์ (อัศวิน) มีบรรดาศักดิ์ว่า เลดี้ (Lady) นั้น ในการลงรายการบัตร บรรดาศักดิ์จะอยู่ข้างหน้าหรือตามหลังชื่อต้นของสตรีผู้นั้นยอมตงขึ้นอยู่ว่า เป็นบรรดาศักดิ์สืบตระกูลจากบิดา หรือเป็นบรรดาศักดิ์ที่ได้รับตามบรรดาศักดิ์ภายหลังการสมรส คือได้รับตามสามี^{๖๒๔} ตัวอย่าง

^{๖๒๓}Loc. cit.

^{๖๒๔}Loc. cit.

ม็องตากู, เลดี้ แมรี (ปีแอร์ป็องต์) เวอร์ตลีย์, ค.ศ. ๑๖๘๘ - ๑๗๖๒.
 [ธิดาแห่งคูก]

Montagu, Lady Mary (Pierrepoint) Wortley, 1689 - 1762.
 [Daughter of a duke]

ดัฟฟ์-กอร์ดอน, ลูซี (ออสติน) เลดี้, ค.ศ. ๑๘๒๑ - ๑๘๖๘.
 [บรรดาศักดิ์โดยการสมรส]

Duff-Gordon, Lucie (Austin) Lady, 1821 - 1869.
 [Title by marriage]

(5) ธิดาแห่งไวส์เคานต์ หรือ บารอน ผู้สมรสกับขุนนางชั้นบารอนเน็ต หรือไนต์
 นั้นย่อมมีบรรดาศักดิ์ตามยศชั้นเดิมของตน และลงบรรดาศักดิ์ เลดี้ เพิ่มเติม^{๒๒๕} ดังตัวอย่าง

แอกแลนด์, ฮอน. แอนนา เอมีลี, เลดี้.

Acland, Hon. Anna Emily, Lady.

ถ้าสามีไม่เป็นผู้มีบรรดาศักดิ์ ให้ลงบรรดาศักดิ์ ฮอน.^{๒๒๖} ตัวอย่าง

ดักลาส-แฮมิลตัน, ฮอน. แอ็กเนส (เบตแมน-ฮันเบอร์รี่)

Douglas-Hamilton, Hon. Agnes (Bateman-Hanbury)

(6) สตรีผู้ไม่มีบรรดาศักดิ์แต่เป็นภรรยาของบุตรแห่งขุนนางชั้น คูก หรือมาร์ควิส^{๒๒๗}
 ให้ลงรายการว่าเป็น เลดี้ของใคร เช่น

^{๒๒๕}Ibid., p. 108.

^{๒๒๖}Loc. cit.

^{๒๒๗}Loc. cit.

แคมป์เบลล์, อลิซาเบธ (แม็กนีล) เลดี้ จอห์น แคมป์เบลล์.

Campbell, Elizabeth (McNiel) Lady John Campbell.

(7) สตรีผู้ไม่มีบรรดาศักดิ์แต่เป็นภรรยาของบุตรแห่งขุนนางชั้น เอิร์ล, ชั้นไวส์-
เคานต์ หรือ บารอน ให้ใช้คำนำหน้าชื่อว่า ฮอน. มิสซิส [นาง หรือ Mrs.]^{๖๒๘} ดัง
ตัวอย่าง

ม็องตาญ, มาร์กาเร็ต (วิลสัน) ฮอน. มิสซิส ชาร์ลส์ ม็องตาญ.

Montague, Margaret (Wilson) Hon. Mrs. Charles Montague.

(8) นางพระกำนัล (maid of honor) เมื่อพ้นจากตำแหน่งหน้าที่แล้ว หรือ
สมรสแล้ว ก็ยังคงดำรงบรรดาศักดิ์อยู่อย่างเดิม เว้นไว้แต่ว่า จะได้เลื่อนยศสูงกว่าเดิม
ก็ให้ใช้ยศที่สูงขึ้น^{๖๒๙} และให้ใช้คำว่า ฮอน. ไวหลังชื่อสกุล

กรานต์, ฮอน. มาร์กาเร็ต (คอนีย์)

Grant, Hon. Margaret (Dawnay)

บรรดาศักดิ์ชั้น บารอนเน็ตและบารอนนั้น ห้ามใส่ลำดับที่ นอกจากว่าจะมีความ

สำคัญเป็นพิเศษ^{๖๓๐}

^{๖๒๘}
Loc. cit.

^{๖๒๙}
Loc. cit.

^{๖๓๐}
Loc. cit.

หลักเกณฑ์ข้อ 57 B. ผู้มีบรรดาศักดิ์ของประเทศอื่น ๆ ให้ใช้หลักเดียวกัน ใน ประเทศอังกฤษนั้นผู้มีบรรดาศักดิ์ต่ำกว่าลำดับชั้นขุนนางอังกฤษก็กล่าวมาแล้ว บรรดาศักดิ์ เหล่านั้นเท่ากับเป็นคำขยายความที่ระบุความแตกต่างของฐานันดร และในกรณีเช่นนี้ การ ลงรายการจะต้องใช้ชื่อสกุลชั้นต้น^{๖๓๑} ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คาวัร์, คามิลโล เบ็นโซ, คอนเท คี, ค.ศ. ๑๘๑๐ - ๑๘๖๑.

Cavour, Camillo Benso, conte di, 1810 - 1861.

อัลบา, เฟร์นันโด อัลวาเรซ เด โทเลโด, ดุก์ เคอ, ค.ศ. ๑๕๐๘ - ๑๕๘๒.

Alba, Fernando Alvarez de Toledo, duque de, 1508 - 1582.

มีสเชส, ลุกวิก, เอ็ดเลอร์ ฟอน, ค.ศ. ๑๘๘๑ -

Mises, Ludwig, Edler von, 1881 -

ทอลสตอย, เลียฟ นิโกลาเยวิช, กราฟ, ค.ศ. ๑๘๒๘ - ๑๘๙๐.

Tolstoi, Lev Nikolaevich, graf, 1828 - 1910.

โตกุกาวา, โยชิโตะชิ, บารอน, ค.ศ. ๑๘๘๔ -

Tokugawa, Yoshitoshi, baron, 1884

ตามที่กล่าวมาแล้วนี้ เป็นหลักเกณฑ์การลงรายการผู้แต่งที่มีบรรดาศักดิ์ในหนังสือ

"A.L.A. cataloging rules for author and title entries"

ส่วนหลักเกณฑ์ในหนังสือ "Anglo-American cataloging rules" มีดัง
ต่อไปนี้

^{๖๓๑}
Loc. cit.

หลักเกณฑ์ข้อ 46 G. Titles of nobility, honour, address, etc...

1. บรรดาศักดิ์ของขุนนาง (Titles of nobility) ให้ลงบรรดาศักดิ์ของขุนนางตามภาษาพื้นเมือง [เหมือนกฎของ A.L.A. ข้อ 41 A (1)] ผู้ซึ่งมิได้ใช้ตำแหน่งบรรดาศักดิ์ [ชื่อเมือง หรือสถานที่] ไว้หลังสุด และควรทำบัตรโยงไว้ด้วย ถ้าเป็นภรรยาขุนนาง ให้ใช้บรรดาศักดิ์ของสามีในชั้นเดียวกัน^{๖๓๒} ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ดิสเรลลี, เบ็นจามิน, เอิร์ลแห่งบีคอนสฟิลด์

Disraeli, Benjamin, Earl of Beaconsfield

x Beaconsfield, Benjamin Disraeli, Earl of

เบคอน, ฟรานซิส, ไวส์เคานต์ เซนต์ อัลบันส์

Bacon, Francis, Viscount St Albans

x St Albans, Francis Bacon, Viscount

x Verulam, Francis Bacon, Baron

ไบรอน, จอร์จ กอร์ดอน, บารอน ไบรอน

Byron, George Gordon, Baron Byron

เวอร์นัชซา, จูเซเปเป, บาโรเน ดิ เฟรเนีย

Vernazza, Giuseppe, barone di Freney

x Freney, Giuseppe Vernazza, barone di

^{๖๓๒} American Library Association and Others, Anglo-American cataloguing rules, p. 74.

2. บรรดาศักดิ์เกียรติยศขุนนางอังกฤษ (British titles of honour) ซึ่งได้แก่คำว่า เซอร์ (Sir), เคม (Dame), ลอร์ด (Lord), หรือ เลดี้ (Lady) เหล่านี้จะต่ออยู่หน้าชื่อตน (forenames) และใช้เป็นสันธานเชื่อมกับนามของขุนนางอังกฤษชั้นบารอนเน็ต และอัศวิน (knights), และบรรดาศักดิ์ชั้นสูงศักดิ์ซึ่งได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่เรียกว่า Order of the British Empire และ the Royal Victorian Order, บุตรครองของขุนนางชั้น ดุก และมาร์ควิส, ฮิดาของดุก, มาร์ควิส, และเอิร์ล ตัวอย่าง

แลนดเซียร์, เซอร์ เอ็ดวิน

Landseer, Sir Edwin

แคมป์เบลล์, เคม เจเน็ต แมรี

Campbell, Dame Janet Mary

กอร์ดอน, ลอร์ด จอร์จ

Gordon, Lord George

สแตนฮอป, เลดี้ เฮสเตอร์

Stanhope, Lady Hester

ข้อที่นำสังเกตุในกฎข้อที่ 46 G2 ของ "Anglo-American cataloguing rules" นี้ ให้ตัวอย่างเช่นเดียวกับกฎข้อที่ 57A ของ "A.L.A. cataloging rules for author and title entries" ต่างกันที่ไม่มีปี ค.ศ. เกิด-ตาย และบางทำเนียบ

๖๓๓

Loc. cit.

ไม่มีชื่อกลาง นอกจากนั้นในกฎข้อ 46 G2 ของ "Anglo-American cataloguing rules" ให้ลงคำแสดงบรรดาศักดิ์คือคำว่า บารัต หรือ เลดี ไว้หลังชื่อบุคคล ในกรณีที่ผู้นั้นเป็นขุนนางชั้น บารอนเน็ต และภรรยาของขุนนางชั้น บารอนเน็ต หรือ ไนต์ ผู้ซึ่งไม่ใช่คำนำนามว่า "เลดี" แต่ได้รับเกียรติยศโดยบรรดาศักดิ์ทางบิดาซึ่งเป็นที่ยอมรับนับถือ^{๒๓๔} ก็มีสิทธิ์ที่จะใช้คำนำนามว่า เลดี ได้ ตัวอย่าง

บีชัม, เซอร์ ทอมัส, บารัต

Beecham, Sir Thomas, bart

ดัฟฟ์-กอร์ดอน, ลูซี, เลดี

Duff-Gordon, Lucie, Lady

กฎข้อ 46 G2 นี้ ตรงกับกฎข้อ 57 A (5) ของ "A.L.A. cataloguing rules for author and title entries"

หลักเกณฑ์ข้อ 47 การลงรายการบรรดาศักดิ์ขุนนาง (Entry under title of nobility) ในหลักเกณฑ์รวมขุนนางอังกฤษและบรรดาผู้พิพากษาแห่ง Scottish Court of Sessions ซึ่งได้รับตำแหน่งทางกฎหมาย และใช้คำนำนามว่า "ลอร์ด" ด้วย^{๒๓๕}

47 A. ให้ลงรายการชื่อเฉพาะของบรรดาศักดิ์ (proper name in the title of nobility) รวมฐานันดรศักดิ์แห่งพระราชวงศ์ หรือราชสำนัก ซึ่งในภาษาอังกฤษ

^{๒๓๔} Ibid., p. 75.

^{๒๓๕} Loc. cit.

เรียกว่า courtesy title หรือบรรดาศักดิ์สืบตระกูลวงศ์ของขุนนางอังกฤษ เช่น บุตร
คนโตแห่งคูก, มาร์ควิส, หรือเอิร์ล ย่อมได้บรรดาศักดิ์สืบตระกูลรองต่อบรรดาศักดิ์ชั้น
สูงสุดของบิดาในขณะที่ตนยังมีชีวิตอยู่ ชื่อเฉพาะของผู้มีบรรดาศักดิ์เหล่านี้ ได้แก่

A. 1) ผู้แต่งซึ่งใช้นามบรรดาศักดิ์มากกว่าชื่อสกุล

A. 2) บุคคลอื่น ๆ ซึ่งมีชื่อปรากฏในทำเนียบอ้างอิงอื่น ๆ ที่มีใช้ทำเนียบขุนนาง
และลงในรายการโดยใช้บรรดาศักดิ์ หรือใช้ชื่อสกุล ในลงรายการโดยใช้ชื่อส่วนบุคคล
เหล่านั้น [personal names - เป็นชื่อที่ผู้แต่งนิยมใช้แทนชื่อสกุล หรือเป็น สมญานาม]
แทนชื่อสกุลซึ่งไม่ได้ใช้ และใช้คำแสดงยศหรือบรรดาศักดิ์เป็นภาษาพื้นเมือง (term of
rank in the vernacular - ส่วนบรรดาศักดิ์ของขุนนางอังกฤษ ได้แก่ คูก หรือ
มาร์ควิส หรือ Marquess or Marquis, เอิร์ล หรือ Earl, ไวส์เคานต์ หรือ Viscount,
และบารอน หรือ Baron ส่วนบรรดาศักดิ์ชั้น มาร์ควิส นั้น นิยมใช้คำภาษาอังกฤษว่า
Marquess สำหรับบุคคลที่เกิดในศตวรรษที่ ๑๘ หรือ ๒๐) ^{b๓b} ดังตัวอย่างต่อไปนี้

บีเวอร์บรูก, แมกซ์เวลล์ เอตเคน, บารอน.

Beaverbrook, Maxwell Aitken, Baron

x Beaverbrook, William Maxwell Aitken, Baron

x Aitken, Max, Baron Beaverbrook

ตัวอย่างข้างต้นนี้ ตรงกับกฎข้อ 57 A ของ "A.L.A. cataloging rules
for author and title entries"

b๓b

Loc. cit.

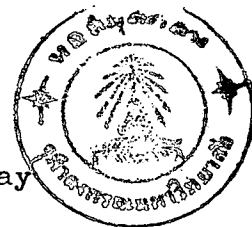
คาวัร์, คามิลโล เบ็นโซ, คอนเต ดี
 Cavour, Camillo Benso, conte di
 x Benso, Camillo, conte di Cavour

นิว คัสเซิล, มาร์กาเร็ต แควนดิช, ดัชเชสแห่ง
 New Castle, Margaret Cavendish, Duchess of
 x Cavendish, Margaret, Duchess of New Castle

ตัวอย่างนี้ตรงกับข้อ 57 B และข้อ 57 A (3) ใน "A.L.A. cataloging rules for author and title entries"

47 B. ถ้าชื่อเฉพาะของบรรณาคัดค้านตรงกันหรือเหมือนกับชื่อสกุล, หรือถ้าหากไม่แน่ใจว่าจะเป็นชื่ออย่างไร หรือพบจากแหล่งอ้างอิงอื่น ๆ ให้ลงชื่อสกุลตามด้วยชื่อต้นและบรรณาคัดค้าน^{๖๓๗} ดังตัวอย่าง

แม็กคอลลีย์, ทอมัส แบ็บบิงตัน, บารอน แม็กคอลลีย์
 Macaulay, Thomas Babington, Baron Macaulay

ตัวอย่างข้อนี้ ต่างจากกฎข้อ 57 A (1) ของ "A.L.A. cataloging rules for author and title entries" ซึ่งให้ลงรายการว่า

แม็กคอลลีย์, ทอมัส แบ็บบิงตัน แม็กคอลลีย์, บารอน, ค.ศ. ๑๘๐๐ - ๑๘๕๘.

47 C. ถ้าเป็นผู้มีบรรณาคัดค้านตามลำดับที่ ๑, ที่ ๒, ที่ ๓ เป็นต้น ให้ลงตัวเลขและอักษรย่อแสดงลำดับหมายเลขเป็นภาษาอังกฤษกำกับไว้ เมื่อมีผู้มีบรรณาคัดค้านที่ซ้ำชื่อ

^{๖๓๗} Loc. cit.

สมญา หรือชื่อส่วนบุคคลซ้ำกันในบัตรรายการ^{๖๓๘} ดังตัวอย่างต่อไปนี้

บักกิงแฮม และ แชนคอส, ริชาร์ด เกรนวิลล์, ดยุกที่ ๑ แห่ง
 บักกิงแฮม และ แชนคอส, ริชาร์ด เกรนวิลล์, ดยุกที่ ๒ แห่ง
 บักกิงแฮม และ แชนคอส, ริชาร์ด เกรนวิลล์, ดยุกที่ ๓ แห่ง

Buckingham and Chandos, Richard Grenville, 1st Duke of
 Buckingham and Chandos, Richard Grenville, 2nd Duke of
 Buckingham and Chandos, Richard Grenville, 3rd Duke of

ตามตัวอย่างนี้ตรงกับกฎข้อที่ 57 A. ใน "A.L.A. cataloging rules for
 author and title entries"

หลักเกณฑ์ข้อที่ 57 ชื่อชาวอินโดนีเซีย (Indonesian names)

ชื่อชาวอินโดนีเซียในที่นี้หมายถึง ชื่อบุคคลที่เกิดในประเทศอินโดนีเซีย รวมทั้งชื่อ
 ภาษาอาหรับ, ชื่อภาษาจีน, ชื่อภาษาฮอลันดา, ชื่อภาษาอินเดีย, ชื่อภาษาชวา, ชื่อภาษา
 สุมাত্রา, ชื่อภาษามลายู และอื่น ๆ^{๖๓๙} ซึ่งมีหลักเกณฑ์ปลีกย่อยเฉพาะเรื่องอยู่ในกฎ
 ข้อ 57 A. แต่เนื่องจากความประสงค์ของผู้เขียนต้องการเสนอเรื่องเกี่ยวแก่ บรรดาศักดิ์
 ดังนั้นจึงขอกล่าวถึงกฎข้อ

57 B. บรรดาศักดิ์ (Titles)

57 B. 1. ชาวอินโดนีเซียไม่มีชื่อสกุล หรือไม่ใช้นามสกุล และไม่ใช้ชื่อแทน
 นามสกุล ให้ใช้คำนำหน้าชื่อ หรือคำนำนามที่เป็นบรรดาศักดิ์ซึ่งเขาใช้ประกอบกับชื่อ และ
 ให้อ้างจากชื่อบรรดาศักดิ์ซึ่งเป็นส่วนประกอบของชื่อ (Refer from the titles
 treated in the form of elements of the name)^{๖๔๐} ดังตัวอย่าง

^{๖๓๘} Ibid., p. 76.

^{๖๓๙} Ibid., p. 87.

^{๖๔๐} Loc. cit.

เปอรบัตจรรกา, ระเคน มัส งาโบ

Purbatjaraka, raden mas ngabei

x Raden Mas Ngabei Purbatjaraka

[ระเคน เป็นบรรดาศักดิ์ ชื่อเขื่อนี้แสดงว่าเป็นคนสมัยใหม่]

สิ่งซึ่งควรระวังเกี่ยวกับชื่อบรรดาศักดิ์ ซึ่งใช้แตกต่างจากปกติ คือใช้เป็นส่วนประกอบของชื่อตัว^{๖๔๑} ดังตัวอย่าง

อาซิส, อันดี อับดุล

Azis, Andi Abdul

ใช้บรรดาศักดิ์เป็นชื่อสกุล

x Andi Abdul Azis

รัสลี, มาเราะห์

Rusli, Marah

ใช้บรรดาศักดิ์เป็นชื่อสกุล

x Marah Rusli

57 B.2 ให้อ่างบรรดาศักดิ์ [หรือทำบัตรโองง] ซึ่งใช้เป็นส่วนประกอบชื่อหรือนาม แม้ว่าจะไม่ได้ใช้บรรดาศักดิ์ [ประเภทนี้] ลงในรายการ^{๖๔๒} ดังตัวอย่าง

อัมรุลเลาะห์, อับดุล มาลิก การ์ิม

Amrullah, Abdul Malik Karim

x Hadji Abdul Malik Karim Amrullah

^{๖๔๑} Ibid., p. 88.

^{๖๔๒} Loc. cit.

สำหรับบรรดาศักดิ์และคำนำหน้านามซึ่งได้รวบรวมไว้ในหนังสือนี้ เป็นส่วนหนึ่งของบรรดาศักดิ์ชาวอินโดนีเซีย และมีบางคำที่สะกดได้หลายวิธี ได้ถ่ายถอดอักษรโดยวิธีทับศัพท์เป็นภาษาไทยไว้ ดังต่อไปนี้

adipati	อาคีปาตี
anak agung (or agoeng) gde	อานะกุง อากง
anak agung (or agoeng) istri	อานะกุง อากง อีสตรี
andi	อันดี
aria (arja, aryo, ardjuh)	อาริยา
datuk (datoek, dato, datoh)	คะโต๊ะ
desa	คสา
dewe gde	คเว กเค
gusti (goesti)	กุสตี
gusti gde (goesti gede)	กุสตี กเค
gusti aju (goesti ajoe)	กุสตี อายุ
hadji	หะยี
ide	อีเคะ
ide aju (ide ajoe)	อีเคะ อายุ
ide bagus (ide bagoes)	อีเคะ บากูส
imam	อิมาม (อิหม่าม)
marah	มาเราะห์ มาร่าห์
mas	มัส
ngabei (ngabehi, ngabuh)	งาไบ
nganten	งันเตน
pangeran	ปเงรัน
pedanda	ปคันดา

raden	ระเคน
raden adjeng	ระเคน อักเย็ง
raden aju	ระเคน อายุ
raden aria	ระเคน อาริยา
raden mas	ระเคน มัส
radén nganten	ระเคน งันเตน
raden pandji	ระเคน ปันคยี
raden roro	ระเคน โรโรระ
radja (raja)	ราชา
ratu (ratoe, ratch)	ระตู
sidi	ลิดี
siti	ลิตี
sultan (soeltan)	ซุลต่าน , สุลต่าน
susuhunan (soesoehoenan)	สุสุฮุนัน
sutan (soetan)	ซุตาน
tengku (tungku)	เต็งกู (ตุงกู)
tjokorde	ชกอร์เด
tjokorde gde	ชกอร์เด กเด
tjokorde istri	ชกอร์เด อีสตรี
tubagus (toebagoes)	ตูบากัส
tumenggung (toemenggoeng)	ตูเม็งกุง
tunku (toenkoe) ^{๒๔๓}	ตุนกู

บรรดาศักดิ์ของอินโดนีเซียดังกล่าวมานี้ ให้ไต่ลงในรายการบัตรได้ มีคำนำหน้า
นามบางคำ ซึ่งเป็นคำแสดงฐานะบุคคลนั้น ๆ ว่าเป็น ญาติ หรือเป็นคำนำนามที่ไต่เรียก
เพื่อยกย่องต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ไต่ลงในรายการบัตร คำเหล่านั้นได้แก่

^{๒๔๓} Ibid., pp. 87-8.

bung (boeng) - brother, when used as term of respect	บัง = พี่ชาย ใช้เป็นสรรพนามกล่าวยกย่อง
empu (mpu) - mister	อัมปู = นาย
engu (ungku) - mister	เอ็งกู = นาย
entjik (che, entje, inche, tje) - mister or mistress	เอ็นเจะ (เจะ, เอ็นเจะ, อินเจะ, เจะ) = นาย, นางสาว เป็นคำนำหน้านามสามัญชนทั่วไป
ibu (boe, bu, iboe) - mother when used as term of respect	อึบู (บู, อึบู) = แม่
njonja - mistress	ญญา (บูญา) = นาง
nona - miss	โนนา = นางสาว
pak (pa') - father, when used as term of respect	ปะกั = พ่อ
tuan (toe an) - mister	ทวน = คุณ, นาย
wan - mister ^{๖๔๔}	วัน = นาย

รายงานใน "National usages for the entry of names of persons" ของ I.C.C.P. ซึ่งได้ข้อมูลจาก Indonesian National Cataloguing Committee ให้ตัวอย่าง บรรดาศักดิ์ หรือคำนำหน้านามที่ใช้ลงในรายการบัตรเพียงคำว่า "ระเคน (Raden)" ^{๖๔๕}

^{๖๔๔} Ibid., p. 88

^{๖๔๕} International Conference on Cataloguing Principles, Paris, 1961, op. cit., p. 30.

ชื่อชาวมาเลเชีย (Malayan names) เนื่องจากภาษาชาวหรืออินโดนีเซีย เป็นภาษาในกลุ่มเดียวกัน ดังนั้นคำที่แสดงบรรพคาศักดิ์บ้างฐานะจึงคล้ายคลึงกัน ชื่อชาวมาเลเชีย หรือแต่เดิมเรียกว่า ชาวมลายู นั้นมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อชาวอินโดนีเซีย แบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ ๖ กลุ่ม คือ ชื่อชาวมาเลเชีย ชื่อชาวจีน ชื่อชาวอินเดีย ชื่อชาวยุโรป ชื่อชาวอาหรับ และชื่อชาวมุสลิม^{๖๕๖} ชื่อชาวมาเลเชียและชาวมุสลิมนั้นเป็นกลุ่มที่ใช้แตกต่างจากชื่อชนชาติอื่น โดยเฉพาะชาวมาเลเซียนั้นไม่มีนามสกุล แต่ใช้ชื่อบิดาคอท้ายชื่อของตน โดยระบุว่า เป็น ลูกชาย คือคำว่า "บิน (bin)" หรือ ลูกสาว "บินติ (binte)"^{๖๕๗} ของ (ชื่อบิดา). ตัวอย่างเช่น "อาหวัง บิน อฮัด (Awang bin Ahad), อาลี บิน อิสมาอีล (Ali bin Ismail), อามินะฮฺ บินติ อหมัด (Aminah binte Ahmad)"^{๖๕๘} สำหรับสตรีที่สมรสแล้วแต่ก่อนมาใช้ชื่อที่ยังไม่เคยสมรส (maiden name) เช่น "ฟาติมาห์ บินติ มหมัด (Fatimah binte Mahmood) " แต่ปัจจุบันนี้ใช้แบบอย่างชาวยุโรปตะวันตก คือใช้ ชื่อสกุล หรือ นามสกุลของสามี ตัวอย่างเช่น "ฟาติมาห์ ฮุสเซน (Fatimah Hussein)"^{๖๕๙} ผู้เขียนบทความเกี่ยวกับชื่อชาวมาเลเชียให้ความเห็นในการลงรายการว่า ให้ใช้ชื่อตัว (personal name) ตามด้วยคำว่า บิน หรือ บินติ และ

^{๖๕๖} Kho Lian Tie, "Malayan names," Singapore Library, II (April, 1962), 29.

^{๖๕๗} Loc. cit.

^{๖๕๘} International Conference on Cataloguing Principles, Paris, 1961, op. cit., p. 41.

^{๖๕๙} Loc. cit.

ลงชื่อบิคำไว้หลังสุด แต่มีน้อยครั้งที่ผู้แต่งใช้ชื่อสกุลจะตองลงชื่อสกุลก่อน^{๖๕๐} นอกจากนั้น บทความเรื่องนี่ยังแนะแนวในการพิจารณาชื่อตัวชามหลายที่เป็น ชื่อเดี่ยว (Single names) และชื่อตัวที่เป็นชื่อผสม (Compound names)^{๖๕๑}

จำพวกชื่อตัวที่เป็นชื่อเดี่ยวนี้ เป็นนามของศาสดาพยากรณ์ของศาสนาอิสลาม (the prophets of Islam)^{๖๕๒} ซึ่งได้แก่

1. Adam =	อาคัม	13. Lut =	ลูท
2. Alias =	อาลัยซ	14. Musa =	มูซา
3. Aliyasa =	อาเลียซา	15. Noh =	นูฮ
4. Ayub =	อัยยูบ	16. Salleh =	ซัลเลห์
5. Daud =	ดาอูด	17. Shu'ib =	ชูอัยบ
6. Harun =	ฮารูน	18. Sulaiman =	สุลัยมาน, สุไลมาน
7. Hood =	ฮุก	19. Ya'acob (Yaakob) =	ยะอากอบ
8. Ibrahim =	อิบรอฮีม	20. Yahya =	ยะฮยา
9. Idris =	อิควริส	21. Yunus =	ยูนุส
10. Isa =	อิสฮา	22. Yusof =	ยูสุฟ
11. Ishak =	อิสฮาก	23. Zakaria =	ซกะรียา
12. Ismail =	อิสมาอีล	24. Zulkifli =	ซัลกิฟลี

การถ่ายทอดเป็นอักษรไทยนั้น ผู้เขียนเทียบจากพระคัมภีร์ อัล-กุรอาน เพื่อให้ได้สำเนียงใกล้เคียงกับภาษาอาหรับ

^{๖๕๐} Kho Lian Tie, op. cit., p. 30.

^{๖๕๑} Loc. cit.

^{๖๕๒} Loc. cit.

ชื่อที่เป็นคำยสมของชาวมาเลเชีย ซึ่งนิยมใช้กันมากนั้น ได้แก่

ก. อับดุล (Abdul) แปลว่า ผู้รับใช้, คนใช้ คำว่า อับดุล มักใช้เป็นชื่อต้น
ชื่อเดี่ยว และมักใช้เป็นคำย่อว่า "A.", "Ab." หรือ "Abd." เมื่อใช้เป็นชื่อยสมมัก
เป็นชื่อต้น และใช้ร่วมกับพระนามพระผู้เป็นเจ้า^{๒๕๓} ดังตัวอย่างเช่น

อับดุลลอฮ์ (Abdullah) = อับดุล อัลลอฮ์ = คนใช้แห่งพระเจ้า

(Servant of God)

อับดุล เราะห์มาน หรือ ระหฺมาน (Abdul Rahman) = คนใช้แห่งผู้เมตตาอย่างที่สุด

(Servant of the Most Gracious)

อับดุล ราหิม (Abdul Rahim) = คนใช้แห่งผู้กรุณาอย่างที่สุด

(Servant of the Most Merciful)

พระนามแห่งพระผู้เป็นเจ้าที่นำมาใช้กับชื่อบุคคลนั้นมี ๙๙ พระนาม^{๒๕๔} เช่น อาคิร
(Ākhir), อัลลอฮ์ (Allah), ฮะกิม (Hakim), การ์ิม (Karim), มาลิก (Malik),
มุอฺมิน (Mu'min), มุตะอาลี (Muta'ali), กุดดุส (Guddus), ราหฺมาน (Rahman),
ชะบุร (Sabur), สาลาม (Salam), ชะฮีด (Shahid), ชะกุร (Shakur), เตาวับ
(Tauwāb), วาสิอ์ (Wāsi') ฯลฯ เป็นต้น

ข. อาบู (Abu) แปลว่า บิดาของ คำว่า อาบู นี้ใช้ประกอบชื่ออื่น ๆ รวม
๒๖ ชื่อ^{๒๕๕} ดังต่อไปนี้

^{๒๕๓} Loc. cit.

^{๒๕๔} Ibid., p. 31.

^{๒๕๕} Ibid., p. 31-2.

1. อามู อามิดาห์
Abu Abidah	14. อามู นอฮ์ (นอฮ์)
Abu Noh
2. อามู บาการ์
Abu Bakar	15. อามู ซายา
15. Abu Saja
3. อามู ดาอูด
Abu Daud	16. อามู ซามาห์
Abu Samah
4. อามู ฟัดฮิล
Abu Fadhil	17. อามู ชูญา
Abu Shuja
5. อามู ฮานีฟาห์
Abu Hanifah	18. อามู ซุฟยาน
Abu Sufyan
6. อามู หะซัน
Abu Hasan	19. อามู ตาฮิร (ตาฮิร)
Abu Tahir
7. อามู ฮะซิม
Abu Hashim	20. อามู ตาอิบ
Abu Taib
8. อามู ฮุรัยราห์
Abu Hurairah	21. อามู ตาลิบ
Abu Talib
9. อามู กัสซิม
Abu Kassim	22. อามู ตาฆมาน
Abu Taman
10. อามู คาลิล
Abu Khalil	23. อามู อุบัยดาห์
Abu Ubaidah
11. อามู มานเซอร์
Abu Mansur	24. อามู ซาอิด
Abu Zaid
12. อามู นาอิม
Abu Naim	25. อามู ซากี
Abu Zaki
13. อามู นาวัส
Abu Nawas	26. อามู ซาริน
Abu Zarin

ค. มุฮัมมัด (Muhammad) : ชื่อศาสนาพยากรณ์ คือพระนบี แม่ว่าชื่อมุฮัมมัด
อาจใช้เป็นชื่อเดี่ยว แต่ส่วนมากมักใช้เป็นที่ผสม และกลายเป็นชื่อต้น (first name) ไป

ชื่อ มุฮัมมัด อาจใช้ประกอบกับชื่ออาหรับ^{๖๕๖} ตัวอย่างเช่น มุฮัมมัด ตาฮิรฺ บิน ซานุสซี (Muhammad Tahir bin Sanusi), มุฮัมมัด บาห์รุม บิน มุฮัมมัด ซาเลห์ (Muhammad Bahrum bin Muhammad Saleh) เป็นต้น

ง. ชื่ออื่น ๆ ชื่ออื่นที่ใช้เป็นชื่อผสมได้แก่ อาหวัง (Awang), อาหมัด (ahmad), อันวาร (Anwar), ลีตี (Siti), นอร์ (Nor), และ นูร์ (Noor)^{๖๕๗}

ชื่อชาวมาเลเซียกลุ่มมุสลิมอินเดีย (Indian Muslim names) ในการลงรายการบัตรผู้แต่งที่เป็นมุสลิมอินเดียนั้น ให้ลงชื่อสกุล และควรทำบัตรโยงจากชื่อส่วนอื่น ๆ ชาวมาเลเซียและชาวมุสลิมอินเดียนั้นอาจใช้ชื่ออาหรับที่เป็นชื่อเดียวกัน แต่สะกดต่างกัน ตัวอย่างเช่น คาวูด (Daud) มาเลเซีย และ คาวูด (Dawood) มุสลิมอินเดีย เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ชาวมุสลิมอินเดียนั้น ไม่ยอมเขียนเป็นภาษามลายู และบรรดาชื่อที่ชาวมุสลิมอินเดียนั้นใช้เหล่านี้ ชาวมาเลเซียก็มีได้นำมาใช้^{๖๕๘} ตัวอย่างเช่น ฟาติมี (Fatimi), อิกบัล (Igbal), ชาน (Khan) เป็นต้น

บรรดาศักดิ์ชาวมาเลเซีย (Malay Titles) ถ้าผู้แต่งใช้บรรดาศักดิ์ หรือ คำนำนามที่แสดงเกียรติยศ (honorific title) จะต้องลงในรายการบัตรด้วย บรรดาศักดิ์ชาวมาเลเซีย มี ๒๖ ชั้น^{๖๕๙} เรียงตามลำดับอักษรโรมัน ดังนี้

^{๖๕๖} Ibid., p. 32.

^{๖๕๗} Loc. cit.

^{๖๕๘} Ibid., p. 33.

^{๖๕๙} Loc. cit.

1. Daeng คาเย็ง บรรดาศักดิ์ของชาว Bugis ซึ่งเป็นพลเมืองที่มาจากเกาะเซดิลเบด^{bb๐}
2. Datin คะติน บรรดาศักดิ์ภรรยาของคะโตะ^{bb๑}
3. Dato คะโตะ บรรดาศักดิ์ผู้ได้รับเครื่องอิสริยาภรณ์ชั้น ๑ จากสุลต่านแห่งรัฐของตน เป็นคะโตะของรัฐย่อย และอีกประการหนึ่ง ได้แก่ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้น ๒ จากสมเด็จพระรามาธิบดีแห่งมาเลเซีย นับเป็นคะโตะแห่งเมืองหลวงเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๕ มีบรรดาศักดิ์เกิดขึ้นใหม่ คือ ตันศรี หรือทานศรี (Tan Sri) ใช้เรียกคะโตะ ที่พระราชทานให้ทรงแต่งตั้งและได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ Panglima Mangku Negara บรรดาศักดิ์ ทานศรี เป็นโคหังชายและหญิง ส่วน "คะติน" บรรดาศักดิ์ภรรยาของทานศรีแต่เดิม ปัจจุบันเรียกว่า ปวนศรี (Puan Sri)^{bb๒}
4. Embok อัมโบะก
5. Gusti คำชวา เป็นบรรดาศักดิ์เทียบเท่าชั้น ลอร์ด (lord)^{bb๓}

^{bb๐} Sir Richard Winstedt, A practical modern Malay-English dictionary (4th ed.; Kuala Lumpur, Marican & Sons (Malaysia) Ltd., 1964), pp. 33, 45.

^{bb๑} Ibid., p. 47.

^{bb๒} วิเชษฐ์ สุทษยาคม, "คำนำหน้าชื่อและการเรียกขานชื่อคนมลายู," สราญรมย์, ๒๕๑๐, หน้า ๑๘๘ - ๘๐.

^{bb๓} Winstedt, op. cit., p. 65.

6. Ku ูกู มีความหมายเหมือนคำว่า เอ็งกู (engku) หรือ เต็งกู (tengku)^{๖๖๔} เป็นฐานันดรศักดิ์ของผู้สืบสกุลจากสุลต่าน
7. Mas Agus มัส อากัส คำชวา เป็นบรรดาศักดิ์^{๖๖๕}
8. Mas Ayu มัส आयู คำชวา เป็นบรรดาศักดิ์^{๖๖๖}
9. Maulana เมอลานะ คำอาหรับ บรรดาศักดิ์ชั้น ดอร์ค ^{๖๖๗}
10. Megat มกาท คำสันสกฤต บรรดาศักดิ์สำหรับเจ้านายผู้ชายเชื้อสายราชินิกุล^{๖๖๘}
11. Meor
12. Mullah มุลเลาะห์
13. Nik นิก
14. Radin ระคิน, ระเคน เจ้าชาย^{๖๖๙}

^{๖๖๔} Ibid., p. 101.

^{๖๖๕} Ibid., pp. 8, 121.

^{๖๖๖} Ibid., pp. 16, 121.

^{๖๖๗} Ibid., p. 122.

^{๖๖๘} Ibid., p. 123.

^{๖๖๙} Ibid., p. 148.

15. Raja ราชา, ราชา กษัตริย์, เจ้าชาย^{๒๗๐}
16. Sharifah ซารีฟาห์ บรรดาศักดิ์สตรีผู้สืบสกุลจากศาสดาพยากรณ์^{๒๗๑}
17. Sheikh ซีฆ บรรดาศักดิ์ของหัวหน้าเผ่าอาหรับ^{๒๗๒}
18. Siti ลีตี คำอาหรับ หมายถึง เลดี^{๒๗๓}
19. Syed or Sayyid ซัยยิด บรรดาศักดิ์ของผู้สืบสกุลจากศาสดาพยากรณ์^{๒๗๔}
20. Tengku or Tunku เต็งกู หรือ ตนกู เป็นฐานันดรศักดิ์ของโอรสหรือนักดาแห่งสุลต่าน บรรดาศักดิ์ เต็งกู นั้นใช้อยู่ในรัฐอื่น ๆ ของมาเลเซีย ยกเว้นรัฐไทรบุรี ซึ่งใช้คำว่า ตนกู^{๒๗๕}

ในบรรดาศักดิ์ชั้น เต็งกู หรือ ตนกู นี้ ยังมีคำแสดงบรรดาศักดิ์ในชั้นเสมอกันอีกคำหนึ่ง คือคำว่า "ทวนกู" (Tuanku) เป็นบรรดาศักดิ์ของสุลต่าน ผู้ทรงได้รับการเลือกตั้งจากบรรดาประมุขหรือสุลต่านแห่งรัฐ ๕ องค์ ให้อยู่ในตำแหน่ง "ยัง คี-เปอร์ทวน อากง (Yang di-Pertuan Agong)" แปลว่า ประมุขหรือผู้ปกครองสูงสุด^{๒๗๖} คือองค์พระ-

^{๒๗๐} Loc. cit.

^{๒๗๑} Ibid., p. 175.

^{๒๗๒} Loc. cit.

^{๒๗๓} Ibid., p. 178.

^{๒๗๔} Ibid., p. 165.

^{๒๗๕} วิเชษฐ สุทษยาคม, เรื่องเกิม, หน้า ๑๘๗.

^{๒๗๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘๑.

มหากษัตริย์ หรือ สมเด็จพระราชาธิบดีแห่งมาเลเซีย บทความของนายวิเชษฐ สุทธยาคม
ได้อธิบายไว้ว่า

ตำแหน่งประมุขของประเทศนี้ ถ้าเรียกเป็นภาษามลายูก็ต้องเรียกว่า Duli Yang Maha Mulai, Sri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong ซึ่งแปลเป็นอังกฤษได้แต่เพียงว่า His Majesty the Yang di-Pertuan Agong แล้วเติมชื่อของพระองค์ท่านต่อท้ายลงไปว่า Tuanku... ๒๗๗

ตัวอย่างพระนามสมเด็จพระราชาธิบดีแห่งมาเลเซียของคัมภีร์ปัจจุบัน คือ "ยัง คี-เปอร์ตวน อากง คานกู อัมคูล ฮาลิม มุฮัดซัน ซาห์ อิบนิ อัล-มาร์ฮุม สุลต่าน บักลี ซาห์"]

ตำแหน่งสุลต่านแห่งรัฐอื่น ๆ ถ้าเรียกเป็นภาษาอังกฤษให้ใช้ว่า "His Royal Highness the Sultan of ... หรือจะเรียกพระนามท่านก็ใช้ Tuanku..." ๒๗๘ นอกจากนี้รัฐเนกรี เซมบิลัน รัฐเดียวที่เรียกตำแหน่งสุลต่านเป็นภาษาราชการว่า "Yang di-Pertuan Besar" ๒๗๙ ซึ่งหมายถึง สุลต่านแห่งรัฐเนกรี เซมบิลัน

ตำแหน่งพระมเหสีแห่ง ยัง คี-เปอร์ตวน อากง นั้น เรียกว่า "ราชา ประไหมสุทรี อากง (Raja Permaisuri Agong)" ๒๘๐ ซึ่งหมายถึงสมเด็จพระราชินี ตัวอย่างพระนามสมเด็จพระราชินีแห่งมาเลเซียของคัมภีร์ปัจจุบัน คือ "ตวนกู บาหิยะห์ บินติ อัล-มาร์ฮุม ตวนกู อัมคูล เราะห์มาน ราชา ประไหมสุทรี อากง"]

๒๗๗ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘๑ - ๒.

๒๗๘ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘๐ - ๑๘๑.

๒๗๙ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘๑.

๒๘๐ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘๒.

ส่วนชายองค์ใหญ่แห่งสุลต่าน ตามปกติเรียกว่า สุลต่านาห์ (Sultanah) แต่บางรัฐเรียกแตกต่างกันไป เช่น เต็งกู อัมปวน (Tengku Ampuan), ราชยา ปรัมปวน (Raja Perempuan) ซึ่งหมายถึงผู้เป็นเจ้านายเชื้อพระวงศ์ชั้น เต็งกู หรือ ราชยา มาก่อน ถ้าเป็นสามัญชนเรียกว่า เจะ ปวน (Che Puan) หรือ เจะ ปวน นักรา (Che Puan Negara)^{๖๘๑}

21. Toh Puan โตะห์ ปวน หรือ โตะ ปวน บรรดาศักดิ์ของสตรีที่เป็นภรรยาของผู้มีบรรดาศักดิ์ชั้น ตุน^{๖๘๒}

22. Tun ตุน บรรดาศักดิ์ของผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นที่ ๑ ของประเทศ ซึ่งเรียกว่า Seri Maharaja Manku Negara^{๖๘๓} เช่น ตุน หะยี อับดุลราชัค บิน ตะโตะ ฮุสเซน

23. Ungku or Engku อุงกู หรือ เอ็งกู เป็นบรรดาศักดิ์ของเชื้อพระวงศ์เจ้านายแห่งรัฐยะโฮร์ สำหรับรัฐยะโฮร์นี้เท่านั้นที่มีระเบียบฐานันดรศักดิ์แตกต่างจากรัฐอื่น ๆ โดยเฉพาะ กล่าวคือ เมื่อพระอัยกา หรือพระชนกได้เป็นสุลต่าน ก็จะทรงดำรงตำแหน่งเป็น ตวนกู (Taunku) บรรดาโอรสธิดา และนัคดาของสุลต่านก็จะดำรงบรรดาศักดิ์เป็น เต็งกู (Tengku) ส่วนพระญาติวงศ์องค์อื่น ๆ จะถูกลดจากชั้น เต็งกู เป็น อุงกู หรือ เอ็งกู^{๖๘๔} ดังนั้นเจ้านายที่ดำรงบรรดาศักดิ์ชั้น อุงกู หรือ เอ็งกู แสดงว่าเป็นเชื้อ

^{๖๘๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕๑.

^{๖๘๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕๕.

^{๖๘๓} เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

^{๖๘๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕๔.

สายเจ้านายรัฐยะโฮร์ และถ้าดำรงบรรดาศักดิ์ เติงกูแห่งรัฐยะโฮร์ ก็แสดงว่า พระอัยกา หรือพระชนกของทานุญนั้นกำลังดำรงบรรดาศักดิ์ชั้น ทวนกู หรือเป็นสุลต่านแห่งรัฐยะโฮร์

24. Ustaz อุตตาซ

25. Ustazah อุตตาซาห์

26. Wan หวัน บรรดาศักดิ์สืบสกุลของบุตรหลานเจ้านครผู้มิได้ขยับฐานะในราชสกุล^{๒๕๕}

นอกจากบรรดาศักดิ์ ๒๖ ชั้น ดังกล่าวมาแล้ว ในรายงานฉบับเดียวกันนี้ ได้ระบุ บรรดาศักดิ์และคำนำนามชาวมาเลเซียอื่น ๆ ไว้อีก เช่น "Abangku, Al-Marhum, Awangku, Haji, Hajjah, Lebai, Pengeran, Dayang-ku"^{๒๕๖}

"Abangku" อาบังกู คำนำนามเจ้านายผู้หญิงของชาว ไซในรัฐซาราวัก

"Al-Marhum" อัล-มารูหม์ หรือ อัล-มารูม คำที่หมายถึงผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว คำนี้มักใช้หน้าพระนามสุลต่าน เช่น

ทวนกู มุนาวีร์ อิบนิ อัล-มารูหม์ ทวนกู อับดุล เราะห์มาน

Tuanku Munawir ibni Al-Marhum Tuanku Abdul Rahman

ซึ่งหมายถึง ทวนกู มุนาวีร์ โอรสของ [บุตรของ] ทวนกู อับดุล เราะห์มาน องค์ที่ล่วงไป แล้ว [คำว่า Ibni หมายถึงโอรส, พระธิดา เช่นเดียวกับคำว่า bin และ binte]

"Awangku" อาหวังกู บรรดาศักดิ์หรือคำนำนามไซในรัฐบรูไน

^{๒๕๕}

Winstedt, op. cit., p. 202.

^{๒๕๖}

Kho Lian Tie, op. cit., p. 33.

"Haji" ทะยี [สำหรับผู้ชาย] และ "Hajjah" ฮัจจา [สำหรับผู้หญิง] และ "Lebai" เลไบ เป็นคำนำนามของชายและหญิงผู้ไปแสวงบุญประกอบพิธีกรรมทางศาสนาที่เมืองเมกกะมาแล้ว นับเป็นคำนำนามทางศาสนาอิสลาม

"Pengeran" ปเงรัน และ "Dayang-ku" คาหยังกู บรรดาศักดิ์ใช้ในบอร์เนียวเหนือ

คำนำนาม หรือคำที่แสดงบรรดาศักดิ์ดังกล่าวมาแล้วนี้ ให้ใช้เติมไว้ข้างหลัง ชื่อตัว และชื่อบิดาของผู้แต่ง ตัวอย่างเช่น

อับดุล ราฮีม บิน อิสมาอิล, เต็งกู

Abdul Rahim bin Ismail, Tengku

อาลี บิน มหมัด, ซัยอิด

Ali bin Mahmood, Syed

นอกจากนี้แล้วยังมีคำนำพระนามเจ้านาย และคำนำนามสามัญชนเชื้อชาติมาเลย์ ซึ่งใช้ตามธรรมเนียมที่ระบุไว้ในบทความจากวารสารห้องสมุดสิงคโปร์^{๖๘๗} ดังต่อไปนี้

1. Abang อาบัง แปลว่า พี่ชาย
2. Adinda อาดินดา แปลว่า น้องชาย
3. Che'-Ku เจะกู คำย่อของคำว่า อินเจะ คุรุ (Inche Kuru) แปลว่า ครู ใช้เป็นคำนำนาม

4. Inche or Che [Enche] คำว่า อินเจะ หรือ เจะ แปลว่า นาย, นาง หรือ นางสาว ใช้เป็นคำนำนามสามัญชนทั่วไป เช่น Enche Zainab binte Abdullah อินเจะ ไชนับ บินติ อับดุลลาห์ หรือ นางสาว (หรือ นาง) ไชนับ บุตรี อับดุลลาห์, Che Abdul Rahman bin Haji Ismail เจะ อับดุล เราะห์มาน บิน หะยี อิสมาอิล หรือ นายอับดุล เราะห์มาน บุตร หะยี อิสมาอิล ดังนี้ เป็นต้น

5. Kak กะกั แปลว่า พี่สาว ใช้เป็นคำเรียกนำหน้าชื่อ

6. Pa' ปะ แปลว่า พ่อ

7. Puan ปวน คำนำนามสำหรับภักของหญิง มีศักดิ์สูงกว่า เจะ หรือ อินเจะ อาจเทียบเท่ากับคำไทยว่า คุณ, คุณนาย หรือ ท่าน^{๖๘๘} (mistress or madame)

8. Tuan ทวน คำนำนามสำหรับภักของชาย ได้แก่ คุณ หรือ ท่าน^{๖๘๙} (mister or sir)

9. Tuan Putri ทวน บุตรี แปลว่า เจ้าหญิง

10. Tengku เต็งกู แปลว่า เจ้าชาย และเป็นฐานันดรศักดิ์โดยกำเนิดของเชื้อพระวงศ์แห่งสุลต่าน

ธรรมเนียมการใช้คำนำพระนามเจ้านาย และคำนำนามชาวมาเลเซียผู้มีเชื้อชาติมาเลย์ และใช้ภาษามลายู มีความเป็นมาโดยสังเขปดังกล่าวมาแล้ว ดังนั้นการลงรายการชื่อผู้แต่งชาวมาเลเซียจึงสมควรพิจารณาหลักเกณฑ์ที่สมาคมหอสมุดสิงคโปร์รายงานเสนอต่อ

^{๖๘๘} วิเชษฐ์ สุทชยาคม, เรื่องเคิม, หน้า ๑๘๓.

^{๖๘๙} เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

การสัมมนาระหว่างชาติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือ ณ นครปารีส เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๖๑ [พ.ศ. ๒๕๐๔] ซึ่งเรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า International Conference on Cataloguing Principles (I.C.C.P.) ที่ประชุมได้สรุปหลักเกณฑ์การลงรายการบัตรข้อมูลแห่งชาติมาเลเซีย รวมทั้งผู้แต่งที่มีบรรณาคาศึกค์ไว้ดังต่อไปนี้

๑. ส่วนต่าง ๆ ของชื่อ^{๖๔๐}

๑.๑ ชื่อตัว (personal name)

(ก) ชื่อคนภาษามลายู อาหวัง (Awang), อาฮัค (Ahad), บุษง (Buyong), ปูตีห์ (Putih)

(ข) ชื่อคนภาษาอาหรับ

(ชาย) อิสมาอิล (Ismail), อาลี (Ali)

สุลัยมาน (Sulaiman), ฮุสเซน (Hussein)

(หญิง) อามีน่าห์ (Aminah), ฟาติมาห์ (Fatimah)

๑.๒ ส่วนสันธาน ได้แก่คำว่า บิน (bin), อิบนี (ibni) แปลว่า ลูกชายของ และ บินตี (Binte) แปลว่า ลูกสาวของ

๑.๓ ชื่อตัวของบิดา (father's personal name)

หมายเหตุ :

(ก) สตรีที่สมรสแล้ว ในปัจจุบัน อาจใช้ชื่อสามีหลังชื่อตัวได้ เช่น ฟาติมาห์ ฮุสเซน

(ข) ชื่อตัวที่เป็นภาษาอาหรับอาจใช้เป็นชื่อผสม คือมีส่วนแรกและส่วนหลัง โดยมีชื่อว่า

อาบู (Abu = father of) ซึ่งใช้อยู่หน้าชื่อที่มาจากสม ๒๒ ชื่อ ตามกำหนดที่เคยกล่าวมาแล้ว เช่น อาบู บาการ์ (Abu Bakar), อาบู ตาเฮร์ (Abu Tahir)

อับดุล (Abdul = servant of) ใช้อยู่หน้าพระนามแห่งเทพเจ้า ๘๘ พระนาม เช่น อับดุล ราห์มาน (Abdul Rahman)

โมฮัมมัด ใช้อยู่หน้าชื่อตัว เช่น โมฮัมมัด อาลี (Mohammad Ali)

(ค) ชื่อมลายูที่เป็นชื่อตัว ๒ ชื่ออาจใช้ควบกันได้ เช่น อาหวัง อาฮัด (Awang Ahad)

๒. ส่วนประกอบเพิ่มเติมที่ใชลงรายการบัตร^{๖๔๑}

๒.๑ บรรดาศักดิ์สืบตระกูล (Hereditary titles)

(ก) บรรดาศักดิ์แสดงการเป็นเชื้อพระวงศ์ ได้แก่ เต็งกู ฮามิด (Tengku Hamid)

(ข) บรรดาศักดิ์แสดงว่าสืบสกุลจากพระนบีโมฮัมมัด ได้แก่

(ชาย) ซัยอิด อาหมัด (Sayed Ahmad)

(หญิง) ซารีฟาห์ ไอซาห์ (Sharifah Aishah)

๒.๒ บรรดาศักดิ์ หรือคำนำนามของคะโต๊ะ ได้แก่

คะโต๊ะ อาบู นาวัส (Dato Abu Nawas)

๒.๓ บรรดาศักดิ์ทางศาสนา (Religious titles) เช่น

(ชาย) หะยี อิห์ราฮิม (Haji Ibrahim) อิบรอฮีม อัล-ฮัจญ์
(Ibrahim al-Haj)

(หญิง) ฮัจจาห์ ฮาลีม่าห์ (Hajjah Halimah)

๒.๔ ให้เพิ่มชื่อคนที่เป็นภาษาอาหรับ โดยระบุชื่อสถานที่ ชื่อเมือง iva้ควย
เช่น ฮุสเซน บิน อุมาร์ อัล-เปอร์กี (Husain bin Umar al-Peraki)

๓. หลักเกณฑ์การลง ชื่อผู้แต่ง ในรายการบรรณานุกรม^{๒๔๒} สำหรับผู้แต่งชาว

มาเลเซีย ซึ่งเสนอในรายงานฉบับนี้ คือ

ลงชื่อตัวของผู้แต่ง ตามธรรมเนียมการเขียนหรือเรียกชื่อชาวมาเลเซีย บุคคลธรรมดาทั่วไป ตัวอย่าง

อาหวัง อาฮัด

Awang Ahad

อาลี บิน อหมัด

Ali bin Ahmad

ฟาติมาห์ ฮุสเซน

Fatimah Hussein

อับดุล ระะห์มาน

Abdul Rahman

ฮุสเซน บิน อุมาร์ อัล-เปอร์กี

Husain bin Umar al-Peraki

บุคคลผู้มีบรรดาศักดิ์ คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำนำนาม หรือ บรรดาศักดิ์ ตัวอย่าง
 ฮามิด, เต็งกู

Hamid, Tengku

ไอชาห์, ซารีฟาห์

Aisha, Sharifah

หลักเกณฑ์ข้อ 58. Thai names

ตามกฎของ "Anglo-American cataloguing rules" ข้อ 58 ในหลัง
 รายการชื่อผู้แต่งชาวไทยโดยลงชื่อสกุล หรือนามสกุลก่อน แล้วใส่เครื่องหมายจุลภาค ตาม
 ด้วยชื่อตัว ให้ตัดคำนำนาม เช่น คุณ, นาย, นาง, นางสาว ออก^{๖๕๓} ดังตัวอย่าง เช่น

ปิ่นทอง, นิลวรรณ

Pinthong, Nilwan

x Nilwan Pinthong

การลงรายการชื่อผู้แต่งชาวไทยตามหลักเกณฑ์ของ "Anglo-American
 cataloguing rules" ดังกล่าวข้างต้นนี้ ผู้เขียนวิทยานิพนธ์มีความเห็นว่า เป็นการ
 ขัดต่อธรรมเนียมการลงนาม และการเรียกชานชื่อคนไทย การลงรายการชื่อผู้แต่งชาว
 ไทย ควรยึดถือตามหลักการปฏิบัติหรือคามาธรรมเนียมการลงนาม หรือการเรียกชานชื่อคน
 ไทย ซึ่งหลักเกณฑ์การลงชื่อผู้แต่งชาวไทยที่เป็นสามัญชนนั้น ในหนังสือ "หลักเกณฑ์การทำ
 บัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร"^{๖๕๔} และในวิทยานิพนธ์

^{๖๕๓} American Library Association and Others, op. cit., p. 87.

^{๖๕๔} สุทธิลักษณ์ อัมพวันวงศ์, หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับ-
 สมบูรณ์และตัวอย่างบัตร (พระนคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมอบให้พิมพ์จำหน่ายที่ไทยวัฒนา-
 พานิช, ๒๕๑๐).

เรื่อง "ปัญหาการทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยและข้อเสนอแนะในการลงรายการบัตร..."^{๒๕๕} ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการลงรายการชื่อผู้แต่งสามัญชนไว้แล้วว่า ผู้แต่งที่เป็นบุคคลคนเดียว ให้ลงชื่อและนามสกุลตามลำดับ^{๒๕๖} เช่น ขจร สุขพานิช, จำ ทองคำวรรณ, มาลัย ชูพินิจ, สมภพ จันทรประภา ฯลฯ เป็นต้น ดังนั้นการลงรายการชื่อผู้แต่งชาวไทยจึงยึดถือตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้

ข้อ 58 A. Names conferred with titles. ในหนังสือบุคคลผู้มีบรรดาศักดิ์ตามที่ระบุบรรดาศักดิ์ไว้ข้างล่างนี้ โดยใช้ชื่อที่ผู้แต่งอ้างถึง [ใช้ชื่อหมายถึงนามบรรดาศักดิ์ หรือราชทินนาม] และลงบรรดาศักดิ์ไว้หลังชื่อ นามบรรดาศักดิ์ ชื่อเช่นนี้ นามบรรดาศักดิ์ ใช้แทนชื่อตัว (person's former name) ของบุคคลผู้นั้น และไม่ต้องใส่ชื่อสกุลหรือนามสกุล ทำเนียบบรรดาศักดิ์ที่ระบุไว้นั้นเรียงตามลำดับฐานานุกิติ (ตัวสะกดที่วางเล็บไว้หลังมีให้ใช้ในการลงรายการ)^{๒๕๗}

อิสริยยศพระบรมวงศานุวงศ์ (Titles of nobility)^{๒๕๘}

^{๒๕๕} อัมพร ทีชะระ, "ปัญหาการทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยและข้อเสนอแนะในการลงรายการบัตร (Problems in cataloging of Thai books and proposals for descriptive cataloging)" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๐). (อัครสำเนา.)

^{๒๕๖} สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์, เรื่องเดิม, หน้า ๑๐, ๕๓.

^{๒๕๗} American Library Association and Others, op. cit., p. 88.

^{๒๕๘} American Library Association and Others, op. cit., pp. 88-9.

Somdet Kr̄om Phrayā (Phyā)	สมเด็จพระพระยา (พญา)
Somdet Kr̄om Phra (P ^{ra})	สมเด็จพระ
Krom Somdet Phra (P ^{ra})	กรมสมเด็จพระ
Krom Phrayā (Phyā)	กรมพระยา (พญา)
Krom Phra (P ^{ra})	กรมพระ
Krom Lūang	กรมหลวง
Krom Khun	กรมขุน
Krom Mū'n	กรมหมื่น
Somdet Čhao Fā (Somdech)	สมเด็จพระเจ้าฟ้า
Čhao Fā	เจ้าฟ้า
Čhao Fā Ying	เจ้าฟ้าหญิง
Phra Ong (kh) Čhao (P ^{ra})	พระองค์เจ้า
Phra Ong (kh) Čhao Ying (P ^{ra})	พระองค์เจ้าหญิง

บรรดาศักดิ์เกียรติยศ หรือบรรดาศักดิ์ขุนนางไทย (Titles of honour) ^{๖๘๘}

Somdet Čhao Phrayā (Phyā)	สมเด็จพระเจ้าพระยา (พญา)
Čhao Phrayā (Phyā)	เจ้าพระยา
Phrayā (Phyā)	พระยา (พญา)
Phra (P ^{ra})	พระ
Lūang	หลวง
Khun	ขุน
Mū'n	หมื่น
Čhmū'n	จมน
Čhao Mū'n	เจ้าหมื่น
Čhā	จา
Nāi Čhā	นายจา
Nāi Rōng	นายรอง
Phan	พัน
Phanthanai	พันนาย

Piā	เพี้ย
Sāen	แสน
Thāo (Tāo)	ท้าว
Thān Phū Ying	ทานผุยอิง
Khun Ying (Kun-ying)	คุณหญิง

ใหลงชื่อบุคคลผู้ดำรงบรรดาศักดิ์มากกว่าหนึ่งในบรรดาศักดิ์ดังกล่าวเหล่านี้ โดยใช้
นาม [บรรดาศักดิ์] และยศสูงสุดที่ได้รับนั้น^{๑๐๐}

ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จกรมพระยา

x ดิศวรกุมาร, พระองค์เจ้า

Damrong Rajanubhab, Somdet Krom Phraya

x Ditsawōn Kumān, Phra Ong Čhao

จุลจักรพงษ์, พระองค์เจ้า

Chula Chakrabongse, Phra Ong Čhao

x Chulachakrabongse, Phra Ong Čhao

ธรรมศักดิ์มนตรี, เจ้าพระยา

ชื่อเดิม: สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา

Dharmasakti Montri, Čhao Phraya

Former personal name : Sanan Thep-hatsadin na

Ayuthya

x Sanan Thep-hatsadin na Ayuthya

58 B. สมณศักดิ์ (Names in religion) ให้ลงนามพระสงฆ์ของไทยโดยใช้ชื่อทางศาสนาเป็นภาษาบาลี ถ้าเป็นผู้มีบรรดาศักดิ์และสมณศักดิ์ด้วย ให้ใช้ทั้งสองอย่าง โดยให้บรรดาศักดิ์มาก่อนสมณศักดิ์^{๗๐๑}

วชิรญาณวโรรส, สมเด็จพระพรยา, สมเด็จพระสังฆราช

ชื่อชราวาส : กรมพระยาวชิรญาณ

x วชิรญาณ, กรมพระยา

Vajirananavarorasa, Somdet Krom Phrayā, Somdet Phra Sankarāt

Secular name : Krom Phrayā Vajirayana

x Vajirayana, Krom Phrayā

วนรัตน์, สมเด็จพระ

ชื่อชราวาส : อริยวงศาตตญาณ

x อริยวงศาตตญาณ

Vanarat, Somdet Phra

Secular name : Ariyawongsa Khotayarn

x Ariyawongsa Khotayarn

สำหรับข้อ 57 B. สมณศักดิ์ ซึ่งกล่าวไว้ในหลักเกณฑ์ของ "Anglo-American cataloguing rules" ในข้อที่ว่า ชื่อชราวาสของสมเด็จพระวนรัตน์ คือ "อริยวงศาตตญาณ" นั้น นับว่าผิดจากความเป็นจริง เพราะ "สมเด็จพระอริยวงศาตตญาณ" เป็นสมณศักดิ์ของตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ซึ่งนับเป็นสมณศักดิ์ชั้นสูง

ดั่งมีคำอธิบายอย่างสังเขปไว้ในประกาศเปลี่ยนค่านำพระนาม สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ผู้ทรงรับพระราชทานมหาสมณตมาภิเศก เป็น สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส พร้อมทั้งทรงสถาปนาค่านำพระนามแก่ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส และสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์ ด้วย คำอธิบายดังกล่าวนี้ "พระมหาสังฆปริณายกปธานาธิบดีแห่งสงฆมณฑลทั่วพระราชอาณาจักร ซึ่งมีสมณศักดิ์ว่า สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณนั้น ได้มีนามอย่างสังเขปว่า สมเด็จพระสังฆราช เป็นประเพณีสืบมา..."^{๓๐๒}

ศูนย์วิทยพัทยาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๓๐๒

กรมพระสมมตอมรพันธุ์ [และ สมเด็จพระยาค้ำรงราชานุภาพ], เรื่องตั้งพระราชาคณะผู้ใหญ่ในกรุงรัตนโกสินทร์ (พระนคร: โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, ๒๔๖๖), หน้า

๓๘๖ - ๘.

ตอนที่ ๒

ปัญหาการลงรายการชื่อผู้แต่งและให้หัวเรื่องนามบรรดาศักดิ์ขุนนางไทย

และ

ขอเสนอแนะในการลงรายการนามบรรดาศักดิ์ขุนนางไทยการพิจารณาชื่อผู้แต่งที่มีบรรดาศักดิ์

ผู้มีบรรดาศักดิ์ในที่นี้รวมถึงผู้แต่งหนังสือ และเจ้าของชีวประวัติ ซึ่งจะต้องนำมาลงในรายการตามวัตถุประสงค์ที่ห้องสมุดต้องการใช้ กล่าวคือเมื่อผู้มีบรรดาศักดิ์นั้นอยู่ในฐานะผู้แต่งหนังสือ ก็จะต้องนำมาลงในรายการหลักของบัตรรายการ (Main entry)^{๓๐๓} และเมื่อเป็นหนังสือชีวประวัติ ชื่อของบุคคลผู้มีบรรดาศักดิ์เหล่านี้ก็จะถูกกำหนดหัวเรื่องในฐานะชื่อเจ้าของชีวประวัติ ดังนั้นผู้มีบรรดาศักดิ์ซึ่งจะกล่าวต่อไปในที่นี้ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภทใหญ่ คือ บุคคลธรรมดาที่ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ และพระบรมวงศานุวงศ์หรือบรรดาผู้เนื่องในพระราชวงศ์ที่ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์

บุคคลธรรมดาที่ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ ได้แก่บรรดาขุนนางไทย หรือข้าราชการบรรดาศักดิ์ทั้งบุรุษและสตรี ผู้ซึ่งก่อนจะได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ย่อมมีฐานะเป็นสามัญชนที่มีชื่อบุคคลประจำตัวอยู่ในสมัยที่ยังไม่มีนามสกุล คนไทยมักนิยมเรียกชื่อบุคคลผู้นั้นพร้อมทั้งกำกับชื่อบิดาไว้ด้วยเพื่อป้องกันความสับสน ธรรมเนียมการเรียกชื่อบุคคลกำกับชื่อบิดานั้นเหมือนกับธรรมเนียมการเรียกชื่อคนมลายู^{๓๐๔} และธรรมเนียมดังกล่าวนี้มีมา

^{๓๐๓} เป็นรายการที่แจ้งเกี่ยวแก่ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง และหัวเรื่อง ซึ่งนับเป็นรายการสำคัญของบัตรรายการ

^{๓๐๔} คุบพที ๓, หน้า ๑๘๕.

แต่ครั้งกรุงสุโขทัย ดังปรากฏในศิลาจารึกว่า "นายสังลูกนายเทพไชย"^{๓๐๕} ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์แผ่นดินพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมหลวงภาณุพันธุ์วงศ์วรเดช พระยศในขณะนั้นฯ สำนวณสำมะโนประชากร เพื่อติดเลขที่บ้านให้สะดวกแก่การไปรษณีย์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๓๔ ดังนั้นจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้ธรรมเนียมเรียกชื่อคนไทยกำกับชื่อบิดาไว้ด้วย ตามหลักฐานดังต่อไปนี้

การซึ่งตามชื่อบิดานั้น เพราะธรรมเนียมไทย ไม่เหมือนกับธรรมเนียมจีน ธรรมเนียมยุโรป ธรรมเนียมจีนนั้น เขาใช้ชื่อมีเสกกำกับด้วย เหมือนกับชื่อตัวชื่อหยง แสตัน เขาก็เรียกชื่อว่า จิ้นตันหยง มีชื่อตัวแลเสกกำกับด้วยดังนี้ ธรรมเนียมยุโรปนั้นเหมือนกับชื่อวิลเลียม บิคาช้อยอคฺ เขาาก็เรียกชื่อคนนั้นว่า วิลเลียมบอคฺ มีชื่อบิดากำกับด้วยดังนี้ ชื่อคุณจึงไม่ซ้ำกันใด เพราะมีชื่อบิดาแลเสกกำกับดังนี้ แต่ธรรมเนียมไทยนั้นหาได้ใช้ชื่อบิดาแลเสกกำกับด้วยไม่ ชื่อจึงซ้ำกันมาก เหมือนดังชื่อ อิน จัน มั่น คง คนใด จึงต้องตามชื่อบิดาด้วย จะโคลงชื่อบิดากำกับไม่ให้ชื่อซ้ำกัน เหมือนดังชื่อ ธรรมเนียมจีน ธรรมเนียมยุโรปประเทศอื่น ๆ นั้น เหมือนกับนายอินบุตรนายจุน นายจันบุตรนายจूर นายมันบุตรนายมวง นายคงบุตรนายคำ ดังนี้เป็นคน ก็ละง่ายเหมือนประเทศอื่น...^{๓๐๖}

ต่อมาในรัชกาลที่ ๖ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขนานนามสกุลขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๕๖ ซึ่งมีสาระสำคัญว่าชื่อคนไทยทุกคนจะต้องประกอบด้วย ชื่อตัวและชื่อสกุล ชื่อสกุล เป็นชื่อประจำวงศ์สกุล

^{๓๐๕} ประชุมจารึกสยาม ภาคที่ ๑ จารึกกรุงสุโขทัย, หน้า ๑๕๑.

^{๓๐๖} "ประกาศการไปรษณีย์ ที่ ๒", ราชกิจจานุเบกษา, ๑(จ.ศ. ๑๓๔๓ พ.ศ. ๒๔๒๔), ๑๓.

ซึ่งสืบเนื่องมาแต่บิดาถึงบุตร สตรีที่สมรสแล้วให้ใช้ชื่อสกุลของสามี^{๓๐๗} ในรัชกาลที่ ๘ ได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเกี่ยวแก่เรื่องชื่อบุคคล ข้อ ๒๖ ว่า "ชื่อบุคคล ตามธรรมเนียม มีชื่อตัว และชื่อสกุล เช่น นายสิน นพกุล"^{๓๐๘} นอกจากชื่อตัวแล้ว ถ้าบุคคลใดประสงค์จะมีชื่อรองประกอบด้วยก็ได้ เพื่อกันมิให้ชื่อพ้องกันหรือซ้ำกัน^{๓๐๙} สำหรับผู้ที่ลาออกจากบรรดาศักดิ์แล้วจะใช้นามบรรดาศักดิ์หรือราชทินนาม หรือนามสกุลเดิม เป็นชื่อรองก็ได้^{๓๑๐} ชื่อบุคคลมีความสำคัญยิ่งโดยเหตุนี้กฎหมายจึงให้ความคุ้มครองโดยบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่า บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิอันแท้จริงในชื่อที่ตนใช้ เพราะกฎหมายบัญญัติให้ทั้งสิทธิในอันที่จะขัดขวางมิให้บุคคลอื่นมาโต้แย้งในการใช้ชื่อของตน และในอันที่จะห้ามบุคคลอื่นนำชื่อของตนไปใช้ บุคคลที่นำชื่อผู้อื่นมาใช้โดยไม่มีสิทธินั้น ผู้ที่เป็นเจ้าของชื่อนั้น อาจฟ้องร้องศาลขอให้สั่งห้ามการใช้ชื่อนั้นได้^{๓๑๑}

^{๓๐๗} "พระราชบัญญัติขนานนามสกุล พระพุทธศักราช ๒๔๕๖," ประกาศพระราชบัญญัติและพระราชกำหนดต่าง ๆ รัชกาลที่ ๖ ร.ศ. ๑๓๑ (พระนคร: โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ, ร.ศ. ๑๓๑ พ.ศ. ๒๔๕๕), หน้า ๒๘๓.

^{๓๐๘} "ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่องชื่อบุคคล (ฉบับที่ ๒)," ราชกิจจานุเบกษา, ๕๘ (๒๒ สิงหาคม, ๒๔๕๕), ๑๕๐๘.

^{๓๐๙} เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

^{๓๑๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕๑๐.

^{๓๑๑} ประสพชัย ยามาดี และ วัฒนา รัตนวิจิตร, รวบรวม, ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๑-๖, จัดพิมพ์โดย วิจิตร นีละไพจิตร (พระนคร: มงคลการพิมพ์, ค.ศ. ๑๙๖๒ พ.ศ. ๒๕๐๕), หน้า ๔.

ชื่อบุคคลชาวไทยนับตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย, กรุงศรีอยุธยา, กรุงธนบุรี ปรากฏ
กระทั่งถึงกรุงรัตนโกสินทร์ ก่อนการประกาศใช้พระราชบัญญัติขนานนามสกุลปี พ.ศ. ๒๔๕๖
จึงมีแต่ชื่อตัวไม่มีชื่อสกุลหรือนามสกุล ดังนั้นบุคคลสามัญซึ่งใช้ชื่อตัว และต่อมาเข้ารับราช-
การมีความดีความชอบจนได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ให้เป็นขุนนางชั้นสมเด็จเจ้าพระยา
เจ้าพระยา พระยา พระ หลวง ขุน หมื่น ฯลฯ พร้อมทั้งนามบรรดาศักดิ์กำกับบางนาม
จึงซ้ำกัน ตัวอย่างเช่น

เจ้าพระยาจักรี	เจ้าพระยามุขมนตรี
เจ้าพระยาธรรมาธิกรณ์	เจ้าพระยายมราช
เจ้าพระยาพระคลัง	เจ้าพระยาศรีพิพัฒน์
เจ้าพระยาพลเทพ	เจ้าพระยาศรีธรรมราช
เจ้าพระยามหาโยธา	เจ้าพระยาศรีธรรมมาโสกราช
เจ้าพระยามหาเสนา	เจ้าพระยาสุธรรมมนตรี

ในกรณีเช่นนี้อาจทำให้เกิดความยุ่งยากสับสนขึ้นได้ เพราะไม่แน่ใจว่าบุคคลผู้นั้น
เป็นเจ้าพระยาพระคลัง หรือเจ้าพระยาพลเทพท่านใด ในวิทยานิพนธ์เรื่อง "ปัญหา
การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยและขอเสนอแนะในการลงรายการบัตร..."^{๓๑๒} ไค
อนุโลมหลักเกณฑ์การลงชื่อผู้แต่งที่มีบรรดาศักดิ์ตามแบบอย่างในหนังสือ "หลักเกณฑ์การทำ
บัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร"^{๓๑๓} ซึ่งผู้เขียนวิทยานิพนธ์ขอ
นำมาสรุปไว้เพื่อสะดวกในการประมวลหลักเกณฑ์ที่เคยมีผู้กำหนดไว้ดังกล่าวแล้ว

^{๓๑๒} อัมพร ทีชะระ, เรื่องเดิม, หน้า ๑๓๔-๕, ๓๑๒-๓.

^{๓๑๓} สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์, เรื่องเดิม, หน้า ๕๗ - ๖๐.

๑. ผู้แต่งที่มีบรรดาศักดิ์ บุคคลชั้นสามัญ ให้ลงนามบรรดาศักดิ์ (ราชทินนาม) ก่อน คั้นควยจุลภาค แล้วจึงลงบรรดาศักดิ์ซึ่งได้รับพระราชทานครั้งหลังสุด ไว้ในรายการหลัก และจะต้องจัดทำบัตรโยงจากนามที่มิได้ไ้ช้มายังนามที่ห้องสมุดฯ ใช้ลงรายการหลักควย ตัวอย่างเช่น

เจนจันอักษร, พระ

x เจนจันอักษร, ขุน

วรเวทย์พิสิฐ, พระ

x วรเวทย์พิสิฐ, ขุน

- ๑.๑ ผู้ที่เคยได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์มาก่อน แต่ภายหลังยกเลิกไป ตาม "ประกาศเรื่องการยกเลิกบรรดาศักดิ์" เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๕ และผู้นั้นมิได้ไ้ช้บรรดาศักดิ์ตามเดิม แม้ว่าในหนังสือจะพิมพ์นามบรรดาศักดิ์ไว้ ให้ถือการลงรายการหลักแบบชื่อผู้แต่งบุคคลสามัญ ทั่วไป ดังตัวอย่าง

ควง อภัยวงศ์

x โกวิทอภัยวงศ์, หลวง

- ๑.๒ ผู้แต่งที่มีบรรดาศักดิ์และเลิกไ้ไประยะหนึ่ง แต่กลับมาไ้ช้บรรดาศักดิ์ใหม่ในภายหลัง ก็ให้ลงนามบรรดาศักดิ์ของผู้แต่งนั้น ลงในรายการหลัก และทำบัตรโยงจากชื่อที่ปรากฏในหนังสือไปยังนามที่ห้องสมุดฯ ใช้ลงรายการ

- ๑.๓ ผู้แต่งที่มีนามบรรดาศักดิ์ตรงกันหรือคล้ายกัน ให้ลงชื่อตัวและนามสกุล และถ้าไม่มีนามสกุลหรือไม่ทราบนามสกุล ก็ให้ลงชื่อตัวกำกับไว้ในวงเล็บหลังนามบรรดาศักดิ์ ตัวอย่างเช่น

พระคลัง (หน), เจ้าพระยา

ศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารียงกูร), พระ

- ๑.๔ ผู้แต่งที่มีบรรณาคัดกั แต่ไม่มีชื่อเสียงแพร่หลายในวงการหนังสือมาก
เท่าชื่อตัวหรือนามแฝง ให้ใช้ชื่อตัวลงรายการหลัก แล้วทำบัตรโยง
จากนามบรรณาคัดกัที่ห้องสมุดมิได้ใช้ ไปสู่นามที่ห้องสมุดใช้ ตัวอย่าง
สุนทรภู่, นามแฝง
x พระสุนทรโวหาร (ภู่)
x สุนทรโวหาร (ภู่), พระ
- ๑.๕ การลงปีเกิด-ปีตายของผู้แต่งที่เป็นบุคคลโดยทั่วไปนั้น ตามหลักเกณฑ์
ในหนังสือ "A.L.A. cataloging rules for author and
title entries" ได้ระบุไว้ในกฎข้อที่ ๓๗ และข้อที่ ๔๒ ซึ่งมีข้อ
ความโดยสรุปว่า ผู้แต่งชาวต่างประเทศซึ่งเป็นคนสมัยใหม่ (Modern
authors) ให้ลงปีเกิด-ปีตาย ไว้ด้วย^{๗๑๔} สำหรับผู้แต่งสมัยกลาง
และสมัยใหม่ถ้าสามารถค้นหาได้ ยกเว้นในบางกรณีที่บุคคลผู้นั้นไม่
เป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย หรือเป็นนามที่มีคำอธิบายเพิ่มเติมอยู่ข้างท้าย
ในเชิงอรรถแห่งกฎข้อนี้มีคำอธิบายเพิ่มเติมด้วยว่า การลงปีเกิด-ปีตาย
ของผู้แต่งนั้นเป็นสิ่งสำคัญไม่เพียงแต่จะลงเฉพาะผู้แต่งที่มีชื่อเสียงซึ่ง
มีชื่อเหมือนกันเท่านั้น แต่การลงปีเกิด-ปีตายสำหรับผู้แต่งที่ทราบปีเกิด
ปีตายอย่างคลุมเครือ ก็ควรจะได้ลงโดยประมาณไว้ได้^{๗๑๕} หอสมุด
รัฐสภาอเมริกันก็ยังปฏิบัติอยู่
ส่วนหลักเกณฑ์ใน "Anglo-American cataloging
rules" นั้น ได้ระบุไว้ในข้อที่ 52 ว่า ให้ลงปีเกิดและปีตายของ

^{๗๑๔} American Library Association, op. cit., p. 82.

^{๗๑๕} Ibid., p. 88.

ของผู้แต่งที่จำเป็นต้องแสดงให้เห็นว่าเป็นคนละคนถ้ามีชื่อเหมือนกัน^{๙๖} และมีการลงรายการเกี่ยวแก่ปีเกิดโดยให้รายละเอียดเพิ่มเติม เช่น ลงวันที่ เดือน และปีตามความจำเป็นอีกด้วย ผู้แต่งที่ไม่มีนามซ้ำกันไม่ลงปีเกิด-ปีตาย แต่หลักเกณฑ์การลงปีเกิดและปีตายของผู้แต่งชาวไทยนั้น กำหนดให้ลงเฉพาะผู้แต่งที่เป็นเจ้านายผู้มีพระนามกรมคล้ายกันหรือเหมือนกัน ให้ลงพระนามเต็มไว้ในวงเล็บ หรือให้ลงปีประสูติและสำหรับองค์ที่สิ้นพระชนม์แล้ว ก็ให้ลงปีที่สิ้นพระชนม์ไว้ด้วย^{๙๗}

- I. ก. ปัญหาการลงรายการหลักและกำหนดหัวเรื่องผู้แต่งที่มีบรรดาศักดิ์
- I. ก.1 การลงชื่อตัวและนามสกุลเต็มไว้ในวงเล็บกำกับนามบรรดาศักดิ์ที่สามารถทราบชื่อและนามสกุลเต็ม ควรลงไว้ทุกนาม โดยมีต้องมีข้อยกเว้นว่าให้ลงชื่อตัวและนามสกุล เฉพาะนามบรรดาศักดิ์ที่ตรงกันหรือเหมือนกันเท่านั้น และควรลงไว้หลังคำแสดงบรรดาศักดิ์
- ก.2 ควรลงปีเกิด-ปีตายของผู้มีบรรดาศักดิ์ที่หาได้เหล่านี้ด้วยหรือไม่?
- I. ข. ข้อเสนอแนะต่อไปนี้เป็นการศึกษาการใช้ประโยชน์ของบัตรรายการในคานที่เป็นกรณีสำหรับค้นหาหนังสือที่มีอยู่ในห้องสมุด โดยอาศัยข้อมูลทางบรรณานุกรมของบัตรรายการ ซึ่งมีประโยชน์แก่บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่

^{๙๖} American Library Association and Others, op. cit.,

pp. 81-2.

^{๙๗} สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์, เรื่องเดิม, หน้า ๖๒.

ห้องสมุดที่จะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในคานบริการตอบคำถามได้ในเวลา
 สะดวกรวดเร็ว ประหยัดเวลา และป้องกันความสับสนเกี่ยวแกนามบรรดา
 ศักดิ์ซึ่งอยู่ในฐานะผู้แต่งหนังสือ หรือเป็นเจ้าของชื่อประวัติ ทั้งนี้โดยมี
 วัตถุประสงค์ที่จะให้รายการนามบรรดาศักดิ์เหล่านี้มีรายละเอียดที่สมบูรณ์
 ฉะนั้นบรรณารักษ์ผู้หน้าที่จัดทำบัตรรายการหนังสือก็ควรจะต้องปฏิบัติหน้าที่
 รับผิดชอบในการค้นหาหลักฐานเกี่ยวกับ ชื่อตัว และนามสกุลเดิม
 ของผู้มีบรรดาศักดิ์ดังกล่าวมาลงรายการบัตรไว้ ทั้งนี้เพื่อให้บัตรรายการ
 หนังสือใดทำหน้าที่ในการระบุข้อมูลทางบรรณานุกรมได้เพียงพอยิ่งขึ้น นอก
 เหนือจากที่มีความสำคัญในคานที่เป็นครรชนี (Index)^{๓๑๘} สำหรับช่วย
 ค้นหาหนังสือในห้องสมุด ดังที่มีผู้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า ข้อมูลทางบรรณา-
 นุกรม (Bibliographical Data) ในบัตรรายการนั้น นับว่ามีประโยชน์
 แก่บรรณารักษ์ปฏิบัติงานคานบริการ ที่จะนำไปใช้เป็นเครื่องมือสำหรับ
 งานบริการตอบคำถาม (Reference Tool) และบริการจ่ายรับ-
 หนังสือ^{๓๑๙} อนึ่งห้องสมุดขนาดใหญ่บางแห่ง เช่น หอสมุดรัฐสภาอเมริกัน
 ก็มีหลักเกณฑ์การลงชื่อผู้แต่งบางรายการผิดแผกแตกต่างจากห้องสมุดอื่น ๆ
 ดังจะสังเกตเห็นได้ในหนังสือหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการ ซึ่งสมาคมห้อง
 สมุดอเมริกันและหอสมุดรัฐสภาอเมริกันได้ร่วมกันพิจารณาหลักเกณฑ์ต่าง ๆ

^{๓๑๘} Margaret G. Cook, The new library key (New York : H.W.

Wilson, 1956), pp. 2 - 3.

^{๓๑๙} Pierce Butler, "The bibliographical function of the
 Library," Journal of cataloging and classification, IX (March,
 1953), p. 7.

และจัดพิมพ์ขึ้นเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๕๘ [พ.ศ. ๒๕๐๒] ^{๗๒๐}

ข.๑ คั้งนั้นผู้เขียนวิทยานิพนธ์จึงขอเสนอแนะการลงชื่อผู้แต่ง หรือ กำหนดหัวเรื่องชื่อเจ้าของชีวประวัติผู้มีบรรดาศักดิ์ โดยกำกับ ชื่อตัว และนามสกุลเดิมไว้ท้ายชื่อที่เป็นบรรดาศักดิ์ และจะต้องทำบัตรโยงจากชื่อตัวและนามสกุลเดิม มายังนามที่ห้องสมุดใช้ลงรายการหลักด้วย เช่น

โกมารกุลมนตรี, พระยา (ชิน โกมารกุล ฌ นคร)

x ชิน โกมารกุล ฌ นคร

โกศากรวิจารณ์, พระยา (บุญศรี ประภาศิริ)

x บุญศรี ประภาศิริ

คงฤทธิศึกษากร, ชุน (ปาน ฌรงคฤทธิ)

x ปาน ฌรงคฤทธิ

จินตาสหกิจ, หลวง (ลม้าย ธนะศิริ)

x ลม้าย ธนะศิริ

ชดमारคพิจารณ, พระยา (ม.ล. พงศ์ สนิทวงศ์)

x พงศ์ สนิทวงศ์, ม.ล.

^{๗๒๐}

U.S. Library of Congress, Cataloging rules of the American Library Association and the Library of Congress : additions and changes 1949 - 1958 (Washington D.C. : US Government Printing Office, 1959)

ศรีวรวงศ์, พระยา (ม.ร.ว. จิตต์ สุทัศน์)

x จิตต์ สุทัศน์, ม.ร.ว.

สิงหราชิริศักดิ์, หลวง (ม.ล. จำเนียรเนติ สิงหราช)

x จำเนียรเนติ สิงหราช, ม.ล.

อนึ่ง เหตุผลในการใช้ชื่อตัวและนามสกุลกำกับไว้ในวงเล็บหลังบรรดาศักดิ์ขุนนางชั้นต่าง ๆ มีความมุ่งหมายเพื่อให้สะดวกแก่การปฏิบัติงานของบรรณารักษ์ผู้จัดทำบัตรรายการ (Cataloger) ที่จะเพิ่มเติมรายการเหล่านี้ให้สมบูรณ์ในภายหลังได้ง่าย นับว่าเป็นวิธีที่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานและสะดวกในการจัดเรียงบัตร เก็บเข้าลิ้นชักตู้บัตรรายการ นอกจากนี้ยังช่วยให้การค้นหาคำศัพท์นามบรรดาศักดิ์รวดเร็วยิ่งขึ้น เพราะการลำดับอักษรชื่อตัวและนามสกุลกำกับไว้ข้างท้ายทำให้เห็นลักษณะที่แตกต่างของนามบรรดาศักดิ์ที่ตรงกันหรือคล้ายคลึงกัน แต่ต่างกันที่ชื่อตัว และนามสกุลได้ชัดเจนกว่า การที่ใช้ชื่อตัวและนามสกุลกำกับไว้ในวงเล็บหลังนามบรรดาศักดิ์หรือราชทินนาม เพื่อที่จะชี้ให้เห็นข้อเสนอแนะดังกล่าวนี้อย่างชัดเจน ผู้เขียนขอเสนอการลงรายการนามบรรดาศักดิ์บางนามจากบัตรรายการของหอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และจากบัตรรายการของหอสมุดแห่งชาติ ดังนี้

การลงนามบรรดาศักดิ์ในบัตรรายการ	การลงนามบรรดาศักดิ์ในบัตรรายการ
ของ	ของ
หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	หอสมุดแห่งชาติ
โกษากรวิจารณ์, พระยา คงฤทธิศึกษากร, ขุน จักรปาณีสรีสีลวิสุทธิ์, หลวง	โกษากรวิจารณ์, พระยา (บุญศรี ประภาศิริ) คงฤทธิศึกษากร, ขุน (ปาน ณรงค์ฤทธิ) จักรปาณีสรีสีลวิสุทธิ์, หลวง (วิสุทธิ์ ไกร- ฤกษ์)
จินดารักษ์, พระยา จินดาสนิทจ, หลวง เจนศุริยางค์, พระ พระคลัง (หน) เจ้าพระยา ศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารย์บางกูร) พระยา	จินดารักษ์, พระยา (จำลอง สวัสดิ์-ชูโต) จินดาสนิทจ, หลวง (ลมาบ ชนะศิริ) เจนศุริยางค์, พระ (ปิติ วาทยะกร) พระคลัง, เจ้าพระยา (หน) ศรีสุนทรโวหาร, พระยา (น้อย อาจารย์- บางกูร)
ศรีสุนทรโวหาร (ผัน สาลักษณ์) พระยา สารประเสริฐ (ตรี นาคะประทีป) พระ สุนทรภาศิต, ขุน	ศรีสุนทรโวหาร, พระยา (ผัน สาลักษณ์) สารประเสริฐ, พระ (ตรี นาคะประทีป) สุนทรภาศิต, ขุน (ถนอม เกษานนท์)
อรรถกระวีสุนทร, พระยา อรรถเกษมภาษา, หลวง	อรรถกระวีสุนทร, พระยา (สงวน ศตะรัต) อรรถเกษมภาษา, หลวง (เพ็ญ บุนนาค)
อุปกิตศิลปสาร, พระยา	อุปกิตศิลปสาร, พระยา (นิม กายจนา- ชีวะ)

- ข. การลงปีเกิดและปีตาย (ถ้ามี) ของผู้มีบรรดาศักดิ์ที่หาได้ หรือทราบควรลงในรายการไว้ด้วย โดยเฉพาะห้องสมุดขนาดใหญ่ เช่น หอสมุดแห่งชาติ หอสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการให้บริการตอบคำถาม เกี่ยวกับปีเกิด-ปีตายของผู้แต่งเหล่านี้ ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว

และเพิ่มความสมบูรณ์แก่บัตรรายการ ข้อเสนอแนะที่ห้องสมุดควรจัดทำคือ รวบรวมบัตรหลักฐาน หรือ บัตรเจ้าหน้าที่ (Authority card) เกี่ยวกับผู้แต่ง ปีเกิดและปีตาย ตลอดจนการอ้างหลักฐานจากแหล่งที่ได้พบชื่อผู้แต่งนั้น การจัดทำบัตรเจ้าหน้าที่นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นคู่มือในการลงรายการชื่อผู้แต่งเป็นรายการสำคัญในบัตรรายการ^{๓๒๑} ดังที่มีคำแนะนำไว้ในหนังสือ "Simple library cataloging" ซึ่งเสนอแนะให้ห้องสมุดจัดทำบัตรเจ้าหน้าที่ไว้เพื่อสะดวกในการลงรายการชื่อผู้แต่งในคราวต่อไป สำหรับบัตรเจ้าหน้าที่ที่จะจัดทำเกี่ยวกับชื่อผู้แต่ง หรือทำเนียบนามทั้งหลายโดยเฉพาะทำเนียบขุนนางไทย หรือผู้มีบรรดาศักดิ์นั้นจะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานในคานาจัดทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยอย่างยิ่ง และนับว่าเป็นคู่มือในการบริการตอบคำถามด้วย

ตัวอย่างบัตรเจ้าหน้าที่แสดงการลงนามผู้มีบรรดาศักดิ์พร้อมทั้งชื่อตัวและนามสกุลเดิมกำกับไว้ในวงเล็บ และระบุปีเกิดและปีตายแจ้งแหล่งที่มาของชื่อนี้ไว้ให้ทราบ

^{๓๒๑}

Susan Grey Akers, Simple library cataloging (3d ed.

Rewritten; Chicago : American Library Association, 1944), p. 42.

โกษากรวิจารณ์, พระยา (บุญศรี ประภาศิริ) ๒๔๒๕-๒๕๐๖.

x โกษากรวิจารณ์ (บุญศรี ประภาศิริ) พระยา.

x พระยาโกษากรวิจารณ์

ใน อนุสรณ์พระยาโกษากรวิจารณ์ (บุญศรี ประภาศิริ),

ธนบุรี: โรงพิมพ์เจริญสินการพิมพ์, ๒๕๐๔. หลังนาคำนำ

สิงหราชิริศักดิ์, หลวง (ม.ล. จำเนียรเนติ สิงหราช)

๒๔๔๒-๒๕๐๔.

x จำเนียรเนติ สิงหราช, ม.ล.

x สิงหราชิริศักดิ์ (ม.ล. จำเนียรเนติ สิงหราช) หลวง.

ใน มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. สงคราม

สืบราชสมบัติไปสันค. พระนคร: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม,

๒๕๐๔. (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ

หลวงสิงหราชิริศักดิ์...) หน้า ง.

การลงปีเกิดและปีตายของผู้แต่งที่มีบรรดาศักดิ์ลงในรายการสำคัญของบัตรผู้แต่งก็ดี หรือกำหนดหัวเรื่องชื่อเจ้าของชีวประวัติลงในบัตรเรื่องก็ดี จะช่วยทำให้รายการเป็นระเบียบแบบเดียวกันทั้งหมด สำหรับห้องสมุดอื่น ๆ

ที่มีอาจสืบค้นหานามบรรดาศักดิ์ และปีเกิด-ปีตายได้สะดวกนั้น
ควรจะได้อาศัยบัตรรายการจากหอสมุดแห่งชาติ และหอสมุด
แห่งชาติควรจัดพิมพ์ทำเนียบนามบรรดาศักดิ์ไว้เผยแพร่ต่อไป
ควย

๒. บรรดาศักดิ์มหาดเล็ก ผู้มีบรรดาศักดิ์มหาดเล็ก เช่น จมื่นหรือเจ้าหมื่น, หลวง
(หลวงเวร ๔ นาย), นายจ่า, นาย เหล่านี้ ได้กำหนด
หลักเกณฑ์ไว้ให้ใช้เช่นเดียวกับบรรดาศักดิ์ขุนนางเช่น
สมเด็จพระเจ้าพระยา, พระยา, พระ, หลวง, ขุน, หมื่น
 ฯลฯ คือให้ใช้บรรดาศักดิ์ไว้หลังนามบรรดาศักดิ์ เช่น
อมรรณารักษ์, จมื่น

ทั้งนี้ยกเว้นมหาดเล็กผู้มีบรรดาศักดิ์ "นาย" และ
ตำแหน่ง "หุ้มแพร" ให้ลงว่า

นายवरการบัญชา

นายกวด, หุ้มแพร^{๗๒๒}

วิทยานิพนธ์เรื่อง "ปัญหาการทำบัตรรายการหนังสือ
ภาษาไทยและข้อเสนอแนะในการลงรายการบัตร" ได้ให้
ข้อเสนอแนะโดยอนุโลมตามหลักเกณฑ์ข้างต้นเช่นกัน

- II. ก. ปัญหาการลงรายการหลักและกำหนดหัวเรื่องผู้แต่งที่มีบรรดาศักดิ์มหาดเล็ก
มีดังนี้

^{๗๒๒} สรุปลักษณ์ อัมพันวงศ์, เรื่องเดิม, หน้า ๖๐.

II. ก.1 บรรดาศักดิ์ของมหาดเล็กหลวงซึ่งใช้คำนำนามว่า "นาย", "นายรอง", "นายจา" นั้นสมควรจะใช้ตามแบบเดียวกันกับการลงบรรดาศักดิ์ขุนนาง และบรรดาศักดิ์มหาดเล็กชั้นอื่น ๆ มากกว่าจะใช้ลงคำว่า "นาย" ไว้ข้างหน้า

II. ก.2 คำว่า "หม่อมแพร" เป็นตำแหน่งของมหาดเล็ก เช่นเดียวกับตำแหน่งอื่น ๆ เช่น "นายเวร" หรือ "หัวหมื่น" ซึ่งเป็นคำระบุตำแหน่งมหาดเล็ก มิใช่บรรดาศักดิ์ จะต้องนำมาลงในรายการหรือไม่ในเมื่อได้กำหนดหลักเกณฑ์การลงบัตรรายการไว้แล้วว่า ตำแหน่งงาน หรือตำแหน่งราชการนั้นไม่ใช่ลงในรายการบัตร^{๓๒๓}

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบรรดาศักดิ์มหาดเล็ก ซึ่งใช้หลักปฏิบัติเช่นเดียวกับบรรดาศักดิ์ขุนนาง

II. ข.1 บรรดาศักดิ์มหาดเล็ก ซึ่งใช้คำว่า "นาย" และ "นายรอง" ตามทำเนียบบรรดาศักดิ์มหาดเล็กในกฎหมายตราสามดวงคือ "พระโอบยการตำแหน่งนาพลเรือนและนาทหาร"^{๓๒๔} ได้ระบุบรรดาศักดิ์และนามบรรดาศักดิ์ตามแบบเดิมครั้งสมัยกรุงศรีอยุธยา ต่อมาครั้งกรุงรัตนโกสินทร์ตั้งแต่รัชกาลที่ ๔, รัชกาลที่ ๕ และรัชกาลที่ ๖ ทำเนียบมหาดเล็กหลวงมีการเพิ่มเติมและเปลี่ยนแปลงใหม่บางรายนาม ซึ่งผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้จัด

^{๓๒๓} สุนทรียลักษณะ อัมพันวงศ์, เรื่องเดิม, หน้า ๕๓.

^{๓๒๔} โปรดคุณ ภาคผนวก, หน้า ๓๗๓ - ๖.

ทำตารางเปรียบเทียบไว้ในภาคผนวกแล้ว การตรวจสอบ
นามบรรดาศักดิ์มีขนาดเล็กหลวงเหล่านี้ จะเป็นการช่วยให้
บรรณารักษ์ทราบว่า ผู้แต่งคนใดเป็นผู้ใช้บรรดาศักดิ์ "นาย"
หรือ "นายรอง" ดังนั้นการลงรายการผู้แต่งหรือกำหนดหัว
เรื่องชื่อเจ้าของชีวประวัติของมหาดเล็กผู้มีบรรดาศักดิ์ "นาย"
และ "นายรอง" จึงควรลงรายการดังตัวอย่างต่อไปนี้

กวค, นาย

กวค, นายรอง

จ่านงราชกิจ, นาย

นรินทรธิเบศร์, นาย

บำรุงราชขมมาลัย, นาย

พินิจราชการ, นาย

วรการบัญชา, นาย

ถ้านามบรรดาศักดิ์ตรงกัน หรือคล้ายกันและเป็นผู้แต่ง
หนังสือหรือเจ้าของชีวประวัติ ควรจะกำกับชื่อตัว ถ้ายังไม่
มีนามสกุล หรือกำกับชื่อตัวและนามสกุลเดิม ระบุไว้ในวงเล็บ
ข้างท้ายเพื่อให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และควรจัดทำบัตรโยงนามที่
ห้องสมุดมิได้ใช้ลงรายการ มายังนามที่ใช้ลงรายการ เช่น

กวค, นาย (โต สุจริตกุล)

x โต สุจริตกุล

x นายกวค หมูแพ

นรินทรธิเบศร์, นาย (อิน)

x อิน

บรรดาศักดิ์มหาดเล็กยศ "นายจา" นั้น ใช้คำนำนาม หรือบรรดาศักดิ์ว่า "จา" ไม่มีคำว่า "นาย"^{๗๒๕} เช่น จา-ชำนานูทั่วตัว, จาคำวังงานประจง, จาแสงฤทธิรอนราษฎร ฯลฯ ตัวอย่างการลงรายการบรรดาศักดิ์ชั้นนายจา เช่น

x นายจายวด

จิตรนุกูล, จา

x นายจาจิตรนุกูล

สรวิจิต, จา

x นายจาสรวิจิต

- II. ข.2 ตำแหน่ง "หุ้มแพร" เป็นตำแหน่งของมหาดเล็กหลวงและมหาดเล็กสมทบ รวมทั้งมหาดเล็กฝ่ายพระราชวังบวรด้วย ตำแหน่งหุ้มแพรในรัชกาลที่ ๖ มีถึง ๔ ตำแหน่ง คือ หุ้มแพรคนเชื้อขอก หุ้มแพรสามัญ, หุ้มแพรนายมาตุน และหุ้มแพรพิเศษ^{๗๒๖} คำว่า "หุ้มแพร" จึงเป็นคำระบุตำแหน่งหน้าที่ของมหาดเล็กผู้นั้นว่ามีตำแหน่งหน้าที่เป็น หุ้มแพร เช่นเดียวกับข้าราชการหรือขุนนางในตำแหน่งอื่น ๆ เช่น ระบุว่าเจ้าพระยาจักรี ตำแหน่งอัครมหาเสนาบดีที่สมุหนายกกรมมมหาดไทย หรือ เจ้าพระยาพลเทพ เสนาบดีกรมนา ทั้งนี้เป็นต้น คำว่า

^{๗๒๕} สัมภาษณ์ พระมหาเทพกษัตรสมุท (เนื่อง สาคกริก), ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๑๘.

^{๗๒๖} กรมมมหาดเล็ก, เรื่องเดิม, หน้า ๘ - ๑๓.

"หม่อมแพร" จึงเป็นตำแหน่งงานของมหาดเล็กประเภทหนึ่ง
 หนึ่งการพิจารณาลงรายการผู้มีบรรดาศักดิ์มหาดเล็กในตำแหน่ง
 "หม่อมแพร" ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดให้ไว้ เช่น "นายกวด, หม่อม-
 แพร"^{๓๒๗} หรือ "นายวรการบัญชา" ซึ่งทั้งสองท่านนี้ดำรง
 ตำแหน่ง หม่อมแพร เช่นเดียวกัน นอกจากต่างกันที่นามแรก คือ
 นายกวด นั้นดำรงตำแหน่ง "หม่อมแพรคนเชื้อข" ส่วน นาย-
 วรการบัญชา ดำรงตำแหน่ง "หม่อมแพรพิเศษ" แต่การลง
 รายการนาม นายวรการบัญชา ดังขอเสนอแนะในวิทยานิพนธ์
 ของอัมพร ทีชะระ ก็มีใ้ระบุคำว่า "หม่อมแพร" ไว้ด้วย^{๓๒๘}
 ดังนั้นเมื่อพิจารณาในหลักเกณฑ์เกี่ยวแก่ตำแหน่งงานหรือตำแหน่ง
 หน้าข้าราชการซึ่งไม่ใช่ลงรายการบัตร ตำแหน่ง "หม่อมแพร"
 ของมหาดเล็กจึงไม่ควรใช้ลงรายการด้วย

๓. บรรดาศักดิ์อื่น ๆ ที่ระบุไว้ในหนังสือ "Anglo-American cataloguing
 rules" ข้อ 58 A.^{๓๒๙} เช่น พันทนาย, เพี้ย, แสน, ท้าว ซึ่งผู้เขียนได้
 คัดลอกไว้ในวิทยานิพนธ์นี้แล้ว [โปรดดูหน้า ๒๐๓-๒๐๔] นั้น คำว่า "พันทนาย"
 ตามที่ระบุไว้ว่าเป็นบรรดาศักดิ์นั้นไม่ปรากฏในกฎหมายตราสามดวง นอกจาก
 บรรดาศักดิ์ชั้น "พัน" ซึ่งเป็นบรรดาศักดิ์ชั้นประทวนต่ำกว่าหมื่น หรือเป็นยศ
 ทหารและตำรวจ คำว่า "ทนาย" แปลว่า "ผู้รับใช้, ผู้แทนนาย"^{๓๓๐}

^{๓๒๗} สุทธิลักษณ์ อัมพวันวงศ์, เรื่องเดิม, หน้า ๖๐.

^{๓๒๘} อัมพร ทีชะระ, เรื่องเดิม, หน้า ๓๑๒.

^{๓๒๙} American Library Association, and Others, op. cit., p. 89.

^{๓๓๐} พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๓, หน้า ๔๔๑.

พนักงานฝ่ายในผู้มีหน้าที่ติดต่องานกับสถานที่อื่น ๆ ในพระราชวังหรือตามคำหนัก
ข้าราชการบริพารฝ่ายใน เรียกว่า "นายเรือน"^{๓๑}

"เพี้ย" เป็นตำแหน่งขุนนางไทยแคว้นลานนาและลานช้าง ในพจนานุกรมให้
คำแปลว่า "พญา"^{๓๒} ค่วย

"แสน" ตำแหน่งนายทหารครั้งโบราณ^{๓๓} หรือเป็นยศทหารโบราณ

"ท้าว" บรรดาศักดิ์ข้าราชการฝ่ายใน และคำนำนามของบุรุษที่มีเชื้อสายเจ้า
หรือขุนนาง^{๓๔}

III. ก. 1 บรรดาศักดิ์ที่ระบุไว้ในหลักเกณฑ์ข้อ 58 A. ดังกล่าวมาแล้ว
นั้น ควรลงรายการเช่นเดียวกับบรรดาศักดิ์ขุนนางไทยหรือไม่

III. ก. 2 บรรดาศักดิ์และนามบรรดาศักดิ์ (ราชทินนาม) ของเจ้าประ-
เทศราช รวมทั้งบรรดาพระญาติวงศ์ของเจ้าผู้ครองเมือง
ซึ่งมีนามบรรดาศักดิ์เหมือนกัน เช่น เจ้าราชบุตร, เจ้าราช-
วงศ์, เจ้าอุปราช ฯลฯ เหล่านี้ ควรจะกำกับนามเดิมไว้ด้วย
หรือไม่

^{๓๑} เสด็จกรมพระยาคำรงราชานุภาพ, ประวัติเจ้าจอมมารคัทติม รัชกาล
ที่ ๕ กับ สุภานิตทุกคะสอนบุตร (พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, ๒๔๔๑), หน้า ๓ - ๔.

^{๓๒} พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๔๕๓, หน้า ๖๓๐.

^{๓๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๓๑.

^{๓๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๖๒.

III. ข.1. บรรดาศักดิ์ เพี้ย, แสน, ท้าว นั้นมีข้อเสนอแนะว่าควรลงไว้หลังนาม เช่นเดียวกับบรรดาศักดิ์ชั้น สมเด็จเจ้าพระยา, เจ้าพระยา, พระ, หลวง, ขุน, หมื่น, พัน... ยกเว้นคำว่า "พันนาย" ซึ่งไม่ปรากฏว่าเป็นบรรดาศักดิ์ บรรดาศักดิ์ เพี้ย, แสน, ท้าว นั้น ส่วนมากปรากฏในหนังสือพระราชพงศาวดาร ข้อเสนอแนะนี้เพื่อประโยชน์ในการกำหนดหัวเรื่องหนังสือชีวประวัติ และเพื่อเป็นกรณีกันคว้าได้โดยสะดวก ตัวอย่างที่นำมาเสนอนี้ยกมาจากชื่อบุคคลในหนังสือ ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๒^{๓๕} เช่น

บัว, เพี้ย^{๓๖}

คำ, แสน^{๓๗}

กง, ท้าว^{๓๘}

III. ข.2. บรรดาศักดิ์และนามบรรดาศักดิ์ของเจ้านายแห่งแคว้นลานนาไทย ตามหลักฐานที่ปรากฏในหนังสือพงศาวดารเกี่ยวกับเจ้านายลานนาไทย กล่าวว่า ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ปีมะแม เอกศก พ.ศ. ๒๔๐๒ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานราชทินนามและบรรดาศักดิ์

^{๓๕} ประชุมพงศาวดารภาคที่ ๒๒ เรื่องพงศาวดารเมืองหัวพันห้าทั้งหก (พระนคร:

โรงพิมพ์วังเฮง, ๒๕๐๕)

^{๓๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๘.

^{๓๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๙.

^{๓๘} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๔.

แก่เจ้านายเชียงใหม่และลานนาไทยหลายตำแหน่ง เช่น คำ
ที่เรียก "เจ้าราชบุตร" ซึ่งหมายถึงบุตรเจ้าผู้ครองนคร ก็
ไปรดเกล้าฯ พระราชทานเป็นราชทินนามและบรรดาศักดิ์เช่น
เดียวกับบรรดาศักดิ์อื่น ๆ ซึ่งมีความหมายเกี่ยวข้องกับบุตร
หลานกันโดยลำดับ เช่น เจ้าราชวงศ์ เจ้าราชภาคินัย^{๑๓๘}
 เป็นต้น คำว่า "เจ้า" เป็นยศของเจ้าราชินิกุลเสมอกับ
หม่อมเจ้า ในรัชกาลที่ ๔ ทรงเปลี่ยนเป็น "หม่อม"^{๑๓๙}
และเป็นบรรดาศักดิ์ผู้สืบเชื้อสายในราชตระกูลลานนาและ
ลานช้าง เช่น เชียงใหม่ และ หลวงพระบาง^{๑๔๐} นอก
จากนี้ยังมีบรรดาศักดิ์อื่น ๆ ที่ปรากฏอยู่ในหนังสือชีวประวัติ
เช่น แม่เจ้าจามรี ณ เชียงใหม่^{๑๔๑} เจ้านางคำคาย,
เจ้านางคำห่าง^{๑๔๒} เป็นต้น คำว่า "แม่เจ้า" เป็นคำใช้

^{๑๓๘} [สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเทวัญวิมลพรหมานุภาพ และ พระยามหาอำมาตยาธิบดี (หุน)]
เจ้าเจ็ดคน กับ พงศาวดารเมืองนครเชียงใหม่ เมืองนครลำปาง และเมืองลำพูนไชย
(พระนคร: โรงพิมพ์มิตรนราการพิมพ์, ๒๕๑๒), หน้า ๓๖.

^{๑๓๙} [สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเทวัญวิมลพรหมานุภาพ], "อธิบายว่าด้วยยศเจ้า", จดหมายเหตุเรื่องทรงตั้งพระบรมวงศานุวงศ์กรุงรัตนโกสินทร์, รวบรวมโดย กรมพระสมมตอมรินทร์,
หน้า ๘.

^{๑๔๐} พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, ธรรมเนียมราชตระกูลในกรุง-
สยาม, หน้า ๑.

^{๑๔๑} เจ้าไชยวรเชษฐ, ทิพจักราชวงศ์ [และ] คำว่าลำดับพระเจ้าแลเจ้าผู้ครอง
นครเชียงใหม่ (เชียงใหม่: โรงพิมพ์อเมริกัน, ๒๕๓๒), หน้า ๑.

^{๑๔๒} เจ้าแก้วนรรัฐา, พระประวัติพระราชชายาเจ้าดารารัศมี (พระนคร:
โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ, ๒๕๓๓), หน้า ๒.

เรียกขานหรือภรรยาพ่อเมืองหรือเจ้าผู้ครองเมือง^{๙๔๔}
 ส่วน "เจ้านาง" เป็นคำเรียกบุตรหลานของเจ้าเมืองอุปฮาด
 [อุปราช] ราชวงศ์ ราชบุตร ถ้าเป็นชายเรียกว่า ท้าว เป็น
 หญิงเรียกว่า นาง^{๙๔๕} การลงรายการเจ้านายลานนาไทย
 หรือเจ้านายลานช้างเหล่านี้ ในวิทยานิพนธ์เรื่อง "ปัญหาการ
 ทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยและข้อเสนอแนะในการลง
 รายการบัตร" ให้ถือตามหลักเกณฑ์การลงชื่อผู้แต่งที่มีบรรดา-
 ศักดิ์อื่น ๆ คือ ลงนามบรรดาศักดิ์ หรือชื่อและนามสกุลก่อน
 คั่นด้วยจุลภาค แล้วจึงลงบรรดาศักดิ์ เช่น
 แก้วนวรรฐ ฌ เชียงใหม่, เจ้า^{๙๔๖}

อนึ่งเจ้านายแห่งลานนาไทยบางพระองค์ทรงได้รับพระ
 ราชทานบรรดาศักดิ์และนามบรรดาศักดิ์ พร้อมทั้งได้รับการ
 สถาปนาขึ้นเป็นพระเจ้านครเชียงใหม่ เช่น เจ้าอุปราชแก้ว
 หรือ เจ้าแก้ว ฌ เชียงใหม่ ราชบุตรพระเจ้าอินทวิชยานนท์
 ผู้ทรงได้รับการสถาปนาเป็นเจ้านครเชียงใหม่ ในรัชกาลพระ-
 บาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๔
 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานบรรดาศักดิ์และนาม

^{๙๔๔} พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๓, หน้า ๗๒๗.

^{๙๔๕} สำนักนายกรัฐมนตรี คณะกรรมการจัดพิมพ์เอกสารทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม
 และโบราณคดี, ประชุมศิลาจารึก ภาคที่ ๓..., หน้า ๑๕๕, "อธิบายคำ."

^{๙๔๖} อัมพร ทีชะระ, เรื่องเดิม, หน้า ๓๑๖.

บรรดาศักดิ์เป็น "เจ้าแก้วนรรัฐ ประพัทอินทนนทพงษ์ คำรง
 นพีสันครเขตร ทศลักษณ์เกษตรอุคมบรมราชสวามิภักดิ์ บริรักษ์
 ัจฉิมานุสิศ สัจริตธรรมชาคา มหาโยนางคราชวงศาธิบดี
 เจ้านครเชียงใหม่"^{๗๔๗} ดังนั้นพระยศเดิมจึงสิ้นไป การลง
 ราชการพระนามเจ้านายแห่งลานนาไทย จึงควรกำหนดให้ถูก
 ต้องว่า พระองค์ใดทรงได้รับพระราชทานนามบรรดาศักดิ์ใหม่
 หรือเป็นเจ้าอุปราช เจ้าราชบุตร เจ้าราชวงศ์ เจ้าราชภาติ-
 ไนย ฯลฯ เป็นต้น ผู้เขียนวิทยานิพนธ์จึงขอเสนอแนะการลง
 ราชการและกำหนดหัวเรื่องพระนามเจ้านายแห่งลานนาไทย
 ไว้เป็นตัวอย่างพอสังเขป พร้อมทั้งอ้างพระนามและยศเดิม
 ของเจ้านายบางองค์ไว้ พระนามใดที่คำรนามบรรดาศักดิ์
 ตรงกันจะกำกับพระนามเดิมไว้ด้วย เพื่อป้องกันความสับสน
 การลงราชการและการกำหนดหัวเรื่องดังกล่าวนี้ จะใช้พระ
 นามและยศครั้งสุดท้าย เช่น องค์ใดที่ได้รับพระราชทานนาม
 บรรดาศักดิ์ จะใช้นามบรรดาศักดิ์อย่างสังเขปลงราชการ
 ค้นด้วยจุลภาค แล้วจึงลงบรรดาศักดิ์พร้อมทั้งชื่อตัวและนาม
 สกกุลกำกับไว้ในวงเล็บ แล้วจึงลงปีเกิดและตายถ้ามี หรือสืบ
 หามาได้ไว้ด้วยเพื่อให้สมบูรณ์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

แก้วนรรัฐ, เจ้า

x แก้ว ณ เชียงใหม่, เจ้า

x อุปราช, เจ้า (แก้ว ณ เชียงใหม่)

^{๗๔๗} เจ้าไชยวรเชษฐ, เรื่องเดิม, หน้า ๑๓.

จามรี ฅ เชียงใหม่, แม่เจ้า

ไชยวรเชษฐ์, เจ้า

x มงคลสวัสดิ์ ฅ เชียงใหม่, เจ้า

พัฒนา ฅ ลำพูน, เจ้า, ๒๔๕๗ - ๒๕๑๒.

ราชบุตร, เจ้า (วงศ์ทวัน ฅ เชียงใหม่)

x วงศ์ทวัน ฅ เชียงใหม่, เจ้า

ราชภาคิไนย, เจ้า (ແ່ນฟ้า ฅ เชียงใหม่)

x แ่่นฟ้า ฅ เชียงใหม่, เจ้า

ราชภาคิไนย, เจ้า (เมืองชั้น ฅ เชียงใหม่)

x เมืองชั้น ฅ เชียงใหม่, เจ้า

ราชวงศ์, เจ้า (คำคง ฅ เชียงใหม่)

x คำคง ฅ เชียงใหม่, เจ้า

อุตราการโกศล, เจ้า (สุขเกษม ฅ เชียงใหม่)

x สุขเกษม ฅ เชียงใหม่, เจ้า

๔. สตรีสามัญที่มีคำนำหน้านามหรือเป็นผู้มีบรรดาศักดิ์ ใน "หลักเกณฑ์การดำ
บัตร์รายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร์" ได้กำหนดหลักเกณฑ์การลง
รายการไว้โดยถือหลักปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาให้ใช้คำนำนามสตรี พ.ศ. ๒๔๖๐ และ
พ.ศ. ๒๔๖๔ แต่ระเบียบการใ้บบรรดาศักดิ์ของสตรีผู้มีสิทธิใช้คำนำนามว่า ท่านผู้หญิง,
คุณหญิง, คุณ, หม่อม, นาง อย่างละเอียดคนนั้นผู้เขียนได้บรรยายไว้แล้ว^{๗๔๘} สำหรับ

หลักเกณฑ์การลงรายการสตรีบรรดาศักดิ์ผู้ใช้ชื่อตัวและนามสกุล หรือใช้นามบรรดาศักดิ์ของ
สามี ค้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค แล้วจึงลงบรรดาศักดิ์ ตัวอย่างเช่น

พุ่ม, คุณ

อนุมาณราชชน, คุณหญิง

สมโรจน์ สวัสดิกุล ณ อยุธยา, คุณหญิง

ยิ้ม มุขมนตรี, ทานคุณหญิง

คุณหญิง บริพัตร ณ อยุธยา, หม่อม

ปทุม วิรุฬห์จรยา, นาง^{๑๔๘}

นอกจากนั้นยังได้กำหนดหลักเกณฑ์สตรีผู้เป็นข้าราชการฝ่ายใน เช่น
ตำแหน่งท้าววรจันทร์ ให้ลงว่า "วรจันทร์, ท้าว"^{๑๕๐} ส่วนสตรีผู้มีบรรดาศักดิ์แต่ไม่มีนาม
บรรดาศักดิ์ เช่น เป็น เจ้าจอม, เจ้าจอมมารดา ฯลฯ ตามพระราชนิยมในรัชกาลที่ ๖
ให้ทรงใช้นามรัชกาลกำกับไว้ในวงเล็บท้ายชื่อเจ้าจอม หรือเจ้าจอมมารดานั้น^{๑๕๑} ใน
วิทยานิพนธ์ของอัมพร ทีชะระ ได้ให้ข้อเสนอแนะการลงรายการชื่อผู้แต่งและกำหนดหัว-
เรื่องของชีวประวัติไว้โดย ให้ลงชื่อตัวก่อน ค้นด้วยจุลภาค แล้วลงบรรดาศักดิ์ และลง
รัชกาลที่รับราชการฉลองพระเดชพระคุณไว้ในวงเล็บ เพื่อป้องกันความสับสนในกรณีที่มีชื่อ
ซ้ำกัน การลงลำดับรัชกาลนั้นได้เสนอแนะเป็นตัวอักษรไม่ใช่ตัวเลข^{๑๕๒} ตัวอย่าง

สดับ, เจ้าจอม (รัชกาลที่ห้า)

โหมค, เจ้าจอมมารดา (รัชกาลที่สี่)

โหมค, เจ้าจอมมารดา (รัชกาลที่ห้า)

สำลี, เจ้าจอมมารดา (รัชกาลที่สี่)

^{๑๔๘} สุธิดลักษณ์ อัมพรวงศ์, เรื่องเดิม, หน้า ๕๕ - ๗.

^{๑๕๐} สุธิดลักษณ์ อัมพรวงศ์, เรื่องเดิม, หน้า ๕๗.

^{๑๕๑} คุปท์ที่ ๒, หน้า ๑๒๓.

^{๑๕๒} อัมพร ทีชะระ, เรื่องเดิม, หน้า ๓๑๐.

นอกจากนี้ยังมีข้อยกเว้นเกี่ยวแก่ บรรดาศักดิ์พระสนมเอกซึ่งพระราชทานเป็น พิเศษ ซึ่งให้ลงรายการดังนี้

พระประยูรวงศ์, เจ้าคุณ
 คารารักษ์มี, พระราชชายา เจ้า
 สจวริตสุภา, พระ^{๙๕๓}

IV. ก.1 ปัญหาเกี่ยวกับการลงรายการสตรีบรรดาศักดิ์ ซึ่งมีบรรดาศักดิ์ จอมมารดา, เจ้าจอม, เจ้าจอมมารดา และเจ้าคุณจอมมารดา หรือ เจ้าคุณพิเศษ ไม่มีปัญหาในการใช้ เนื่องจากมีผู้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ตั้งกล่าวแล้ว นอกจากผู้เขียนขอเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวแก่เลขลำดับรัชกาลที่กำกับในวงเล็บ ควรลงเลขหมายลำดับรัชกาลไว้ในวงเล็บกำกับบรรดาศักดิ์ เจ้าจอม เจ้าจอมมารดา ฯลฯ มากกว่า ใช้พิมพ์เป็นตัวอักษร นอกจากนั้น บรรดาเจ้าจอม เจ้าจอมมารดา หรือ จอมมารดาในสมเด็จพระบรมราชเจ้าฯ กรมพระราชวังบวร และพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวควรลงเช่นไร

IV. ก.2 บรรดาศักดิ์ "ท้าว" ที่มีนามบรรดาศักดิ์ซ้ำกัน หรือตรงกัน บางตำแหน่ง เช่น ท้าวทรงกันดาล, ท้าวทองกิมม้า, ท้าววรคณานันท์, ท้าววรจันทร์, ท้าวศรีสัจจา, ท้าวสมศักดิ์ ฯลฯ เหล่านี้เป็นต้น ควรจะลงรายการอย่างไร เพื่อมิให้เกิดความสับสนในเวลากำหนดหัวเรื่องหนังสือชีวประวัติ, หนังสือที่พิมพ์แจกในงานศพ หรือบทความในวารสาร ฯลฯ

IV. ข.1 ผู้เขียนขอเสนอแนะให้เปลี่ยนหมายเลขลำดับรัชกาลซึ่งเป็นตัวอักษรเป็นตัวเลขในวงเล็บที่กำกับไว้ท้ายผู้มีบรรดาศักดิ์จอมมารดา, เจ้าจอม หรือ เจ้าจอมมารดา การใช้ตัวเลขกำกับลำดับที่ของรัชกาลสะดวกแก่การเรียงบัตร์รายการมากกว่า แม้ในหลักเกณฑ์การลงรายการผู้แต่งชาวต่างประเทศก็นิยมใช้หมายเลขกำกับมากกว่าจะพิมพ์เป็นตัวอักษรลงในบัตร์รายการ ตัวอย่างเช่นในหนังสือ "Anglo-American cataloguing rules" ให้ลงผู้มีบรรดาศักดิ์และนามบรรดาศักดิ์ซ้ำกัน และเป็นผู้ที่ได้รับบรรดาศักดิ์สืบสกุลเรียงกันมา ดังตัวอย่างเช่น :

บักกิงแฮม และ แซนคอส, ริชาร์ด เกรนวิลล์, คุกที่ ๑ แห่ง
 บักกิงแฮม และ แซนคอส, ริชาร์ด เกรนวิลล์, คุกที่ ๒ แห่ง
 บักกิงแฮม และ แซนคอส, ริชาร์ด เกรนวิลล์, คุกที่ ๓ แห่ง

ดังนั้นการลงนามผู้มีบรรดาศักดิ์จอมมารดา, เจ้าจอม หรือ เจ้าจอมมารดา โดยลงชื่อตัว คั่นด้วยจุดภาค และลงบรรดาศักดิ์ พร้อมทั้งกำกับรัชกาลไว้ในวงเล็บนั้น ควรลงตัวเลขลำดับรัชกาลไว้ ส่วน จอมมารดา, เจ้าจอม หรือ เจ้าจอมมารดาในพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว หรือในสมเด็จพระบวรราชเจ้า กรมพระราชวังบวรา ในรัชกาลที่ ๑ - รัชกาลที่ ๕ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ควรวงเล็บคำว่า พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว หรือ สมเด็จพระบวรราชเจ้า... (พระนามทรงกรม) และควรเรียงตามลำดับยุค

หรือสมัยแห่งประวัติศาสตร์ต่างนามซ้ำกันแต่ต่างรัชกาลกัน ดัง
ตัวอย่างเช่น

กลิ่น, เจ้าจอมมารดา (รัชกาลที่ ๑)

กลิ่น, เจ้าจอมมารดา (รัชกาลที่ ๔)

ชำ, เจ้าจอมมารดา (สมเด็จพระบรมราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท)

x ชำ, เจ้าจอมมารดา (กรมพระราชวังบวร รัชกาลที่ ๑)

ชำ, เจ้าจอมมารดา (รัชกาลที่ ๓)

ชุม, เจ้าจอมมารดา (รัชกาลที่ ๔)

ชุม, เจ้าจอมมารดา (รัชกาลที่ ๕)

สำหรับพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นหม่อมเจ้า หม่อมราชวงศ์
และหม่อมหลวง ซึ่งเป็นเจ้าจอมหรือเจ้าจอมมารดานั้น คง
คำรกราชศักดิ์ในชั้นนั้นอยู่ และควรใช้อักษรย่อว่า ม.จ.

[หม่อมเจ้า], ม.ร.ว. [หม่อมราชวงศ์] และ ม.ล.

[หม่อมหลวง] เช่นเดียวกับหลักเกณฑ์การลงเจ้านายชั้นนี้ใน
หนังสือ "หลักเกณฑ์การทับทรวงการหนังสือภาษาไทยฉบับ
สมบูรณ์และตัวอย่างบัตร"^{๗๕๕} แต่ไม่จำเป็นต้องใส่คำว่า "หญิง"
ตามหลักเกณฑ์เดิมเนื่องจากมีคำว่า เจ้าจอม หรือ เจ้าจอม
มารดากำกับอยู่

ขอเสนอแนะการลงรายการผู้มีบรรดาศักดิ์ จอมมารดา,
เจ้าจอม, เจ้าจอมมารดา ซึ่งเป็นผู้เนื่องในพระราชวงศ์นั้น
ควรลงนามหรือพระนามตัว คั่นด้วยจุลภาค ลงบรรดาศักดิ์
จอมมารดา, เจ้าจอมหรือเจ้าจอมมารดา แล้วต่อท้ายด้วย

^{๗๕๕} สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์, เรื่องเดิม, หน้า ๖๔.

ราชศักดิ์เดิม โดยใช้อักษรย่อว่า ม.ล., ม.ร.ว. หรือ ม.จ.
แล้วจึงใส่คำว่า รัชกาลที่... หรือ สมเด็จพระบรมราชาเจ้า...
กำกับไว้ในวงเล็บข้างหลังสุด ตัวอย่าง

แช, เจ้าจอมมารดา ม.ร.ว. (รัชกาลที่ ๕)

x แช ฟิ่งบุญ, ม.ร.ว.

เนื่อง, เจ้าจอมมารดา ม.ร.ว. (รัชกาลที่ ๕)

x เนื่อง สนิทวงศ์, ม.ร.ว.

แสง, เจ้าจอมมารดา ม.ร.ว. (รัชกาลที่ ๔)

x แสง ปาลกะวงศ์, ม.ร.ว.

อนึ่งถ้าสามารถสืบหาปีเกิดและปีตายของผู้มีบรรดาศักดิ์
ชั้นนี้ได้ สมควรลงไว้ในรายการด้วย เช่น

ทับทิม, เจ้าจอมมารดา (รัชกาลที่ ๕) ๒๔๐๐ - ๒๔๔๑.

- IV. ข.2 สตรีผู้เป็นข้าราชการฝ่ายใน และมีบรรดาศักดิ์ "ท้าว" ที่มี
นามซ้ำกัน หรือคล้ายคลึงกันนั้น ควรลงนามเดิมหรือชื่อตัวของ
สตรีผู้นั้น กำกับไว้ในวงเล็บข้างท้ายด้วย สตรีผู้มีบรรดาศักดิ์
"ท้าว" ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์นั้น ได้บรรยายมาแล้วในบท
ที่ ๒๙๖ ผู้เขียนจึงขอเสนอแนะการลงรายการผู้มีบรรดาศักดิ์
ชั้นนี้ไว้ ท่านผู้ใดที่เคยดำรงตำแหน่งเดิมมาก่อนจะมีเครื่องหมาย x เคียง
ซึ่งแสดงว่าอาจจากบรรดาศักดิ์เดิม ซึ่งเป็น
นามที่มีได้ใช้เป็นแบบแผนการลงรายการบัตร

ทรงกันดาล, ท้าว (ทองมอญ)

ทรงกันดาล, ท้าว (จุย)

x จุย, เจ้าจอมมารดา (รัชกาลที่ ๑)

ทรงกันดาล, ท้าว (หุ่)

x หุ่, เจ้าจอมมารดา (รัชกาลที่ ๔)

ทองกิมมา, ท้าว (กลีบ)

ทองกิมมา, ท้าว (ไผ่)

วนิดาพิจาริณี, ท้าว (สุน)

x สุน, เจ้าจอมมารดา (รัชกาลที่ ๔)

วรรณานันท์, ท้าว (ม.ร.ว. ปุ้ม มาลากุล)

x ปุ้ม มาลากุล, ม.ร.ว.

วรรณานันท์, ท้าว (ม.ร.ว. แป้ม มาลากุล)

x แป้ม มาลากุล, ม.ร.ว.

วรรณานันท์, ท้าว (มาลัย)

วรจันทร์, ท้าว (ปราง)

x ปราง, เจ้าจอมมารดา (รัชกาลที่ ๒)

วรจันทร์, ท้าว (วาด)

x วาด, เจ้าจอมมารดา (รัชกาลที่ ๔)

วรจันทร์, ท้าว (อิม)

x อิม, เจ้าจอมมารดา (รัชกาลที่ ๑)

ศรีสัจจา, ท้าว (ลิ้ม)

ศรีสัจจา, ท้าว (อิม)

x โสภานีเวศน์, ท้าว (อิม)

x อิม, เจ้าจอมมารคา (รัชกาลที่ ๔)

สมศักดิ์, ท้าว (นก)

สมศักดิ์, ท้าว (ฟัง)

x ฟัง, เจ้าจอม (รัชกาลที่ ๒)

สมศักดิ์, ท้าว (ม.ร.ว. ปุຍ มาลากุล)

x ปุຍ, มาลากุล, ม.ร.ว.

สมศักดิ์, ท้าว (เหม)

x สุภติการภักดี, ท้าว (เหม)

สมศักดิ์, ท้าว (อึ้ง)

x อึ้ง, เจ้าจอมมารคา

สัถยานุรักษ์, ท้าว (สาย โรจนศิษฐ์)

x สาย โรจนศิษฐ์

โสภานีเวศน์, ท้าว (เล็ก)

x เล็ก, เจ้าจอม (รัชกาลที่ ๔)

อนงคราภินา, ท้าว (พร่อง ไชยยนต์เทพ)

x พร่อง ไชยยนต์เทพ

๕. การลงรายการเกี่ยวแก่พระนามพระมหากษัตริย์ พระบรมราชินี และพระนา

เจ้านายชั้นสูง มีผู้วางหลักเกณฑ์ไว้แล้วในหนังสือ "หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือ
ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร" และข้อเสนอแนะในวิทยานิพนธ์เรื่อง "ปัญหาการ
ทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยและข้อเสนอแนะในการลงรายการบัตร..." ซึ่งผู้เขียน
ได้นำมาสรุปไว้ดังต่อไปนี้

๕.๑ พระนามพระมหากษัตริย์ ตามหลักเกณฑ์ทั่วไปให้ลงพระนามที่ใช้ในทางราชการอย่างสั้น ๆ^{๓๕๗} แต่หลักเกณฑ์ข้อนี้กล่าวถึงเฉพาะพระมหากษัตริย์ในพระบรมราชจักรีวงศ์ สมัยกรุงรัตนโกสินทร์เท่านั้น ส่วนการลงพระนามพระมหากษัตริย์องค์สำคัญ ๆ ในสมัยกรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยาและกรุงธนบุรี ผู้เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง "ปัญหาการทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยและขอเสนอแนะในการลงรายการบัตร..." ได้เสนอแนะเพิ่มเติมไว้แล้ว เช่น

สมัยสุโขทัย

ศรีอินทราทิตย์, พระเจ้า

รามคำแหงมหาราช, พระเจ้า

สมัยกรุงศรีอยุธยาและกรุงธนบุรี

อู่ทอง, พระเจ้า

บรมไตรโลกนาถ, สมเด็จพระ

มหาจักรพรรดิ, สมเด็จพระ

นเรศวรมหาราช, สมเด็จพระ

ปราสาททอง, พระเจ้า

นารายณ์มหาราช, สมเด็จพระ

เสือ, พระเจ้า

กรุงธนบุรี, พระเจ้า^{๓๕๘}

นอกจากนั้นในวิทยานิพนธ์นี้ยังได้เสนอแนะว่า พระมหากษัตริย์องค์ใดที่เป็นที่รู้จักแพร่หลายควยพระนามอื่น หรือค่านำพระนามอื่น เช่น พ่อขุนรามคำแหงมหาราช และ ขุนหลวงสรศักดิ์ ควรจัดทำบัตรโยงจากพระนามเหล่านั้น มายังพระนามที่ใช้เป็น

^{๓๕๗} สุทธิลักษณ์ อัมพรวิวัฒน์, เรื่องเดิม, หน้า ๖๑.

^{๓๕๘} อัมพร วิษณุ, เรื่องเดิม, หน้า ๓๒๒ - ๓.

แบบแผนการลงรายการผู้แต่งด้วย^{๗๕๕} ดังจะยกตัวอย่างอ้างในพระนามที่ใช้เป็นแบบแผนการลงรายการ และจัดทำเครื่องหมาย x เคี้ยวไว้เพื่อแสดงว่าเป็นพระนามที่อ้างจากพระนามที่รู้จักกันแพร่หลาย แต่ห้องสมุดมิได้ใช้เป็นแบบแผนการลงรายการบัตร ดังนี้

รามคำแหงมหาราช, พระเจ้า

x รามคำแหงมหาราช, พอขุน

เสื่อ, พระเจ้า

x สรศักดิ์, ขุนหลวง

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ขอยกตัวอย่างบางพระนาม เช่น

พุทธเลิศหล้านภาลัย, พระบาทสมเด็จพระ

จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ

จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ

มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ

ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา

หรือ

ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว^{๗๖๐}

๕.๒ พระบรมราชินี การลงพระนามพระบรมราชินี หรือพระราชินีนั้น มีผู้เสนอแนะไว้ว่าให้ใช้คำว่า "พระ" ซึ่งเป็นอิสริยยศของพระราชินีในสมัยกรุงศรีอยุธยา เช่น พระสุริโยทัย พระเทพกษัตรีย์^{๗๖๑} และลงรายการบัตรดังนี้

^{๗๕๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๒๓.

^{๗๖๐} สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์, เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

^{๗๖๑} [สมเด็จพระยาคำรงราชานุภาพ], "อธิบายว่าด้วยยศเจ้า," จดหมายเหตุเรื่องทรงตั้งพระบรมวงศานุวงศ์กรุงรัตนโกสินทร์, รวบรวมโดย กรมพระสมมตอมรพันธุ์, หน้า ๖ - ๑๔.

สุริโยทัย, พระ
เทพกษัตรี, พระ^{๓๖๒}

พระบรมราชินีในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์นั้น ตามที่กำหนดไว้ใน "หลักเกณฑ์
การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร" ได้กำหนดเฉพาะพระ
นามของสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ดังนี้

สิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ, สมเด็จพระนางเจ้า
รำไพพรรณีบรมราชินี, สมเด็จพระนางเจ้า
ศรีพัชรินทรบรมราชินีนาถ, สมเด็จพระ^{๓๖๓}

ส่วนพระบรมราชินีในสมัยกรุงรัตนโกสินทรตอนต้นนั้น ผู้เขียนวิทยานิพนธ์
เรื่อง "ปัญหาการทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยและข้อเสนอแนะในการลงรายการบัตร..."
ได้เสนอแนะให้ลงพระนามที่ทรงได้รับการสถาปนาพระเกียรติยศของแต่ละพระองค์ ตามที่
จารึกในพระสุพรรณบัฏ ดังนี้

อมรินทรามาตย์, กรมพระ
ศรีสุริเยนทรามาตย์, กรมสมเด็จพระ
ศรีสุลาลัย, กรมพระ
เทพศิรินทรามาตย์, กรมสมเด็จพระ^{๓๖๔}

๕.๓ การลงพระนามเจ้านายชั้นสูง ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ให้ลง
พระนามอย่างสั้น คำนำหน้าพระนามซึ่งแสดงตำแหน่งพระบรมวงศานุวงศ์ว่าเป็นพระญาติ
ชั้นใด

^{๓๖๒} อัมพร ทีชะระ, เรื่องเดิม, หน้า ๓๖๕.

^{๓๖๓} สุธลัทธิคุณ อำพันวงศ์, เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

^{๓๖๔} อัมพร ทีชะระ, เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

ชั้นใดกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เช่น สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ, สมเด็จพระเจ้าลูกยา-
 เธอ, สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ, สมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอ, สมเด็จพระภคินีเธอ, พระวิ-
 มาดาเธอ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ, พระเจ้าบรมวงศ์เธอ, พระเจ้าวรวงศ์เธอ,
 พระวรวงศ์เธอ ฯลฯ คำนำพระนามซึ่งแสดงตำแหน่งพระบรมวงศานุวงศ์เหล่านี้ "ไม่ลง
 รายการในบัตรเพราะบัตรมีเนื้อที่จำกัด"^{๗๖๕} นอกจากนั้นใน "หลักเกณฑ์การทำบัตรราย
 การหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร" ได้กำหนดรายการให้ลงราชศักดิ์ของ
 เจ้านายที่ทรงได้รับครั้งหลังสุดไว้ด้วย^{๗๖๖} ตัวอย่างต่อไปนี้สรุปจากหลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว

๕.๓.๑ เจ้านายชั้นเจ้าฟ้าให้ลงพระนามเดิม หรือพระนามทรงกรมก่อน
 คั่นด้วยจุลภาค แล้วตามด้วยอิสริยยศ ดังที่ยกตัวอย่างไว้เพียงบางพระนาม เช่น

นครสวรรค์วรพินิต, สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระ (เจ้าฟ้าบริพัตร-
 สุขุมพันธุ์)

ภานุพันธุ์วงศ์วรเดช, สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยา
 อุดรรัตนราชกัญญา, สมเด็จพระเจ้าฟ้า^{๗๖๗}

๕.๓.๒ เจ้านายทรงกรม ให้ลงพระนามที่ทรงกรม คั่นด้วยจุลภาค
 แล้วลงตำแหน่งอิสริยยศที่ทรงกรมนั้น ๆ ดังตัวอย่าง (บางพระนาม)

ชุมพรเขตอุดมศักดิ์, กรมหลวง

คำรกราชานุภาพ, สมเด็จพระกรมพระยา

พิชิตปรีชากร, กรมหลวง

^{๗๖๕} สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์, เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

^{๗๖๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๓.

^{๗๖๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๑ - ๒.

พิทยากรณ์, กรมหมื่น

สมมตอมรพันธุ์, กรมพระ^{๓๖๘}

๕.๓.๓ ถ้าพระนามกรมคล้ายกันและพระอิสริยยศที่ทรงกรมเหมือนกัน หรือคล้ายกัน ให้ลงพระนามเต็มไว้ในวงเล็บข้างท้าย เพื่อให้มีให้สืบสน หรือลงปีพ.ศ.ที่ประสูติ และปีที่สิ้นพระชนม์สำหรับพระองค์ที่สิ้นพระชนม์แล้วไว้ด้วย^{๓๖๘} ตัวอย่าง

จันทบุรีนฤนาถ, กรมพระ (พระองค์เจ้ากิติยากรวรลักษณ)

จันทบุรีสุรนาถ, กรมหมื่น (หม่อมเจ้านักขัตรมงคล)

นราธิปประพันธ์พงศ์, กรมพระ (พระองค์เจ้าวรรณากร)

นราธิปพงศ์ประพันธ์, กรมหมื่น (พระองค์เจ้าวรรณไวทยากร)

หรือ

จันทบุรีนฤนาถ, กรมพระ, พ.ศ. ๒๔๑๗ - ๒๔๗๔

จันทบุรีสุรนาถ, กรมหมื่น, พ.ศ. ๒๔๔๐ - ๒๔๘๔

๕.๓.๔ เจ้านายชั้นพระองค์เจ้า ถือหลักเกณฑ์ดังข้อ ๕.๓.๓ คือลงราชศักดิ์ไว้หลังพระนาม ดังตัวอย่าง

จุลจักรพงษ์, พระองค์เจ้า^{๓๗๐}

๕.๓.๕ เจ้านายชั้น หม่อมเจ้า, หม่อมราชวงศ์ และหม่อมหลวง ให้ลงนาม และนามราชสกุล ค้นด้วยจุลภาคแล้วจึงลงราชศักดิ์ โดยใช้อักษรย่อว่า ม.จ., ม.ร.ว., และ ม.ล. ถ้าเป็นสตรีให้เติมคำว่า "หญิง" กำกับไว้ด้วย^{๓๗๑} ตัวอย่างเช่น

^{๓๖๘} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๒.

^{๓๖๘} เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

^{๓๗๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๔.

^{๓๗๑} เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

สุภัทรทิศ คีตกุล, ม.จ.

พูนพิพัฒน์ คีตกุล, ม.จ. หลิ่ง

คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว.

บุบผา นิมมานเหมินท์, ม.ค. หลิ่ง

๕.๓.๖ บรรดาผู้มียศ "หม่อม" ในราชินิกุลนั้นมีสกุลยศเดิมเป็นหม่อมราชวงศ์ จะต้องลงนามบรรดาศักดิ์ คั่นด้วยจุลภาค แล้วลงอิสริยยศ "หม่อม" พร้อมทั้งกำกับนามเดิมและราชสกุลเดิมไว้ในวงเล็บด้วย เช่น

ราโชทัย, หม่อม (ม.ร.ว. กระจ่าง อิศรางกูร)^{๗๒๒}

๕.๓.๗ ข้อเสนอแนะในวิทยานิพนธ์ของ อัมพร ทีชะระ เกี่ยวแก่การลงชื่อผู้แต่งที่เป็นเจ้านายและพระบรมวงศานุวงศ์ ซึ่งได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ขุนนางไทย เช่น สมเด็จเจ้าพระยา เจ้าพระยา พระยา พระ หลวง... นั้นให้ถือหลักการลงรายการเช่นเดียวกับผู้มีบรรดาศักดิ์ขุนนาง คือ ลงนามบรรดาศักดิ์ก่อน คั่นด้วยจุลภาค และลงสกุลยศเดิมพร้อมทั้งนามและนามราชสกุล กำกับไว้ในวงเล็บ แล้วจึงลงนามบรรดาศักดิ์ไว้ข้างท้าย^{๗๒๓} ตัวอย่างเช่น

เทเวศรวงศ์วิวัฒน์ (ม.ร.ว. หลาน กุญชร) เจ้าพระยา

พระเสด็จสุเรนทราธิบดี (ม.ร.ว. เปี้ย มาลากุล) เจ้าพระยา

อภิยราชา (ม.ร.ว. ลม สุทัศน์) เจ้าพระยา

๕.๓.๘ เจ้านายชั้นสูงบางพระองค์ ได้เสนอแนะการลงพระนามเจ้านายชั้นสูงบางพระองค์เพิ่มเติมดังนี้

^{๗๒๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๕.

^{๗๒๓} อัมพร ทีชะระ, เรื่องเดิม, หน้า ๓๓๐.

มหาเสนาณรงค์, สมเด็จพระบวรราชเจ้า
 มหาศักติพลเสพบ, สมเด็จพระบวรราชเจ้า
 มหาวิชัยชาต, สมเด็จพระบวรราชเจ้า
 ศรีสวรินทิราบรมราชเทวี, สมเด็จพระ
 สุขุมालมารศรี, พระนางเจ้า^{๓๗๔}

ในหนังสือ "หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับ
 สมบูรณ์และตัวอย่างบัตร" ได้กำหนดการลงพระนามเจ้านายชั้นสูงบางพระองค์ ดังนี้

ปีนเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ
 สุทธิาสินีนาฏ, พระวิมาดาเชอกรมพระ
 ลักษมีลาวัณ, พระนางเชอ^{๓๗๕}

นับตั้งแต่ข้อ ๕.๑ จนถึงข้อ ๕.๓.๘ มา นี้ ผู้เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง
 นี้ได้รวบรวมหลักเกณฑ์และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการลงพระนามพระมหากษัตริย์ พระบรมราชินี
 และพระนามเจ้านายชั้นสูง จากหนังสือทั้งสองเล่มคือ "หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือ
 ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร" และวิทยานิพนธ์เรื่อง "ปัญหาการทำบัตรรายการหนังสือ
 ภาษาไทยและข้อเสนอแนะในการลงรายการบัตร..." เพื่อเป็นเครื่องพิจารณาในการนำมา
 เปรียบเทียบกับข้อเสนอแนะในวิทยานิพนธ์นี้ได้โดยสะดวก

๗. ปัญหาในการลงพระนามพระมหากษัตริย์นั้น ห่องสมุดส่วนมาก
 ถือหลักปฏิบัติตามที่ได้กำหนดไว้ คือลงพระปรมาภิไธยที่ไซ้ทาง
 ราชการอย่างสั้น ๆ ค้นคว้าจุลภาค แล้วลงค่านำพระนามที่ไซ้

^{๓๗๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๒๖.

^{๓๗๕} สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์, เรื่องเดิม, หน้า ๖๑.

แต่ละพระองค์ ดังได้นำมาสรุปไว้แล้ว ผู้เขียนวิทยานิพนธ์นี้ เห็นสมควรจะเพิ่มคำอธิบายเกี่ยวแก่คำนำพระนามว่า "พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา..." และ "พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหา..." ไว้ด้วย ทั้งนี้เนื่องจากมีตัวอย่างในหลักเกณฑ์ที่กำหนดให้เลือกใช้ การลงพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๘ และรัชกาลที่ ๙ ต่างกว่าพระปรมาภิไธยพระองค์อื่น ๆ คือ

อานันทมหิดล, พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหา
หรือ

อานันทมหิดล, พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา
หรือ

ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว^{๓๗๖}

การที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเฉลิมพระปรมาภิไธยว่า พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหา หรือ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา นั้น เริ่มในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่ก่อนหน้านั้นเนื่องมาแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา พระมหากษัตริย์พระองค์แรกคือ พระเจ้าอู่ทอง เมื่อเสด็จขึ้นครองราชสมบัติ ทรงพระนามว่า "สมเด็จพระรามาธิบดีศรีสุนทรบรมพิตร พระพุทธเจ้าอยู่หัว..."^{๓๗๗} แต่เนื่องจากพระมหา-

^{๓๗๖} เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

^{๓๗๗} [พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาถนอมบริพัตร พระราชโอรสองค์ที่ ๑๖ แห่งรัชกาลที่ ๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์, เรื่องเดิม, หน้า ๖๗.]

กษัตริย์ซึ่งทรงสืบราชสมบัติต่อมานั้น มิได้สืบราชสันตติวงศ์โดยตรงเป็นลำดับกันมา^{๑๗๘} จึงทำให้มีพระนามต่างกัน ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ นับตั้งแต่รัชกาลที่ ๑ ถึงรัชกาลที่ ๓ "ก็ได้ทรงพระนามสมเด็จพระรามาธิบดีต่อเนื่องกันมา พึงมาเปลี่ยนพระราชประเพณีใช้คำอื่นนำพระนามเมื่อในรัชกาลที่ ๔"^{๑๗๙} กล่าวคือทรงใช้คำนำพระนามตามจารึกในพระสุพรรณบัฏว่า "พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล...พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว"^{๑๘๐} และได้ทรงแก้ไขพระปรมาภิไธยในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๑ ถึงรัชกาลที่ ๓ ที่จารึกในพระสุพรรณบัฏให้ต่างกันทุกพระองค์ และทรงมีกระแสพระราชดำริเกี่ยวแก่การใช้คำ ประมินทร์ และปรเมนทร์ ว่าควรใช้สลับรัชกาล^{๑๘๑} ในรัชกาลที่ ๕ ทรงพระนามตามจารึกในพระสุพรรณบัฏในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ปี ๒๔๑๖ ว่า "พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาจุฬาลงกรณ์...พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว"^{๑๘๒}

^{๑๗๘} "ประกาศเฉลิมพระปรมาภิไธย," ราชกิจจานุเบกษา, ๓๓ (๑๑ พฤศจิกายน, ๒๔๕๕), ๒๑๕.

^{๑๗๙} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๑๖.

^{๑๘๐} เจ้าพระยาทิพากรวงศ์, พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๕, I, หน้า ๑๘ - ๒๐.

^{๑๘๑} สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ, พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๕, หน้า ๑๒๖ - ๗.

^{๑๘๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๒๘ - ๓๐.

ต่อมาในรัชกาลที่ ๖ ใ้ทรงเฉลิมพระปรมาภิไธยว่า
 "พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล...พระมงกุฎเกล้า
 เจ้าอยู่หัว"^{๙๔๓} นับตั้งแต่ปีที่เสด็จขึ้นครองราชสมบัติ ทรราชระ-
 หังถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๕๕ จึงทรงพระกรุณาโปรด
 เกล้าฯ ให้เฉลิมพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 กรุงรัตนโกสินทร์ว่า "พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทร
 มหา..." นำหน้าพระนามเดิม ประกอบพระปรมาภิไธยอย่าง
 สังเขป ดังนี้

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาจักรีบรมนาถ พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก
 พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาอัครสุนทร พระพุทธเลิศหล้านภาลัย
 พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาเจษฎาบดินทร์ พระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
 พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหามงกุฎ พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
 พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
 พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาอานันทมหิดล พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว"^{๙๔๔}

ครั้นถึงรัชกาลที่ ๗ ทรงเฉลิมพระปรมาภิไธยเป็น พระ
 บาทสมเด็จพระปรเมนทรมหา... ตามแบบอย่างครั้งรัชกาลที่ ๔
 ดังปรากฏอยู่ในพระสุพรรณบัฏคราวพิธีบรมราชาภิเษกว่า "พระ
 บาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาประชาธิปก... พระปกเกล้าเจ้า
 อยู่หัว"^{๙๔๕}

^{๙๔๓} "ประกาศเฉลิมพระปรมาภิไธย," หน้า ๒๑๒.

^{๙๔๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๑๖ - ๗.

^{๙๔๕} พระยาประกาศอักษรกิจ, จดหมายเหตุบรมราชาภิเษกพระบาทสมเด็จพระปก-
เกล้าเจ้าอยู่หัว พุทธศักราช ๒๔๖๔ (พระนคร: โรงพิมพ์ไทยเซชม, ๒๔๖๒), หน้า ๖๖ - ๗.

ข้อที่น่าสังเกตเกี่ยวแก่คำนำพระนามว่า "พระบาทสม
พระรามาธิบดีศรีสินทรมหา..." หรือ "พระบาทสมเด็จพระ
ปรมินทรมหา..." และ "พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหา..."
นั้น ทอดวยพระนามเดิมของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ตัวอย่างเช่น

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาจุฬาลงกรณ์...

หรือ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์...

นับว่าเป็นพระนามครั้งทรงดำรงราชศักดิ์ สมเด็จพระ
เจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ ดังนี้เป็นต้น ดังนั้น การที่
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๘ และรัชกาลที่ ๙
ทรงมีคำนำพระปรมาภิไธยว่า พระบาทสมเด็จพระปรเมนท
รมหาอานันทมหิดล, พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลย
เดช จึงนับเป็นพระนามตามพระสุพรรณบัฏ และพระนามทาง
ราชการซึ่งมีคำนำพระนามเดิมเฉลิมพระปรมาภิไธยตามพระ
ราชประเพณี

อนึ่งพระปรมาภิไธยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ตั้งแต่รัชกาลที่ ๑ จนถึงรัชกาลที่ ๙ ดังกล่าวมาแล้วนั้น เป็น
พระปรมาภิไธยอย่างสังเขป ดังนั้นในการที่จะนำพระปรมา
ภิไธยมากล่าวอ้างในกรณีใด ๆ ก็ดี ผู้เขียนวิทยานิพนธ์นี้ใคร
ขอเสนอแนะให้ใช้เครื่องหมายละคำ หรือไปยาลน้อย "ฯ"
ไว้หลังคำนำพระนามดังนี้ คือ "พระบาทสมเด็จพระฯ" แล้วจึงลง
พระอิสริยยศและพระปรมาภิไธยอย่างสังเขปที่ใช้ทางราชการ
ตัวอย่างเช่น

พระบาทสมเด็จพระฯ พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก

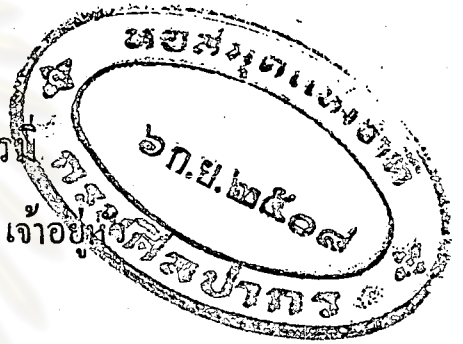
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

การใช้เครื่องหมายไปยาลน้อย แสดงให้เห็นว่ามีพระ
ปรมาภิไธยเดิมที่ละไว้ คือ พระรามาธิบดีศรีสินทรมหา...
หรือ พระปรมินทรมหา... หรือ พระปรเมนทรมหา... ซึ่งมี
ไค้นำมากล่าวถึง แต่ก็มีไคตัดทิ้งไปที่เคี้ยวเพราะมีเครื่องหมาย
ละคำปรากฏอยู่ การใช้เครื่องหมายไปยาลน้อยนี้ ย่อมเป็น
เป็นประโยชน์แก่การศึกษาคนคว่าถึงเหตุผลต่อไปว่าทำไมจึง
ใส่ไว้ นอกจากนั้นยังเป็นเครื่องแสดงถึงความถูกต้องตามระ-
เบียบของภาษาอีกด้วย หนังสือภาษาไทยที่จัดพิมพ์ตั้งแต่ครั้ง
ก่อน มักนิยมใส่เครื่องหมายไปยาลน้อยกำกับไว้หลังคำนำพระ
นามพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสมอ ดังตัวอย่างหน้าปกใน
ของหนังสือเรื่อง "คำกลอนสรรเสริญพระบารมี" ซึ่งถ่ายชีริกซ์
แสดงไว้ในหน้า ๒๕๐ นี้

สำหรับการลงรายการพระนามพระมหากษัตริย์สมัยกรุง
รัตนโกสินทร์ เฉพาะพระองค์ที่ทรงเฉลิมพระปรมาภิไธยในพระ
นามเดิม พร้อมทั้งพระนามที่ใช้ทางราชการ นับตั้งแต่รัชกาล
ที่ ๑ ถึงรัชกาลที่ ๙ จึงควรใช้เครื่องหมายไปยาลน้อย "ฯ"
กำกับไว้หลังคำนำพระนามไว้ในบัตรรายการเพื่อความเหมาะ
สม และควรลงปีประสูติและปีสวรรคตไว้ให้สมบูรณ์ด้วย

ตัวอย่างต่อไปนี้ เป็นข้อเสนอแนะการลงรายการพระนาม
พระมหากษัตริย์สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ตั้งแต่รัชกาลที่ ๑ ถึง
รัชกาลที่ ๙ โดยจัดเรียงลำดับตามตัวอักษร เพื่อสะดวกแก่
การใช้

(เก็บไว้ห้องหนังสือหายาก ๔๐๐)

คำกลอนสรรเสริญพระบาทสมเด็จพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
ภาคที่ ๒

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ
ให้พิมพ์พระราชทานในการบำเพ็ญพระราชกุศล
เมื่อสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ
เจ้าฟ้าฯ กรมขุนศรีสัชนาลัยสุรกัญญา
สิ้นพระชนม์มาถึงปัญญาสมวาร
ณวันที่ ๓๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๗

พิมพ์ที่โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

- จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ, ๒๓๔๙ - ๒๔๑๑.
 จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ, ๒๓๔๖ - ๒๔๕๓.
 นั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ, ๒๓๓๐ - ๒๓๔๕.
 ปกเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ, ๒๔๓๖ - ๒๔๔๔.
 พุทธยอดฟ้าจุฬาโลก, พระบาทสมเด็จพระ, ๒๒๙๘ - ๒๓๕๒.
 พุทธเลิศหล้านภาลัย, พระบาทสมเด็จพระ, ๒๓๑๐ - ๒๓๖๙.
 มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ, ๒๔๒๓ - ๒๔๖๘.

ส่วนการลงพระนามพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาล
 ที่ ๘ และรัชกาลปัจจุบันนั้นคงเป็นไปตามหลักเกณฑ์เดิม แต่ควร
 เพิ่มปีประสูติและปีสวรรคตเฉพาะพระองค์ที่สวรรคตแล้ว ดังนี้

- ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา, ๒๔๙๐ -
 อานันทมหิดล, พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหา, ๒๔๖๘ - ๒๔๘๙.

VI. การลงพระนามพระบรมราชินีสมัยกรุงศรีอยุธยา นั้น ควรปฏิบัติ
 ตามข้อเสนอแนะตามที่นำมาสรุปไว้แล้ว^{๙๘๖} ส่วนการลงราย
 การพระนามพระบรมราชินีสมัยกรุงรัตนโกสินทร์นั้น พระบรม
 ราชินีบางพระองค์ทรงได้รับการสถาปนาและเฉลิมพระปรมา
 ภิไธยในรัชกาลต่อมาหลายพระองค์ตามที่ปรากฏหลักฐานใน
 หนังสือพระราชพงศาวดารและหนังสือราชการต่าง ๆ ผู้เขียน
 วิทยานิพนธ์จึงขอเสนอแนะการลงพระนามพระบรมราชินีและ
 พระมเหสีสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ไว้เฉพาะพระองค์ที่ได้รับการ
 สถาปนาในตำแหน่งพระมเหสี โดยจัดเรียงตามลำดับอักษร

^{๙๘๖} คุปต์ที่ ๓, หน้า ๒๕๐.

พร้อมทั้งอ้างพระยศเดิมไว้ตามสมควร เพื่อเพิ่มความเข้าใจ พระองค์ซึ่งทรงราชศักดิ์หรือฐานันดรศักดิ์ก่อนจะทรงได้รับการสถาปนาครั้งหลังสุดจะแสดงเครื่องหมายอ้างจาก หรือ x เกี่ยวไว้หน้าพระนามนั้น ๆ เพื่อแสดงว่าห้องสมุดจะต้องจัดทำบัตรโยงจากพระนามนั้นมายังพระนามที่ห้องสมุดกำหนดใช้ลงรายการบัตร

หนึ่งในหลักเกณฑ์ที่ให้ลงรายการเกี่ยวแก่พระวิมาดาเชอกรมพระสุทธาสินีนาฏ นั้น คำนำพระนามว่า "พระวิมาดาเชอ" มาจากภาษาสันสกฤตว่า "วิมตฤ" แปลว่า แม่เลี้ยง (Step mother) ^{๗๘๗} ซึ่งเป็นคำนำพระนามแสดงตำแหน่งพระบรมวงศานุวงศ์ที่ไม่ใช่ลงรายการบัตร อีกประการหนึ่งสร้อยพระนามซึ่งแสดงความหมายถึงพระอิสริยยศของพระมเหสี เช่น บรมราชินี, บรมราชินีนาถ, บรมราชเทวี, พระราชเทวี, พระอัครชายาเชอ, พระวรราชชายา เหล่านี้เป็นต้น สมควรจะลงกำกับไว้หลังพระนามพระบรมราชินี เพื่อแสดงถึงพระเกียรติยศและฐานานุศักดิ์ในตำแหน่งพระมเหสี ซึ่งทรงได้รับการสถาปนาตามพระราชประเพณี และเพื่อสงวนวัฒนธรรมไทยไว้ให้เป็นแบบอย่างในการศึกษาต่อไป รายละเอียดเกี่ยวแก่ตำแหน่งพระมเหสีสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ได้บรรยายมาแล้ว ^{๗๘๘}

ตัวอย่างการลงพระนามพระบรมราชินีและพระมเหสีที่ทรงได้รับการสถาปนาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ มีดังนี้

^{๗๘๗} กรมวิชาการ, สังกฤต-ไท-อังกฤษ อภิธาน (พระนคร: ๒๕๐๗), หน้า ๑๐๖๔.

^{๗๘๘} คุปต์ที่ ๒, หน้า ๑๐๕ - ๑๑๑.

คารารักษ์มี, พระราชชายาเจ้า, ๒๔๑๖ - ๒๔๙๖.

- x คารารักษ์มี, เจ้าจอมมารดา
- x คารารักษ์มี ๗ เชียงใหม่, เจ้า

เทพศิรินทราวบรมราชินี, สมเด็จพระ, ๒๓๙๙ - ๒๔๐๔.

- x เทพศิรินทราวมาตย์, กรมสมเด็จพระ
- x รำเพย, ม.จ.
- x รำเพยภมราภิรมย์, พระองค์เจ้า
- x รำเพยภมราภิรมย์, สมเด็จพระนางเจ้า

ปิยมาวดี, สมเด็จพระ

- x เปี่ยม, เจ้าจอมมารดา (รัชกาลที่ ๔)
- x เปี่ยม, เจ้าคุณจอมมารดา (รัชกาลที่ ๔)

รำไพพรรณีบรมราชินี, สมเด็จพระนางเจ้า, ๒๔๔๙ -

- x รำไพพรรณี สวัสดิวัตน์, ม.จ.

ลักษมีลาวัณ, พระนางเชอ, ๒๔๔๒ - ๒๕๐๔.

- x ลักษมีลาวัณ, พระองค์เจ้า
- x ลักษมีลาวัณ, ม.จ.

ศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ, สมเด็จพระ, ๒๔๐๖ - ๒๔๖๒.

- x เสาวภาคของศรี, พระองค์เจ้า
- x เสาวภาคของศรี, สมเด็จพระนางเจ้า
- x เสาวภาคของศรีพระบรมราชินีนาถ, สมเด็จพระนางเจ้า

ศรีสว่างนทราบรมราชเทวี, สมเด็จพระ, ๒๔๐๕ - ๒๔๕๘.

- x สว่างวัฒนา, พระองค์เจ้า
- x สว่างวัฒนาพระบรมราชเทวี, สมเด็จพระนางเจ้า

ศรีสุลาลัย, สมเด็จพระ

x เรียม, เจ้าจอมมารคา (รัชกาลที่ ๒)

x ศรีสุลาลัย, กรมพระ

ศรีสุริเยนทราบรมราชินี, สมเด็จพระ, ๒๓๑๐ - ๒๓๓๕.

x ศรีสุริเยนทราบรมราชินี, กรมสมเด็จพระ

สิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ, สมเด็จพระนางเจ้า, ๒๔๓๕ -

x สิริกิติ์ กิติยากร, ม.ร.ว.

สุขุมาลมารศรีพระอัครราชเทวี, สมเด็จพระนางเจ้า, ๒๔๐๔ - ๒๔๓๐.

x สุขุมาลมารศรี, พระองค์เจ้า

x สุขุมาลมารศรีพระราชเทวี, พระนางเจ้า

สุทธาสินีนาฎพระอัครชายาเธอ, กรมพระ, ๒๔๐๖ - ๒๔๓๒.

x สายสวัสดิภิมย์พระอัครชายาเธอ, พระองค์เจ้า

x สุทธาสินีนาฎพระอัครชายาเธอ, กรมขุน

สุนันทากุมารีรัตน์พระบรมราชเทวี, สมเด็จพระนางเจ้า, ๒๔๐๓ - ๒๔๒๓.

x สุนันทากุมารีรัตน์, พระนางเจ้า

สุวทนาพระวรราชเทวี, พระนางเจ้า

x สุวทนา, เจ้าจอม

เสาวภาคินารีรัตน์พระอัครชายาเธอ, พระองค์เจ้า, ๒๓๘๓ - ๒๔๓๐.

โสมนัสวัฒนาวดี, สมเด็จพระนาง, ๒๓๓๓ - ๒๓๕๕.

x โสมนัส, ม.จ.

อมรินทราบรมราชินี, สมเด็จพระ, ๒๒๔๐ - ๒๓๖๕.

x อมรินทราบรมราชินี, สมเด็จพระ

อัครราชทูตภูษาพระอัครชายาเธอ, กรมขุน, ๒๓๕๐ - ๒๔๔๔.

x บัว, ม.จ.

x อุบลรัตนารีนาคพระอัครชายาเธอ, พระองค์เจ้า

อินทศัศิกิจิพระวรวงษาษา, สมเด็จพระนางเจ้า

x อินทศัศิกิจิพระบรมราชินี, สมเด็จพระนางเจ้า

x อินทศัศิกิจิพระวรวงษาษา, พระนางเจ้า

VII. การลงรายการพระนามเจ้านายชั้นเจ้าฟ้า เจ้านายชั้นนี้
พระนามเดิมที่มีไคทรงกรม และพระนามที่ทรงกรมพร้อมทั้งพระ
อิสริยยศที่ทรงไครับสถาปนาหรือไครับพระราชทาน ปัญหาเกี่ยว
แกการลงพระนามเจ้านายชั้นเจ้าฟ้านั้นไม่มี นอกจากขอเสนอ
แนะเพิ่มเติมบางรายการ ดังนี้

VIII. ก. เจ้านายชั้นเจ้าฟ้าที่มีไคทรงกรม ลงพระนามตามหลัก
เกณฑ์ที่กำหนดไว้ โปรดพิจารณาหลักเกณฑ์ที่นำมารวบรวม
รวมไว้แล้ว หน้า ๒๔๐ ขอเสนอแนะเพิ่มเติมคือให้ลง
ปีประสูติและปีสิ้นพระชนม์ สำหรับพระองค์ที่สิ้นพระชนม์
แล้วเท่าที่สืบหามาได้ไว้ด้วย คำที่แสดงเพศ "ชาย
หรือ หญิง" ไม่จำเป็นต้องใส่ไว้ด้วย ตัวอย่างต่อไปนี้
เป็นขอเสนอแนะการลงพระนามเจ้านายชั้นเจ้าฟ้าที่มีไค
ทรงกรมบางพระองค์ เรียงพระนามตามลำดับอักษร
อนึ่งไคจัดลงพระนามที่ทรงราชศักดิ์เดิม หรือทรงไครับ
การสถาปนาพระยศแต่ครั้งก่อนกำกับไว้หลังเครื่องหมาย
x เกี่ยวไว้ด้วย เช่น

กัลยาณีวัฒนา, สมเด็จพระเจ้าฟ้า, ๒๔๖๖ -

x กัลยาณีวัฒนา, พระองค์เจ้า

x กัลยาณีวัฒนา, ม.จ.

- จุฬาราชมนตรี, สมเด็จพระเจ้าฟ้า, ๒๕๐๐ -
 เพชรรัตนราชสุภา, สมเด็จพระเจ้าฟ้า, ๒๕๖๘ -
 วชิราลงกรณ์, สมเด็จพระเจ้าฟ้า, ๒๕๕๕ -
 สิรินครเทพรัตนสุภา, สมเด็จพระเจ้าฟ้า, ๒๕๕๘ -
 อมรินทร์ราชกัญญา, สมเด็จพระเจ้าฟ้า, ๒๕๕๔ -

VII. ข. เจ้านายชั้นเจ้าฟ้าที่ทรงกรม เจ้านายชั้นนี้ส่วนใหญ่
 ทรงมีพระนามเดิมและราชศักดิ์เดิมมาก่อน เช่น พระ-
 เจ้านิทานภคต พระเจ้าลูกเธอในพระบาทสมเด็จพระ
 จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 เสด็จพระยศเป็น "สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้านิทาน-
 ภคต วิมลประภาวดี"^{๓๘๙} เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๑ ต่อมา
 ในสมัยรัชกาลที่ ๖ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนา
 เป็น "สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้านิทานภคต
 วิมลประภาวดี กรมขุนอุทองเขตขัตติยนารี"^{๓๙๐} เมื่อปี
 พ.ศ. ๒๔๖๘

ดังนั้นแม้เจ้านายชั้นเจ้าฟ้าจะทรงได้รับการสถาปนา
 อีสริยยศเจ้าต่างกรม ก็ยังมีพระนามเดิมอยู่ การที่จะออก
 พระนามอย่างสังเขปให้คงพระอิสริยยศและพระนามที่ทรง
 กรมโดยเฉพะาก็ควรที่จะใส่เครื่องหมายละคำ คือไปยาล-
 น้อยไว้หลังบรรดาศักดิ์หรือค่านำพระนามซึ่งแสดงฐานันดร

^{๓๘๙} เรื่องเฉลิมพระยศเจ้านาย ฉบับมีพระรูป, หน้า ๒๖๕.

^{๓๙๐} เรื่องเฉลิมพระยศเจ้านาย เล่ม ๒, หน้า ๑๓๐.

แห่งเจ้านายพระองค์นั้นไว้ด้วย เช่น สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒนวรณิศจักรพรรดิราช เจ้าฟ้ากนิษฐาธิราชเจ้าภูมิภาครินทร์ กรมขุนอทองเชตขัตติยนารี ถ้านำมาลงรายการบัตร คำซึ่งแสดงตำแหน่งพระบรมวงศานุวงศ์ คือ พระเจ้าน้องนางเธอ ตามหลักเกณฑ์ให้ตัดออกไม่ลงรายการ และหากจะออกพระนามอย่างสังเขป จึงเป็น "สมเด็จพระเจ้าฟ้า ฯ กรมขุนอทองเชตขัตติยนารี" เครื่องหมายไปยาลน้อยซึ่งกำกับไว้หลังพระยศนั้น เป็นเครื่องแสดงว่าได้ละพระนามเต็มไว้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวมานี้ ผู้เขียนจึงขอเสนอแนะการลงพระนามเจ้านายชั้นเจ้าฟ้าที่ทรงกรมแล้ว โดยใช้พระนามกรมขึ้นต้น ค้นด้วยจุลภาค แล้วจึงราชศักดิ์กำกับไปยาลน้อย ก่อนจะลงตำแหน่งกรม ค้นด้วยจุลภาค ลงปีประสูติ และปีที่สิ้นพระชนม์ถ้าสามารถหาได้ไว้หลังสุด เพื่อแสดงให้ทราบว่าพระนามเต็มของเจ้านายทรงกรมพระองค์นั้นมีว่าอย่างไร จึงใค้อ่างไว้ในที่นี้ด้วย โดยอยู่หลังเครื่องหมาย x เดียว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

จักรพรรดิพงศ์, สมเด็จพระเจ้าฟ้า ฯ กรมพระ, ๒๓๔๔ - ๒๔๔๓.

x จักรพรรดิพงศ์, สมเด็จพระเจ้าฟ้า ฯ กรมหลวง

x จาตุรนต์รพี, สมเด็จพระเจ้าฟ้า

นครราชสีมา, สมเด็จพระเจ้าฟ้า ฯ กรมหลวง, ๒๔๓๒ - ๒๔๖๗.

x นครราชสีมา, สมเด็จพระเจ้าฟ้า ฯ กรมขุน

x อัญญาองค์เคชาวุธ, สมเด็จพระเจ้าฟ้าชาย

นครสวรรค์พินิต, สมเด็จพระเจ้าฟ้า ฯ กรมพระ, ๒๔๒๔ - ๒๔๔๗.

- x นครสวรรค์พินิต, สมเด็จพระเจ้าฟ้า ฯ กรมขุน
- x นครสวรรค์พินิต, สมเด็จพระเจ้าฟ้า ฯ กรมหลวง
- x บริพัตรสุขุมพันธ์, สมเด็จพระเจ้าฟ้า
- x มโหสถวิยสงขลา, สมเด็จพระเจ้าฟ้า ฯ กรมขุน

นริศรานุวัดติวงศ์, สมเด็จพระเจ้าฟ้า ฯ กรมพระยา, ๒๔๐๖ - ๒๔๕๐.

- x จิตรเจริญ, พระองค์เจ้า
- x นริศรานุวัดติวงศ์, กรมขุน
- x นริศรานุวัดติวงศ์, สมเด็จพระเจ้าฟ้า ฯ กรมขุน
- x นริศรานุวัดติวงศ์, สมเด็จพระเจ้าฟ้า ฯ กรมหลวง
- x นริศรานุวัดติวงศ์, สมเด็จพระเจ้าฟ้า ฯ กรมพระ

พิษณุโลกประชานาถ, สมเด็จพระเจ้าฟ้า ฯ กรมหลวง, ๒๔๒๕ - ๒๔๖๓.

- x จักรพงศภูวนารถ, สมเด็จพระเจ้าฟ้า
- x พิษณุโลกประชานาถ, สมเด็จพระเจ้าฟ้า ฯ กรมขุน

เพชรบูรณ์อินทราชัย, สมเด็จพระเจ้าฟ้า ฯ กรมขุน, ๒๔๓๕ - ๒๔๖๖.

- x จุฑาธุชชราติลก, สมเด็จพระเจ้าฟ้า

กาญจนพิศวาสวรรคต, สมเด็จพระเจ้าฟ้า ฯ กรมพระยา, ๒๔๐๒ - ๒๔๗๑.

- x ภาณุรังษีสว่างวงศ์, สมเด็จพระเจ้าฟ้า

ลพบุรีราเมศวร์, สมเด็จพระเจ้าฟ้า ฯ กรมหลวง, ๒๔๒๕ -

- x บุคคหิम्मพร, พระองค์เจ้า

สวรรคโลกลักษณวดี, สมเด็จพระเจ้าฟ้า ฯ กรมขุน, ๒๔๑๖ - ๒๔๕๒.

- x เขาวมาลายนฤมล, พระองค์เจ้า
- x เขาวมาลายนฤมล, สมเด็จพระเจ้าฟ้า

อุททองเขตชัตติยนารี, สมเด็จพระเจ้าฟ้า ฯ กรมขุน, ๒๔๒๔ - ๒๔๗๘.

x นิทานภาค, พระองค์เจ้า

x นิทานภาค วิมลประภาวดี, สมเด็จพระเจ้าฟ้า

การลงพระนามเจ้านายอื่น ๆ ไม่มีปัญหาใด ๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย